

„Azokat szolgálom, akiknek szolgálójuk nincsen: a védteleneket”

Az Országgyűlés Göncz Árpádot megválasztotta a Magyar Köztársaság elnökévé

Ünnepélyes aktsussal vette kezdetét pénteken az Országgyűlés plenáris ülése, hiszen a képviselők — e délelőtti megszokottá az immár több hetes rendkívüli törvénykezési munkát — az államfői poszt betöltéséről döntöttek.

A történelmi lobogókkal felszerelt ülésteremben pontban 10 órakor csendült fel a Himnusz, majd Szabad György, a Ház megbízott elnöke megnyitotta az ünnepi ülést. Köszöntötte Göncz Árpádot ideiglenes köztársasági elnököt, Antall József miniszterelnököt, a kormány tagjait, a diplomáciai testületek tagjait, a parlamenti és a parlamenten kívüli pártok vezetőit, az egyházakat, valamint a nemzeti szervezetei képviselőit.

Ezt követően bejelentette, hogy 143 képviselő köztársasági elnöknek jelölte Göncz Árpádot, és miután más javaslat nem érkezett, ő az egyedüli jelölt. Mivel az alkotmány rendelkezése szerint a köztársasági elnököt titkos szavazással és kétharmados többséggel választják, Szabad György szünetet rendelt el, hogy a képviselők leadhassák voksukat.

A szavazás igazolta az előzetes várakozásokat, hiszen a leadott 310 voksból 295 szolt Göncz Árpád mellett, s mindössze tizenhárom képviselő szavazott ellene. Ezzel tehát az Országgyűlés nagy többséggel Göncz Árpádot megválasztotta a Magyar Köztársaság elnökévé.

A hivatali eskütételt követően a miniszterek, a pártok frakcióvezetői sorra gratuláltak a legmagasabb közbizalmi méltóságot betöltő

Göncz Árpádnak, majd Szabad György köszöntötte az Országgyűlés nevében az újonnan megválasztott köztársasági elnököt. A Házelnök a nagy történelmi elődök — Hunyadi János, Kossuth Lajos, Tildy Zoltán — példáját idézve hangsúlyozta: az Országgyűlés úgy ítélte, hogy Göncz Árpádot kiváló felkészültsége, tiszta múltja, előítélet-mentessége és igazságérzete alkalmassá teszi az államfői tisztt betöltésére, s arra, hogy méltó utóda legyen a korábban ezt a posztot betöltő államfőnek. Hozzátette: Göncz Árpád olyan személyiség, aki nem uralja a nemzetet, hanem első polgára, azaz első az egyenlők között.

Szabad György köszöntő szavaira Göncz Árpád válaszolt.

— Engedjék meg — mondotta —, hogy első szavam a köszönet szava legyen: jóleső érzés, hogy a Ház valamennyi pártja s a függetlenek csoportja egyaránt egyetértett jelöléssel, hiszen ők — a szabad választások egyértelmű tanúsága szerint — a magyar nép túlnyomó többségét képviselik, s így joggal tekinthetem magam nem csupán az ország háza, hanem az ország közös választottjának. Meglehet, ennek ékezebb kifejezése lett volna, ha magának a népnek a színe előtt mérettem volna meg, mégis úgy érzem, hogy az elnöki hivatal aligha bírt volna el, tekintélyének súlyos csorbulása nélkül, még több havi ideiglenességet. Amit az ország politikai stabilitása sínylett volna meg.

(Folytatás a 2. oldalon)

Az eredmény nem megnyugtató

Magyar–szovjet áruforgalmi tárgyalások

Az idei áruforgalom alakulásáról és az 1991. évi kereskedelmi fizetési megállapodás feltételeiről tárgyalt a héten Budapesten Berényi Lajos, Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumának államtitkár-helyettese és Jevgenyij Oszadcsuk, a szovjet külgazdasági kapcsolatok miniszterhelyettese vezetésével a két ország delegációja.

Tímár László, az NGKM főosztályvezetője ezzel kapcsolatban az MTI tudósítójának elmondta: a tárgyalásokon megállapították, hogy az idei — oldalanként 3,7–3,8 milliárd rubel értékű — áruforgalmi megállapodásban foglaltakat, a szovjet kőolaj- és benzinszállítások kivételével mindkét gazdaság időarányosan teljesítette. A mostani megbeszéléseken a szovjet partner azt ígérte, hogy szeptember közepéig nyilatkoznak arról, mennyit tudnak az energiahordozókból az év végéig szállítani. Mivel ez a Szovjetunió belső helyzetének alakulásától függ, számolni kell további lemaradásokkal, holott a szovjet külkereskedelemnek is alapvető érdeke, hogy teljesítse a szerződéseket. Hiszen ha nagyobb magyar aktívum keletkezik a dollárelszámolásra való áttérés után, azt dollárban fogják elszámolni.

Parafálták a tárgyaláson azt az egyezménytervezetet, amely rögzíti 1991. január 1-jétől a teljes dollárelszámolásra való áttérést. Ez egyébként számunkra a számítások szerint az első évben 1–1,5 milliárd dollár cserearány veszteséget jelent. A Szovjetunió ugyanis feltehetően nem vásárolja meg az általunk felajánlott áru-ellentételek jelentős hányadát, ugyanakkor Magyarországnak továbbra is szüksége van a szovjet olajszállítmányokra. Mint már korábban, a magyar fél ezúttal is azt javasolta, hogy a Szovjetunió mezőgazdasági és élelmiszeripari termékeinkre adjon preferált árat — hiszen távlatokban is érdekelt e termékek importjában —, de elképzelhetőnek tartják a magyar szakemberek azt is, hogy hosszú lejáratú hitel kapjunk a Szovjetuniótól. A szovjet partner egyelőre mindkét javaslatot elutasította, annál is inkább, mert a Szovjetunió konvertibilis adósságállománya jelenleg 40–50 milliárd dollár.

Tavaly 792 millió rubeles magyar aktívum keletkezett az áruforgalomban. Az év első felében csupán kis többlet alakult ki, július végére azonban ismét mintegy 800 millió rubelre emelkedett a magyar aktívum. A partnerek megállapodtak abban, hogy 1991. január 1-jén az akkori, rubelben számított aktívumot — amely várhatóan nem lesz kisebb a jelenleginél — 0,92 szorzóval dollárra számítják át. Így tehát a jövő év várható nehézségek ellenére viszonylag kedvező pozícióval kezdhetjük a jövő évet.

A tárgyaláson megállapodtak abban, hogy szeptember folyamán újabb megbeszélésekre kerítenek sort, s legkésőbb a harmadik negyedév végén aláírják a jövő évre szóló konkrét megállapodást. (MTI)

Megalakult a Debrecen és Vidéke Ipartestület

Azzal, hogy pénteken délután megalakult a Debrecen és Vidéke Ipartestület, a KIOSZ debreceni alapszervezete gyakorlatilag megszűnt. Erről tájékoztatták az újságírókat tegnap este a Mesterek klubjában.

A történetek persze nem minden előzmény nélkül valók, hiszen az alakuló küldöttgyűlés tulajdonképpen évek óta tartó folyamat végére tett pontot. Négy-öt évvel ezelőtt indult útjára — a nagyvárosi alapszervezet vezetőinek kezdeményezésére — az a reformmozgalom, amelynek célja az országos küldöttgyűlésre — amely kimondja majd a KIOSZ, mint országos szervezet megszűnését — csak szeptember 23-án kerül sor.

Jóllehet, Debrecenben a tegnapi nappal egy új szervezet vette át a régi helyét, de az országos küldöttgyűlésre — amely kimondja majd a KIOSZ, mint országos szervezet megszűnését — csak szeptember 23-án kerül sor.

Az a lehetőség, Debrecenben a tegnapi nappal egy új szervezet vette át a régi helyét, de az országos küldöttgyűlésre — amely kimondja majd a KIOSZ, mint országos szervezet megszűnését — csak szeptember 23-án kerül sor.

- petneházi -

Megyénkbe látogat a földművelésügyi miniszter

Augusztus 4-én Hajdú-Bihar megyébe látogat Nagy Ferenc József földművelésügyi miniszter, Szóke Károly és Neszményi Károly földművelési államtitkár-helyettesek kíséretében. A miniszter délelőtt tíz órakor a Magyar Agrárhallgatók Országos Egyesületének helyi bizottsága vendégeként előadást tart a DATE-n az Agrárhallgatók világtalálkozója rendezvényesorozat keretében az agrárhallgatói szemináriumon. Délután három órakor a létavérségi művelődési házban találkozik a megye mezőgazdasági nagyüzemei, valamint a Földművelésügyi Minisztériumhoz tartozó megyei vállalatok, intézmények vezetőivel és a kisgazdákkal.

MAI KÉRDÉSÜNK:

Miért késik a Napló?

Tagadhatatlan, időről időre minden lap hasábjain feltűnnek szabadkozó írások; ezek némelyikében a szerkesztőség az olvasók elnézését kéri, amiért kedvenc újságjuk késve került az utcára, pláne a postáládákba. Egyszer-egyszer a Naplóban is olvashattak ilyeneket — legutóbb éppen tegnap —, ám arra mind ez ideig nemigen volt példa, hogy lapunk egy héten át, jószerint minden nap késve jusson el az előfizetőkhöz. Most megtörtént — s hogy miért, arról Tóth Gábor, az Alföldi Nyomda termelési igazgatóját faggattuk.

— A Naplóban tegnap megjelent közlemény szerint a késés oka a rossz minőségű papírban, pontosabban az emiatt gyakoribbá váló papírszakadásban keresendő — válaszolt Tóth Gábor. — Ezt én kiegészíteném: a lap terjedelme az utóbbi időben jelentősen nőtt, s az ebből eredő fokozott terhelés jobban „kihozza” a meglévő problémákat. Azelőtt, amikor majd minden nap nyolc oldalon jelent meg az újság, még volt lehetőség arra, hogy a yengébb minőségű, vagy rosszabbul tekercselt papírt a kisebb terhelésű napokon használjuk el. Most erre nincs mód, s emiatt gyakoribbá vált például a papírszakadás.

— Tehát végsősoron nem a papír a ludas?

— Bizonyos mértékig ludas, de tény, hogy az a papír, amelyre most nyomjuk a Naplót, nem rosszabb a korábnál. Egyszerűen arról van szó, hogy az eddiginél lényegesen nagyobb terhelés miatt hatvá-

nyozottan jelentkeznek az üzemeltetési problémák. Ugyanakkor szerintem az e heti sorozat, legalábbis részben, a véletlen műve.

— Úgy hiszem, nem vagyok egyedül azzal a véleményemmel, hogy aligha írható a véletlen számlájára, ha a nyomda öt egymást követő napon késik az újság elkészítésével...

— ...ebben közrejátszott az is, hogy sajnos az sem ritka, amikor a szerkesztőség késve vagy rossz ütemezésben hozza ki a nyomdába a kész újságoldalakat. Az utóbbi két hónapban tizenkétszer fordult elő ilyen eset, de csak hat alkalommal származott ebből a lap késése. A többit sikerült — megfeszített munkával — behoznunk.

— A mögöttünk álló hét során hány esetben késett a szerkesztőség?

— Egyszer rossz ütemezésben kaptuk az oldalakat.

— Tehát ez a „sorozat” éppenséggel nem írható a szerkesztőség számlájára... Mit lehet tenni annak érdekében, hogy a jövőben ne kelljen szabadkozni az olvasók előtt?

— Az Alföldi Nyomdának is érdeke, hogy a lap időben eljusson az olvasóhoz, természetesen ebben partnerek vagyunk. Minden tőlünk telhető elkövetünk, hogy ne ismétlődjenek meg ezek az esetek; a lehetőségekhez mérten válogatunk a papírtekercesek között, s igyekszünk tartani a minőséget is. Önök pedig az oldalak pontos leadásával segíthetnek nekünk.

-horváth-

RKESZTŐ:
TÜNDE

A NAPJA

24 – nyugszik
órákor

IDŐJÁRÁS:
a túlnyomóan
idő. Az északi
szél többfe-
ként erős lesz.
et kora reggel
között, délután
alakul. (MTI)

LÓNAPTÁR

kiáltották ki a
Köztársaságot.
Nigert az 1890-
ancia gyarmati
alták el, majd
Nyugat-Afrika
területet. A
adító mozgalom
1958-ban köz-
majd 1960. au-
kiáltották ki a
Köztársaságot.

ssük
ütt!

VÁTH KATALIN
30.
lin
masdgy u.

endörkapitányság
Horváth Katalin
n.: Bural Katalin
ztársaság útja 39.
ost, aki június 29-
órákor az Apolló
távozott és az óia
ismeretlen.

körülbelül 168
sovány testalkatú,
ogram, barna,
hajú, arca hosszú-
ra a normálisnál
ja kicsi, keskeny,
fejhez simulóak,
függőt hord.
e, hosszú selyem-
szu újji pótlóing,
magával vitte bar-
szíthatós táskáját,
elyi igazolványát.
i a lakosság segít-
iben a fényképen
Horváth Katalin-
mációval bír, ügy-
ését személyesen.
300-24-77, illetve

Bihari
oló

esztő:
ndre
helyettesek:
Imre
szusa

óság:
recen:
ier 10.
2-144.
17-152.

ja
ar Megyei
adó Vállalat
en,
ter 10.
im:
fók 72. 4001.
2-144.
7-985.
zabó Imréné

edés:
Megyei
adó Vállalat.
a, Debrecen.
ezelőt:
zérigazgató.

zama: 0148.

Posta. Előfi-
zbesítő posta-
zbesítőknél.
hónapra: 105
5 Ft, fél évre:
1260 Ft.
627
3-1051.

Az Országgyűlés Göncz Árpádot megválasztotta a Magyar Köztársaság elnökévé

(Folytatás az 1. oldalról)

— Engedjék meg, hogy azt is kijelentsem: tudom, hogy ez a jelölés — bármily egyhangú volt is — nem annyira nekem, mint a legújabb kori történelmünk azon személyeinek szól, akiknek életmódjában munkatárs, némelyiküknek rabtársa voltam, akiknek a neve politikai létem állomásait jelzi, s akiket — ha élnek —, mint magamnál méltóbbakat szívesen látnék az új Magyar Köztársaság elnöki székében. A magyar nemzet függetlenségének olyan védelmezőit, mint a vértanúhalált halt Bajcsy-Zsilinszky Endrét; a Magyar Diákok Szabadságfrontjának vezetőjét, a Parasztjobbégek igazgatóját, a Margit körúton megkínzott Kiss Sándort vagy a Független Kisgazdapárt egykori főtitkárát, az elhurcolt, s Vorkutában hosszú éveket raboskodó Kovács Bélát, mint Nagy Imrét, ötvenhat mártír miniszterelnökét, mint Bibó Istvánt, akiben a legnemesebb demokratikus eszmék, a keresztényi türelem és hazaszeretet, a cütoyen függetlenség öltött testet. Mint Donáth Ferencet, a haláláig fáradhatatlan hídverőt, a Márciusi Front legjobb hagyományainak örökösét. Vagy mint az ellenállás nemzeti függetlenségünkért életüket áldozó kommunista és nem kommunista résztvevőit, ötvenhat utcai harcokban vérüket ontó, életüket bitófán végeztető Angyal Istvánjait, Bárány Jánosait.

— Talán ez a névsor, egykori tanítómestereim, bajtársaim és barátim névsora bizonyítja, hogy nem vagyok, nem lehetek pártok, pártérdek szolgálya. Világéletemben, pártban és párton kívül, a nemzet függetlenségét, a szabad gondolatot, a szabad szót, a szabad hazában, a szabad hit gondolatát, a társadalmi igazság emberi jogokban kiteljesedő, megkülönböztetést és kirekesztést el nem ismerő védelmét szolgáltam és fogom szolgálni. A pártvitákban is elérlődő magyar demokráciát.

— Életem ugyancsak kacskaringós pályáján az a szerencse jutott osztályrészemül, hogy megélhettem a munkássorsort, a paraszti sorsot, a szabad értelmiségi sorsot. Nem vagyok hát alkalmas rá, hogy szűk osztályérdeknek kövacsá legyek. Ha szolgálni kívánok valakit, azokat szolgálok, akiknek szolgálójuk nincsen: a védteleneket. Akiknek sem a darutollas úri világban, sem az egyenlők közt egyenlőbbek világában nem jutott szó, akik a versenytársadalom versenyképtelenjei. Akiknek nincs eszközük megvédeni önmagukat. S akik épp ezért leginkább szorulnak védelemre.

— Végezetül hadd mondjam meg önöknek, hogy nem félek a vitától, nem rejtettem eddig sem és nem rejtem ezután sem soha véka alá a véleményem: mert vitában érik az igazság. Mindig is bíztam és bízom az igazság erejében. Mint ahogy bízom abban is, hogy a magyar nép tökéletesen érett a demokráciára: felismeri és képes megvédeni az érdekét, igazat, s mint ahogy a közelmúltban többször is bebizonyosodott, ítélete biztos, és azt szóval-tettel ki is nyilvánítja. Joggal hiszem hát, hogy fényes jövő vár rá. Ebben a hitben merem vála-

lálni megítéző megbízatásukat, hogy önökkel együtt a jövő szolgálója legyek — mondotta Göncz Árpád.

Göncz Árpádot elnökké választása alkalmából — ez a megbízatása négy évre szól — katonai tiszteletadással köszöntötték az Országház előtt, a Kossuth téren. Az épület főbejáratán kilépő államfőt több ezres, főként szabad demokrata zászlót lengető tömeg ovációja fogadta.

A díszszemle után Göncz Árpádnak az állampolgárok is gratulálhattak, elsőként a Szabad Demokraták Szövetségének csoportja. Erről a Kossuth téri ceremóniát követő sajtótájékoztatón úgy nyilatkozott: ez a gesztus nem egyenlő a pártsemlegesség megsejtésével. Nem köteles ugyanis letagadni azt a gondolati azonosságot, amely őt az elnöki székbe juttatta — hangoztatta. A pártsemlegesség nem azt jelenti, hogy holnapotl egyet kell értenie a Fidesszel is, a Független Kisgazdapárttal is, a Magyar Szocialista Párttal is, de nem kizárta, hogy ez is előfordulhat — tette hozzá.

„Nem volt szerencsés megfogalmazás”

A sajtótájékoztató a kérdésekre elhangzott válaszaiból egyébként — fáradsága ellenére is — sugárzott a Göncz Árpád egyéniségéből fakadó derű, optimizmus és közvetlenség. „Ne kérdezzék, hogy érzem magam, mert nem tudom — mondta, amikor megérkezett a sajtótájékoztató színhelyére —, meg vagyok hatva, tele vagyok szorongással, büszke vagyok...”. Két alkalommal is kitért arra: túlságosan sokat emlegetik — a sajtó is —, hogy ő egy erős parlament mellett gyenge köztársasági elnök. Hite, meggyőződése szerint pontosan annyi hatalma lesz, amennyit a társadalomtól kap. A Kossuth téri fogadtatáson érezte, hogy van hatalma, amely az emberek szeretetéből fakad. E hatalom révén pedig elérheti mindazt, amire a társadalom nyomása készített. Nem az a feladata — de nem is képes rá —, hogy céljai érdekében felhasználja az egyes pártokat, hanem az, hogy megpróbálja befolyásolni a politikai folyamat stílusát. Az, hogy rajta keresztül azok is hallathassák hangjukat, akiknek erre másként nincs módjuk.

Utalva a beszédében kifejtettékre, hangsúlyozta: véleménye szerint a társadalomnak akkor lesz „holnapképe”, ha megindul a felemelkedés folyamata, ha felszabadul a felszín alatt feszülő energiák egy része. Tapasztalatai szerint az emberek tudják: mit, s hogyan akarnak tenni. Ez a nép felölt, külön-külön is tisztában van mindenki a saját érdekével, és ez kiderül minden kollektív politikai megnyilvánulástól. Mindezek alapján a várva várt jövő akkor érhető el, ha az emberek maguk veszik kezükbe sorsuk irányítását — ebből a szempontból sokat vár a helyhatósági választásoktól —, és ha a gazdaság szerkezeté a helyi kezdeményezéseknek is lehetőséget adva, azokat támogatva ala-

kul át. Ezzel összefüggésben mondta el: két csodát már látott Magyarországon, az elsőt 1944-ben, a nemzeti bizottságok, a másodikat 1956-ban, a munkástanácsok működése révén. A harmadik csoda — véleménye szerint — az ősi helyhatósági választások után következhet be.

A kora délutáni órákban folytatódott az Országgyűlés rendes ülése. Napirend előtt Antall József miniszterelnök kért szót annak kapcsán, hogy az ellenzék csütörtökön felszólította a kormánykoalíciót: nyilatkozzék Kéri Kálmán nagy vihart kavart felszólalása ügyében.

Antall József előjáróban kifejezte meggyőződését, hogy az Országgyűlésnek nem feladata tudományos, történettudományi kérdésekben állást foglalni. Hozzáfűzte: minden képviselőnek szíve-joga bizonyos kérdésekben különböző nézetet vallani.

Ugyanakkor annak a véleményének adott hangot, hogy a második világháború megítélésével összefüggésben, abban Magyarország szerepével kapcsolatban a sajtóban már régen nem Kéri Kálmán mondatait idézik. A miniszterelnök a Ház korelnökét védelmébe véve utalt a 90. esztendőbe lépett katonai második világháborús szerepére, helytállásra. Életútját ismerni kell ahhoz — mondta —, hogy a gyanú árnyéka se merülhesse fel, melyik oldalon állt, kikkel rokonszenvezett.

Antall József úgy ítélte, hogy a sokat idézett mondat, amely szerint a „Horthy-hadsereg” harca igazságos volt, ha a kommunizmus ellen harcolt — valóban nem volt szerencsés megfogalmazás, mert ilyen formában — átfogó elemzés nélkül — belemagyarázásokra adhat alkalmat. A tábornok nyilvánvalóan arra kívánt utalni, hogy egy új honvédség született, s e honvédség integritását, becsületét, tisztességét kívánta hangsúlyozni, még akkor is, ha azt rossz oldalán, és nem jó célért vetették be.

A miniszterelnök csaknem félórás történeti fejtegetését zárva rámutatott arra: a magyar honvédség tisztikara már-már skizotrófn állapotot jelentő nagy dilemmaként élte meg, hogy a Szovjetunió egyszerűen volt a Hitler elleni szövetség egyik tagja és a sztálini rendszer képviselője.

Vita az önkormányzati törvényről

Antall József szavait követően a frakcióvezetők ismételt szót kértek, jöjjék a csütörtöki ülésnapon az e kérdés feletti vita lezárásáról határozzanak. A Fidesz képviselőitelt Fodor Gábor hangsúlyozta: a fiatal demokraták fejtek hajtának Kéri Kálmán életútja előtt, ugyanakkor a második világháború minden áldozata előtt is, függetlenül attól, hogy melyik oldalon álltak. Ugyanakkor kifejtette: a tiszteletet parancsoló 90 év ellenére Kéri Kálmán is követhet el hibákat, márpedig ez az immár egy hete vitatott felszólalása, hiba volt.

A plénum — áttérve a helyi önkormányzatokról, valamint az önkormányzati

képviselő testületek és a polgármesterek választásáról szóló törvényjavaslatokra — elsőként az illetékes bizottságok jelentéseit hallgatta meg. Az alkotmányügyi, törvényelőkészítő és igazságügyi, valamint az önkormányzati, közigazgatási, belbiztonsági és rendőrségi bizottság együttes jelentést készített munkájáról. A testület pénteken meg a hajnali órákban is ülésezett. A helyi önkormányzatokról szóló törvényjavaslatokhoz annyi módosító indítvány érkezett, hogy a két bizottság összefoglaló jelentése 44 oldalt tett ki. Volt olyan vélekedés: a módosító indítványokat betérjesztő és azokat fenntartó képviselők csak nagyon indokolt esetben kérjenek szót, mert a szavazás így is eltarthat az éjszakai órákig. Az elnöklő Szabad György ezért négy percen szabta meg a felszólalások idejét.

A költségvetési, adó- és pénzügyi bizottság előadói részletesen foglalkozott az egyes módosító javaslatokkal, hozzáfűzve a testület véleményét, szám szerint is ismertette a bizottsági szavazások eredményeit. Mint mondta: ezen indítványok az a célt szolgálják, hogy valamiféle garanciát építsenek a törvénybe az önkormányzatok tulajdonának, vagyonának megteremtése érdekében.

A helyi önkormányzatokról szóló törvényjavaslat feletti mintegy két órán át tartó részletes vitában huszonhároman kértek szót. Több olyan észrevételt tettek, amelyek nyomán bizonyos javaslatokat más jogszabályba kell a jövőben beépíteni. Az MDF képviselői egyebek közt azt szorgalmazták, hogy a régiók székhelyének kiválasztásakor a legnyomósabb érveket vegyék figyelembe; a vadászati jogból származó bevétel az önkormányzatoké illesse; a települési önkormányzat első rangú feladata a táj fejlesztése, fenntartása legyen. Fodor András Attila (MDF) a köztársasági biztos elnevezés elvetését javasolta, szerinte a törvényességi, illetve önkormányzati biztos megfelelőbb lenne. Az ellenzék sorából felszólaló Kórhódi Mária (SZDSZ) a törvény elfogadásának jelentőségét abban látta, hogy az csökkent az átalakulás körüli bizonytalanságot. Fontosnak tartotta, hogy az önkormányzatok létrehozásával minél kevesebb gondja legyen a kormányoknak. Hack Péter (SZDSZ) elfogadhatatlannak ítélte, hogy az önkormányzatoknak a rendőrséggel szemben semmiféle jogosítványa ne legyen. A helyi rendőrség vezetőjének kinevezési joga és beszámoltatása mindenképpen a helyi önkormányzatokat kell megilletse. A Fidesz eredetileg 30 módosító javaslatot nyújtott be, és a bizottsági viták során közülük kilencet vont vissza. Fodor Gábor továbbra is ragaszkodott a nemzeti és etnikai kisebbségek szószólójá, az ombudsman intézményének bevezetéséhez. A részletes vita bezárása után Horváth Balázs belügyminiszter annak a meggyőződésének adott hangot, hogy a képviselők alkotó módon járultak

Heti kommentátorunk:

RÁC T. JÁNOS

Járható idővárás

Amennyiben a meteorológiában a már korábban kinyomtatott nyári menetrend érvényesül, akkor a hétvége két napjára előírászerűen elromlik majd az idő. Ha azonban a meteorológiában is megtörtént volna a rendszerváltás, akkor ma és holnap ugyanolyan lenne a klíma, mint amilyen hétfő óta volt. De legrosszabb esetben is olyan, mint amilyen a jövő héten lesz. Előrejelzésünk a Kárpát-medence egészére, továbbá a távoli diaszporára is érvényes, mi ugyanis 15 millió magyar időjárása szeretnénk lenni.

A hét vége a történelmileg kialakult országhatárokon belül a nemzeti megegyezés érzetében zajlik. Egyfelől van a nép, amely úgy döntött, hogy nem dönt, mert akkor miért is választotta volna meg törvényes képviselőit, ha ők még arra sem lennének képesek, hogy köztársasági elnököt válasszanak. Másfelől vannak a törvényesen megválasztott képviselők, akik tegnap sem okoztak meglepetést. Harmadrészt pedig a népszavazást a várható széljárás szerint kezdeményező, mindössze szendén felkaroló parlamenti párt, amely a közvéleménykutatás legolcsóbb — mármint számára legolcsóbb és állandag finanszírozott — formáját választotta annak felmérésére, hogy a szimpatizánsok száma mintegy kétszer annyi, mint amennyi a márciusi-áprilisi választásokon volt.

A járható idővárás mindez sem pro, sem kontra nem befolyásolja. Némelyek azt állítják, hogy ezt az országot manapság egyébként sem a saját kormánya, hanem az IMF kormányozza. Ez az állítás azonban nem több, mint amolyan nyári bolondság. Azon távoli kollégáknak volt igazja, aki elbeszélte, midőn először jutott el az USA-ba, régen oda szakadt hozzátartozója karon fogta és elkísérte őt a Wall Streetre: „Látod kisfiam, itt dől el, hogy mennyibe kerül jövőre Budapesten a zömlé”.

Mai világunk ennél valamelyest bonyolultabb, így például a magyar zömlé ára tegnapelőtt óta Kuvaitban vagy Irakban is eldőlhet. Higgyünk azonban benne, egy picit talán még errele is. Ha így lenne, akkor majdnem mindegy, legfeljebb az alkotmányjogászok vagy a politológusok szakmai belügye, vajon erős, közepes, netalán gyenge köztársasági elnöke lesz az országnak.

A lényeg, hogy valaki végre elnöknek érezhesse magát.

höz az európai színvonalú törvény kidolgozásához, amely minden bizonnyal működőképes önkormányzatot teremtet. Fontosnak tartotta, hogy sikerült a különböző álláspontokat közelíteni, a döntő kérdésekben konszenzus született. A vitában felvetődő eljárásjogi rendelkezéseket az eljárásjogi törvényben kívánja szabályozni a kormány, e jogszabály várhatóan szeptember végéig meg születik. Az önkormányzatok és a rendőrség viszonyát érintő elképzeléseket a belügyminiszter szerint a rendőrségről szóló törvénybe kell beépíteni. E törvénytervezet az ősszel kerül a Parlament elé. A kormány a köztársasági megbízott székhelyeként továbbra is Székesfehérvárt tartja a legalkalmasabbnak, ennek támogatására kéri a képviselőket. A köztársasági megbízott elnevezésén sem kíván változtatni, mert e név fedi a legjobban a fogalmat, a feladat körét — mondta végezetül Horváth Balázs.

A helyi önkormányzatokról szóló törvényjavaslat részletes vitáját követően — a határozathozatal előtt — a képviselők rátértek az önkormányzati képviselőtestületek és a polgármesterek választásáról szóló törvénytervezet részletes vitájára. Az illetékes bizottságok külön előadót nem állítottak.

A vitában elsőként felszólaló Mészáros István (SZDSZ) arra kérte képviselőtársait: ne kényszerítsék a kisebbségeket minél több lista állítására annak érde-

kében, hogy érvényesülhessen a kisebbségeken belül a politikai tagoltság, mert ily módon a lista összefogja a kisebbségi szavazatokat, s mégis megjelenjen ezen belül a politikai tagoltság. Utalt arra, hogy ugyanakkor a képviselőválasztás önmagában nem oldja meg a kisebbségi érdekegyenlősítés problémáját, csupán „begördíti” a képviselő testületbe, mivel a kisebbségi képviselők a számok törvénye szerint leszavazhatók.

Bratinka József (MDF) a csatlakozás helyett a helyi felkötésű képviselőtársai figyelmét. Mint rámutatott: a településeket egy 1972-es elnöki tanácsi rendelettel erőszakolt és elhamarkodott módon csatolták az egyes nagyvárosokhoz. Az itt élőkben határozott igényként formálódik meg, hogy az új választójogi törvényben önálló településeket kívánunk választani. Erre viszont nem ad lehetőséget az önkormányzati törvényjavaslat. Több felszólaló nem lévén, ismét Horváth Balázs kapott szót. A belügyminiszter leszögezte: tökéletes választójogi törvény nincs, nem is születik soha, ugyanis a választáson megbukott pártok e törvényt bármikor kritizálhatják.

Hetek óta tartó, alapos vita után pénteken éjjel negyed 11-kor az Országgyűlés 281 igen szavazattal, 3 elleneben és 1 tartózkodással elfogadta az önkormányzati törvényjavaslatot. (MTI)

Éppen egy tunk hírt arról, hogy elnök- és választó közgyűlést meggyenk az ország — e jelentősebb tées Nádudvari Völag Termelőszövetben. Az eg politikai és hatalom letéte nek tartott, lé kirkattécszké cionáló gazdából azóta „Vörös Csillag” közgyűlés, egyöntetű állásnyomán, új választott. Az éves újdonsú kel, Mészáros terveiről, lehet beszélgettünk

- Híreink szerint előkészületek idején nem volt egyértelmű győzelme, sőt a társasági ellenállásról hallani — sokak emberének tartott tulajdonitja, hogy ön mellé álltak a tekezet tagjai?

— Az az igazság, hogy személy szerint nem találkoztam ellenállással. Mert tal szerintem ter egy termelés szemben tapaszt ellenzést a beosben, lehetnek ol szívesebben dö szerényebb köv között.

— Mit örökölt...? Egy termelő tet... Ennek a k az ad értelmet, mint félve egy éppen a közelm tótt a tagság a vetkezeti forma mellett. A gazd — személy szerint szorgalmazták, modernebb ga forma mellett vo emberek.

— Milyen form szót?

Az elnök

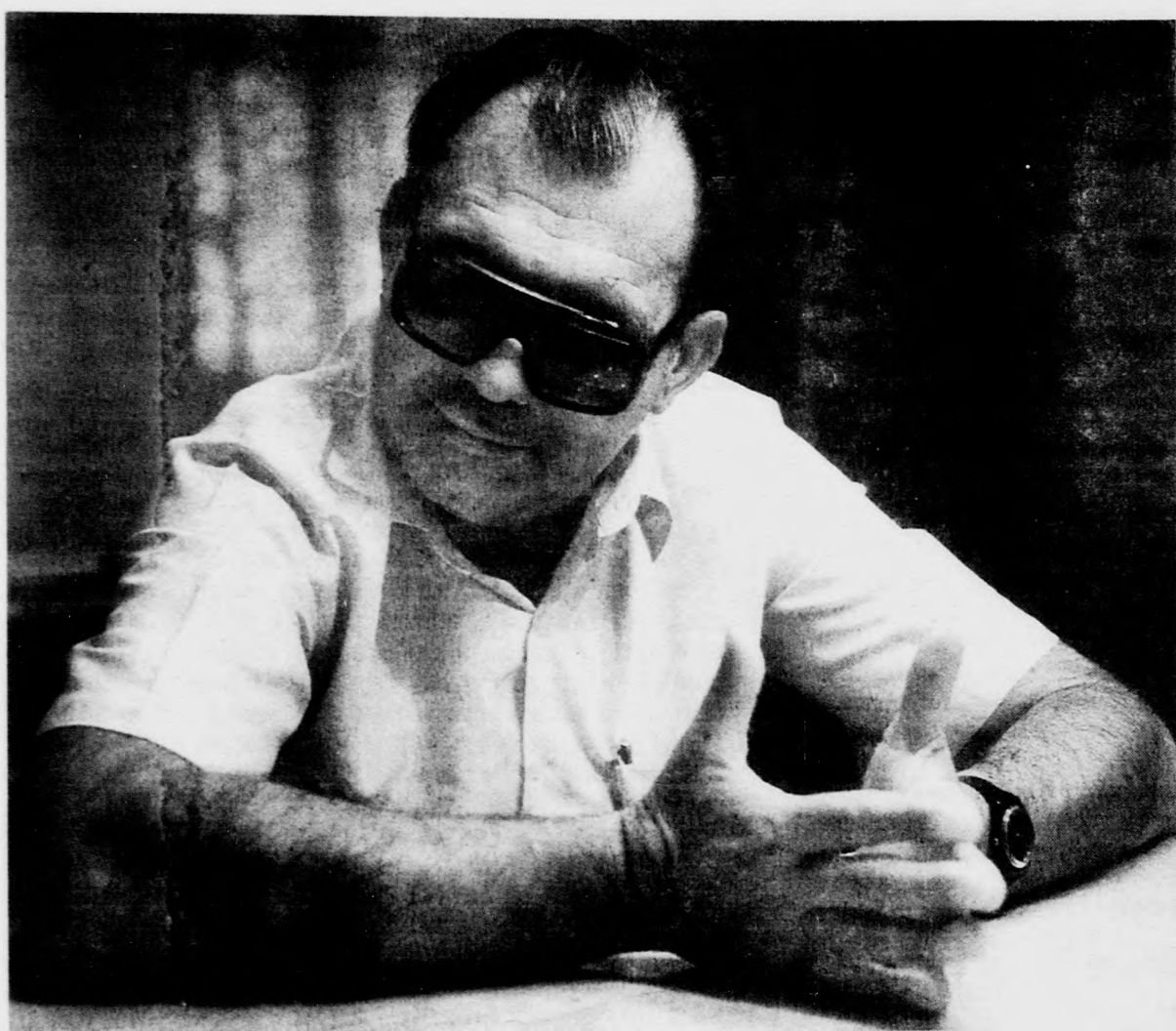
— Amióta nem került a készülő tervezete, országgyűlési tárgyalható, hogy a vég nosok egy része v kapni egykori f Nádudvaron ére szándék?

— Ismerjük a a termelőszöve dolgozók jelzés ges földtörvény született meg, érvényben lévő szerint egészen a terület, ami ré saiknak kimérh sebb földterület ját a téessztagok ig nem kérték.

„KIRAKATTÉESZ” - ÚJ UTAKON?

„Vörös Csillag” nélkül maradt a Nádudvari Termelőszövetkezet

Éppen egy hete adtunk hírt arról, hogy elnök- és vezetőségválasztó közgyűlést tartottak megénk — s talán az ország — egyik legjelentősebb térszében, a Nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezetben. Az egykoron a politikai és gazdasági hatalom letéteményesének tartott, lényegében kirakattéessként funkcionáló gazdaság nevéből azóta eltűnt a „Vörös Csillag”, s a közgyűlés, jösz szerint egyöntetű állásfoglalása nyomán, új vezetőt választott. Az ötvenkét éves újdonsült elnökkel, Mészáros Sándorral terveiről, lehetőségeiről beszélgettünk.

Híreink szerint a választási előkészületek idején éppenséggel nem volt egyértelmű az ön győzelme, sőt a tagok körében némi ellenállásról is lehetett hallani — sokak a régi gárda emberének tartották. Minek tulajdonítja, hogy végül mégis ön mellé álltak a termelőszövetkezet tagjai?

— Az az igazság, hogy én személy szerint mindeddig nem találkoztam a tagság ellenállásával. Mindazonáltal szerintem természetes, ha egy termelésirányítóval szemben tapasztalható némi ellenérzés a beosztottai körében, lehetnek olyanok, akik szívesebben dolgoznának szerényebb követelmények között.

— Mit örököl? — Egy termelőszövetkezetet... Ennek a kijelentésnek az ad értelmet, hogy több mint fél évszázados évtizedben éppen a közelmúltban döntött a tagság a termelőszövetkezeti forma fenntartása mellett. A gazdaság vezetői — személy szerint én is — azt szorgalmazták, hogy más, modernebb gazdálkodási forma mellett voksoljanak az emberek.

— Milyen formációkról volt szó? — Az itt igérem, hogy törvényülésként... Erre lehetősémanázyatiob felszómét Hornt. A szöveget: jogi törvény születik lasztáson törvényt alhatják.

Az elnök a hatalom részese volt

— Amióta nyitvaosnagra került a készülő földtörvény tervezete, országoszte tapasztalható, hogy a régi földtulajdonosok egy része vissza szeretné kapni egykori földjét. Vajon Nádudvaron érezhető-e ilyen szándék?

— Ismerjük a faluban élők, a termelőszövetkezetben dolgozók jelzéseit. A végleges földtörvény még nem született meg, s a jelenleg érvényben lévő jogszabályok szerint egészen minimális az a terület, ami régi tulajdonosainak kimérhető. Jelentősebb földterület privatizációját a térszervezők mind ez időig nem kérték.

— Elsősorban olyan modern társasági formákról, amelyek a mai, s még inkább a jövőbeni gazdálkodási követelményeknek jobban megfelelnek. A nagyobb termelőegységeket kft.-kben, az egész szövetkezetet pedig olyan társaságban szeretnénk elképzelni, amelyben a tagok vagyónrésze egyben tulajdonosi jogokat is biztosít számukra.

— Mi lehet az oka annak, hogy a tagság elvetette ezt a lehetőséget?

— Azt hiszem, a tagok ez irányú ismereti hiányosak, s talán ezért nem talált megértésre a szándékunk. Másrészt viszont a jelek szerint a meglévő bizonytalansági tényezőket a valóságosnál nagyobbban gondolják.

— Az a tény, hogy a tagság most nem állt ki a változtatás mellett, egyben azt is jelenti, hogy a vezetők elvetették ezeket a terveket?

— A tagság tudatában van annak, hogy változtatni kell — előkészítő munkák során ez egyértelműen bebizonyosodott. Abban a biztos tudatban adták le a voksukat az új vezetők mellett, hogy az átalakítás az ő feladatuk lesz.

— Tehát nem kell attól félni, hogy széthullik a térsz?

— Valószínű, hogy ebben a gazdasági évben nem következnek be olyan változások, amely nyomán akkora területet vinnének ki a szövetkezetből, hogy az már zavarná a termelést.

— Hosszú évek óta — talán évtizedről is beszélhetünk — lényegében ön vezeti a nádudvari termelőszövetkezetet, hiszen a korábbi elnök, Szabó István számára rendkívül sok elfoglaltságot jelentett a politikai pályá egyengetése. Egyáltalán, jelent-e változást az ön életében az, hogy most elnökhelyettesből elnökké lépett elő?

— Érdekes kérdés... Három cikluson át, tehát tizenöt évben keresztül dolgoztam termelési elnökhelyettesként. Ez direkt, operatív, napi vezetői munkát jelentett, s nem az elnöki teendők végrehajtását. Természetes ugyanakkor, hogy ha az elnök távol volt, bizonyos elnöki funkciókat nekem kellett ellátnom.

— Csak hogy az elnök általában távol volt...

— Nem hiszem, hogy ezt szó szerint kell érteni. Szabó István a politikai és szövetkezeti mozgalomban végzett munkája mellett sok időt szentelt a térszervezői teendők ellátására is.

— A Nádudvari Vörös Csillag Tsz az elmúlt évtizedek során — sokak szemében eléggé rossz értelemben — összefonódott a hatalommal. Hol van ma a Nádudvari Termelőszövetkezet helye a magyar mezőgazdaságban?

Az alkalmas vezetőket meg kell becsülni

— Milyen konkrét tervekkel foglalta el az elnöki széket? Mi fog változni a Nádudvari Termelőszövetkezetben?

— A következő hetek feladata, hogy elkészítsük a programokat és meghatározzuk a további lépéseket. Privatizációs lépésekről, a szövetkezeti mozgalom új alapokra helyezéséről van szó; úgy gondolom, ezt az abszolút értelemben vett szövetkezeti egységet nem szabad tovább fenntartani. Tapasztalataim szerint az új vezetőség ehhez megfelelően áll hozzá, s megad minden segítséget az operatív termelésirányítóknak.

— A térszervező huszonöt fős választott vezetősége lényegében teljes egészében kicsérelődött. De vajon ezen túlmenően voltak-e, lesznek-e személyi változások a gazdaság vezetésében?

— Szívem szerint elhagynám ezt a kifejezést: összefonódás; mégis, az elnök személynévé figyelembe véve, nem lehet azt mondani, hogy nem volt jelen valahol a hatalom, hiszen Szabó István a politikai hatalom részese volt. Tagadhatatlan viszont, hogy — különösen az utóbbi húsz esztendő során — a térszervezők rendkívül dinamikus fejlődött. A korábbi vezetést arra törekedett, hogy vertikumokat teremtsen, tehát a termeléstől a feldolgozáson át az értékesítésig tartsa kézben a feladatokat, s ez jobbra sikerült is. Komoly figyelmet fordítottak a vezetők a falu fejlesztésére is. A tsz eredményei kiemelkedőek voltak, ebből eredően az államnak befizetett nyereségadó összege is igen jelentős volt. Éppen ezért úgy gondolom, ténykedésünk a népgazdaság számára sem volt haszontalan.

JEGYZET

Holtvágány? — Nem, ellenvonat!

1990. július 30-án különösebb visszhang nélkül hangzott el a magyar parlamentben egy rendkívül súlyos kijelentés. Kéri Kálmán (MDF) a Magyar Honvédség szellemisége tárgyában szóló, napirenden kívül. Fejtetései döbbenetes, riasztó elemeket tartalmaztak: „... harca igazságos volt, ha a kommunizmus ellen harcolt”. Mindezt a példaképnek ajánlott Horthy-hadseregrel kapcsolatban fogalmazta meg, és a Szovjetunió elleni harcra van szó. A Népszabadság július 31-i számában (3. oldal) Fodor Gábor „Holtvágány” címmel fűzött az Országgyűlés doyenének idézett kijelentéséhez megjegyzéseket, amelyekkel egyetértünk.

Európába igyekezzünk, demokratizálódunk kellene. Vélemény- és szólásszabadság van. Az országgházban is, ahol felelős honatyák intézik az ország sorsát. A demokratikus és emberi szabadságjogok őket is megilletik. De azért!

Európaihoz méltó dolog-e büszkélkedni az 1941. júniusi magyar hadüzenettel? Dicsőségünkre válik-e (vált-e valaha?), hogy a hitleri Németország kegyeit kerestük, kellett keresnünk? A magyarság súlyos történelmi tragédiájában (Trianon) ugyanis a szovjetek semmilyen szerepet nem játszottak, mert nem is játszhattak. A nemzetünket ért megaláztatás orvoslását az orosz sztyeppéken keresni tehát nem lehetett sem jogos, sem indokolt.

Félremagyarázások elkerülése végett sietek leszögezni: teljességgel helyénvalónak, méltányosnak, emberekkel szembeni jogos történelmi igazságtételnek kell tekintenünk a háború poklában elpusztult magyar katonák emlékének ápolását. Katonai kötelességük teljesítése során váltak áldozatokká. Ezt külön kell kezelni! De Horthy Hitler oldalán vívott háborúja, a náciakkal szinkron kegyetlenkedések örökre történelmünk szégyenfoltjai maradnak. Különösen, amikor Európába igyekezzünk.

Hiszen a demokráciák olyan kiemelkedő történelmi személyiségei, mint W. Churchill brit miniszterelnök vagy F. D. Roosevelt, az USA elnöke nem csupán hatalmi-politikai megfontolásokból, nem is a szovjetek iránti szimpátiából kovácsolták össze, működtették és vezették győzelemre a szovjeteket is magába foglaló antifasiszta koalíciót. Nem. Hanem azért, mert a fasisztust, Hitler európai „új rendjét” az emberiségre és az emberi nem egyik legméltóbb vívmányára, a demokráciára tartották veszélyesnek.

A huszadik század történelmének ezt az alapigazságát még rendszerváltást jelentő politikai átrendeződések sem érvényteleníthetik.

A Kéri-féle kijelentés történelmi aspektusait tovább is lehetne boncolgatni. Véleményem szerint azonban ennél fontosabb, hogy ha valóban demokratikus Magyarországot akarunk, akkor ehhez méltó történelmi előzményekre kell hivatkoznunk. Ilyenek is bőven vannak. Egyáltalán. Az áhitott Európába nem negyven évvel ezelőtti „értékek” felelevenítésével juthatunk el, hanem a mai magyar adottságokkal számolva, a mai Európa értékeit meghonosítva. Hatékonyan működő szociális piacgazdaság, egészségesen működő demokratikus politikai berendezkedés. Ezek a követésre érdemes minták.

A Kéri által ajánlott szellemiség — sok, már mai politikai lépéssel és nyilatkozattal együtt — nemhogy holtvágány az Európába, a demokráciához vezető pályán, hanem ellenvonatnak tekinthető.

Menyhárt Lajos

Aerocaritas a földön és az égen

Új technikai eszközökkel bővült az Aerocaritas segélyszolgálat. Egy Mercedes 123 típusú rohamkocsi és egy Hughes MD-500 helikopter segíti a jövőben a sürgősségi betegellátást.

Horváth Árpád

Döntött a Legfelsőbb Bíróság

A Paletta Rt.
megmarad(hat)

A Napló június 9-i számában megjelent „Megvagyom a vagyon” című riportban beszámoltunk arról, hogy a Paletta Kereskedelmi Vállalat több százmillió vagyonra egy társaság alapítás kapcsán a Summa kft.-hez került. Előbb azonban, — hogy a vállalatnak ne legyen semmilyen közvetlen kapcsolata a vagyonkezelő kft.-vel, — a vállalat és egy természetes személy egymillió forintos törzstőkével megalapította a Paletta-Depó Kft.-t. Ez pedig még ugyanazon a napon Rozgonyi Bélával, a vállalat akkori igazgatójával közösen létrehozta a Summa kft.-t.

Közvetlen
vagyonátadás

A kft. cégbejegyzését követően megszűnt a törvényes akadálya annak, hogy a vállalat az 532 millió forintos vagyonából az idegen részek kivételén kívül megmaradt 461 millió forint értékű ellenérték nélkül, könyv szerinti értéket átadja a Summának. A közvetlen lépés a Paletta Részvénytársaság életre hívása volt. Az Rt.-t a Summa Kft., a Paletta Kereskedelmi Vállalat, a Paletta-Depó Kft., valamint a vállalati dolgozók hozták létre zártkörűen, június 12-én.

A Summa Kft. vezetője — az eredeti elképzelésnek megfelelően — úgy gondol-

kodott, hogy miután a maradék állami vállalat is átalakul kft.-vé, a Summa egymillió forintos törzstőkéjét megemelik 274 millió forinttal. A törzstőkeemelés azonban a cégbíró nem volt hajlandó bejegyezni, sőt, törvénytelenséget véelve törvényességi óvást kezdeményezett a Legfelsőbb Bíróságon. A Legfelsőbb Bíróság úgy ítélte meg, hogy az átalakulás során feltehetően megsértettek bizonyos törvényi rendelkezéseket, ezért átadta az ügyet a Legfőbb Ügyészségnek kivizsgálásra.

Időközben a vagyonátadás körüli nézeteltérések egyre sokasodtak, aminek a vége az lett, hogy a Summa visszadta a vagyont az állami vállalatnak. A Legfőbb Ügyészség is befejezte a vizsgálatot, amelynek során négy alaki hibát állapított meg az Rt. alapítása körül. A vizsgálati jegyzőkönyvet javaslatként megküldték a Legfelsőbb Bíróságnak, az pedig július 4-re kitzúta a tárgyalást.

Nem indokolt
az Rt.
megszüntetése

Mérlegelve a négy alaki hibát, a Legfelsőbb Bíróság úgy döntött, hogy közülük kettő alaptalan, kettő pedig, bár valóban fennáll, de nem

olyan súlyú, amely indokolná a részvénytársaság törlését a cégjegyzékből. A bíróság indoklása szerint meghatározó motívum volt az ítélet meghozatalakor, hogy a vagyon végül is megvan, hiszen az Rt.-ben működtetett vagyon részvényei visszakerültek az állami vállalatokhoz. A bíróság kimondta azt is, hogy a Paletta Részvénytársaságnak egyetlen jogi személyiségű tagja van, ez pedig a Paletta Kereskedelmi Vállalat.

A bírósági tárgyalást követően igazgatóválasztás volt a vállalatnál. A közgyűlés a július 12-i ülésén ellen-szavazatot nélkül Mikula Imréné, a korábbi megbízott igazgatónak szavazott újabb két évre bizalmat. Időközben a Paletta Részvénytársaság élén is változás történt. Az igazgatótanács ügyvezető igazgatóvá Lakatos Lászlót, a hajdúszoboszlói Hőforrás Kft. ügyvezető igazgatóját, kereskedelmi igazgatóhelyettesé pedig Nagy Ferencet, a Medicor kereskedelmi főosztályvezetőjét választotta meg. Az új vezető munkába állásáig az öt tagú igazgatótanács irányítja a részvénytársaságot. Az Rt. dolgozói a hosszabb ideje a háttérben húzódozó vagyonvita ellenére az elmúlt évben szépen gyarapították a vagyont, helyzetük jogi rendezése pedig remélhetően további lendületet ad nekik.

P. A.

Kinek írjuk a lapot?

Aligha érhet bennünket az a vád, hogy nem vagyunk toleránsak az ellenvéleményekkel szemben. Mióta hetente — esetenként több alkalommal is — megjelenik a Vita — Vélemény — Ellenvélemény című összeállításunk a Naplóban, a legkülönbözőbb gondolkodású emberek véleményét adjuk közre mindennapi életünk általunk fontosnak tartott kérdéseivel kapcsolatban. Publikáltunk nem egyszer munkatársaink cikkeivel nemcsak vitázó, de azokat minősítő írásokat is, mint legutóbb dr. Gábor Jánosé, aki MDF-ellenességgel vádolta meg a Naplót, s elmarasztalta Erdei Sándornak a balaton-szárszói eseményekkel kapcsolatos jegyzetét. Fel kell tennem ezzel kapcsolatban a kérdést, hogy ki, hogyan, esetleg milyen pártszemüvegen keresztül olvassa lapunkat? Mert az a bizonyos szemüveg gyakorta torzít, s eltakarja esetenként az olvasó tisztánlátását.

Hogy miért mondom ezt? Mert igaztalanul érzem a dr. Gábor János által megfogalmazottakat. A Napló több mint egy fél éve nem pártlap. A szerkesztőség a vidéki lapok közül az országban elsőként deklarálta függetlenségét, s a mindenki által olvasható nyilatkozat szellemében készült a lap a választási kampány számunkra közel sem könnyű időszakában és azóta is. Nem vált a választások után a kormánypart lapjává sem. Mindezekből következik, hogy ma az újság igyekszik tükrözni a különböző politikai mozgásokat, folyamatokat, elfogultság nélkül, tárgyilagosan. Na már most azok, akik egy-egy párt szemüvegén keresztül olvassák írásainkat, elsősorban akkor kapják fel a fejüket, ha róluk valamilyen bíráló írás jelenik meg. Így aztán mondhatnánk már rólunk azt, nem is egy alkalommal, hogy az MDF-et szolgáljuk, hogy jelen van még az MSZP szelleme. Ime, most úgy tűnik, megkaptuk az MDF-ellenesség bőlyegét. Egyértelmű, hogy ezek a minősítések minden esetben egy-egy párt érdekeit, minőségét tükrözik. Ez pedig többnyire értéktelenségekhez, igazságtalan megítéléshez vezet.

A rendszerváltás folyamatában az újságíró ma nem mehet el szólanul egy olyan jelenség, esemény mellett, amelyet

veszélyesnek tart, amelyik kiváltja az emberek többségének ellenérzését, amiről beszélnek. Visszatérve a szárszói esetre, az azóta ott történtek — amelynek fejleményeiről a napokban olvashattunk — igazolják Erdei Sándor véleményének helyességét. De arra is van példa, hogy egy párt hasonló esetekben nem a mündér becsületét védi, hanem a társadalmi igazságot szolgálva elnézést kér, mint ahogy tette azt Kiss János a kispesti ügy kapcsán, avagy Pethő Iván néhány nappal később. Ők elítélték a politikai hebehurgyaságot, pedig nem ők mondták magukról, hogy a nyugodt erőt jelentik. Ha meg akarjuk őrizni olvasóink lapunk iránt megmutató és örvendetesen növekvő rokonszenvét, nem választhatunk más utat, mint amin elindultunk. Nem mi tehetünk arról, hogy Szárszón az történt, ami, avagy hogy meggyénkben egy orvos körül politikai háborúsgáz robbant ki.

Az utóbbi időben divatosá váltak az általánosítások, támadások az újságírók ellen. Úgy tűnik, csak ők szolgálták a pártállamot. Ennek kapcsán Illyes Gyula Egy mondat a zsarnokságról című verse figyelmeztető. Igen, ahol zsarnokság van, ott annak szellemé átjárja az emberek zsigereit, cselekedeteit, gondolkodását. Mindenképp. Csak hát nem él reflektorfényben mindenki. Én úgy érzem, hogy körülöttem sok minden kedvezően változott, nincsenek nosztalgiaim a múlt iránt. De éppen negatív és keserű emlékeim ösztönöznek arra, hogy tiltakozzunk az önbíráskodás, a hatalmaskodás, a békés átmenet veszélyeztető akciók ellen. Még akkor is, ha ezzel pártérdekeket sértünk.

Mikszáth Kálmánnak van egy karcolata az újságírásról, amely azzal kezdődik: Kinek írjuk a lapot? Az utóbbi időben mi is sokszor feltettük a kérdést. Nos, kinek írjuk a lapot?

Egyik vagy másik pártnak? A kormányoknak? Én azt hiszem, a ma újságírója Magyarországon eljutott odáig, hogy végre annak írhat, akinek szerte a világon irnak: az olvasóknak. Mi is ezt szeretnénk tenni, még akkor is, ha ez esetleg nem tesz mindenkinél.

Filep Tibor

Érkezik a négyütemű
Trabantok
első szállítmánya

Erre az évre 26 ezer négyütemű Trabant személygépkocsi vásárlására kötött szerződést a Merkur — jelentette be Hellner Károly, a vállalat igazgatója a Hungexpo vásárlásközvetítőjében rendezett sajtótájékoztatón, ahol bemutatott a Volkswagen Polo motorral szerelt új típusú kisautókat.

A 240 Trabantot szállító első vonat már úton van Magyarországra, a másodikát vasárnap indítják, s augusztusban várhatóan összesen 8 ezer ilyen gépkocsi érkezik. A Merkur hétfőtől, augusztus 6-ától fogad el előjegyzést, illetve típusmódosítási kérelmet. Az első héten előnyt élveznek azok, akik valamilyen érvényes visszaigazolást kívánják módosítani, a későbbiekben pedig folyamatosan veszik fel az előjegyzést, illetve a módosítási kérést, de csak annyira kocsira, amennyire a jelenlegi szerződés szól. Az idén ugyanis még rubelben számol el a Merkur a Trabant-gyárral, jövőre azonban áttérnek a márkában való elszámolásra, ami jelentősen módosítja majd a kocsik hazai fogyasztói árát. (Az új típusú Trabant Limousin ára jelenleg 165, a kombi 172 ezer forint.) A Trabant-gyár egyébként a jövőben is gyártani szándékozik a Polo mo-

toros kocsit, ám a tervek szerint a karosszériát is módosítják, azaz hozzáigazítják a korszerű motorhoz.

A tájékoztatón a Merkur vezérigazgatója azt is elmondta, hogy a vállalat teljes szerződésállománya jelenleg 165 ezer személygépkocsira szól. Ladából, Skodából és kis Polskiból az idén várhatóan mindazok megkapják autójukat, akiknek a visszaigazolása 1990-re szól, Daciára azonban valószínűleg tovább kell várni. Jelenleg körülbelül 220—230 ezren várakoznak autóra, 140 ezren Ladára, 50 ezren Skodára, a listán a harmadik a Wartburg, a negyedik a kis Polski. A Merkur számításai szerint 1993-ban valószínűleg megszűnik az előjegyzési rendszer, részben mert egyre újabb forgalmazók lépnek a piacra, de nem utolsósorban az áruk továbbra is emelkedése miatt. Kemény ártárgyalásoknak néz elébe a Merkur — mondotta Hellner Károly —, hiszen a konvertibilis valutáért vásárolt személygépkocsik a szabadtársas kategóriába tartoznak, s számítani kell arra, hogy a partnerek esetleg olyan magas árakat szabnak, amelyeken lehetetlen lesz eladni a nem kifejezetten korszerű kelet-európai autót.

(MTI)

Nyugodj békében!?

Kell-e rendész a Köztemetőbe?

Órök, akik a rend felügyelői, mindig voltak a temetőben. Igaz nem sok tennivalójuk akadt régebben. Ide csak a gyászolók zárandokoltak ki naponta vagy hetente. Ma már a temető sem az a hely, ahol nyugodtan, békében lehet pihenni. A mindennapos viráglopások mellett nem ritka a sírkölopás, a márványvázak eltulajdonítása és a bánatukkal kilátogatók megtámadása. Az utóbbi években itt is megváltozott a helyzet, a pénzügyi források is lehetőséget teremtettek arra, hogy főállású rendészek vigyázzák a nyugalmat és a temetői értékeket.

Feljegyzés az igazgatónak

A rendész, aki rokkantnyugdíjasként látta el a rendszert vezetői munkát, sérelmesnek tartja ezt az intézkedést. Amikor panaszával megkeresett, három dosszié számos iratát tette elé, amelyek mind-mind a rendészeti munka fontosságát hivatottak igazolni. Hetente készített többek között az igazgatónak feljegyzést a temetői állapotokról. Mint mondta, munkájával mindvégig elégedettek voltak, soha kifogást nem emeltek. A temetői állapotok is azt igazolják, hogy szükség van

Felderítetlen esetek így is szép számmal akadtak, bár igyekeztek a rendészek a temető minden zugát bejárni. No de 110 hektár — mert ennyi a debreceni Köztemető széle, hossza — bizony, nem kis terület a három rendésznek. Munka tehát bővelkedik, csak a pénzről van itt is kevés. Legalábbis ez derül ki abból a levélből, amelyet július 12-én a postás kézbesített az egyik rendésznek. Másfél éves munkaviszonyának megszüntetését olvashatta azzal az indoklással, hogy: a vállalat minden területen felülvizsgálta a biztonságos gazdálkodáshoz szükséges létszámot.

A rendészre és most őt mégis elbocsátják. Tessék mondani, hol itt az igazság — fordult hozzám kétségbeesetten. Romhányi István, a temetkezési vállalat igazgatója a munkaadó oldaláról érvel. — A vállalatunkat sem kerülte el az átszervezés, amelyet az indokol, hogy egyre szűkebb anyagi keretek között kell gazdálkodnunk. A közelmúltban áttekintettük, melyek azok a területek, ahol mód van átszervezéssel ésszerűbb gazdálkodást folytatnunk. Így

például a rendészeti független státusz megszüntetése is szóba került.

Tizenhét
munkakönyv
a kézben

A rendész sajnos nem az egyetlen dolgozó, akitől meg kell válnunk. Még tizenhatan esnek áldozatul az átszervezésnek, amely érinti az adminisztratív területet, a szállítást és a fizikai állományt is. Kimondottan a biztonságos szolgáltatás köré tudjuk csak tartani. Barmennyire is furcsán hangzik, mi is gazdálkodó vállalat vagyunk. Öszintén mondom, fájóan érzem bennünket dolgozóinktól az elválás, de ez gazdasági kényszer. Igaz, hogy rendészek tisztességesen végezte a munkáját, mégis azt kell mondanom, a temetői közbiztonság lényegesen nem javult. Ismertek azok a társadalmi okok, amelyek egyes embereket a temetőbe üznek, s itt lopnak, rabolnak, hogy élni tudjanak. Mi igyekszünk ezeket kivédeni, hordozható CB-készülékkel, riasztó berendezéssel, szimat kuttyával rendelkezik a vállalat. Tizenkét órportás

látja el éjjel-nappal a szolgálatot, s végzi az ellenőrzést. Emellett a mostani átszervezés követően kapcsolt munkakörként egy villanyszerelő és egy kertészeti végzettségű dolgozóink rendszert is védi a temetőt. Kétségtelen, hogy ekkora területen a biztonságot, a rendet tartani nagyon nehéz. A két rendész működése csepp a tengerben. A tizenkét órportás és a két rendész mellett még legalább tíz emberre lenne szükség. Dehát erre egyelőre nincs pénzügyi fedezetünk.

Borzasztóan elavult a Köztemető úthálózata. Volt olyan, hogy elakadt az elhagyott szállító gépkocsi. A temetőben lévő fák is bal-esetveszélyesek. Ezek megoldása a fenntartást terhelik. Ezeket a területeken is általános az áremelkedés. És ma ott tartunk, hogy a legszükségesebbeket, a kegyeleti követelményeket tudjuk csak tartani.

Mindezeket azért mondtam el, hogy érzékeltessem nehéz helyzetünket. A rendész és tizenhat társa annak a gazdasági válságnak az áldozata, amely ma vállalatunkat is érinti.

Hol az igazság? — kérdezte tőlem a rendész. — Úgy vélem, ma erre a legnehezebb a válasz. Az elbocsátottnak kevés az együttérző szó. Az emberek dolgozni szeretnének tisztességgel, hogy becsülettel megélhessenek.

(A írásban szereplő rendész nevének közléséhez a cikk elkészülte után nem járult hozzá.)

Rákos Ildikó

— Mint nyilvánvaló „köszönti fel” az alkalmából. Ki következzen Jus huszonnyolc év illőnek látjuk deiről, hanem itásairól, tanári

— 1951-ben kerülttem Debrecemre, s itt maradtam negyven éve lakó debreceninek érdeklődő apró faluban születtem, Gyöngyös falusi kovácsmester testvérem van. Alapítványos megélhetés volt, munkáim mellett, jobb get keresve. A nyűgös lakunk, gyöngyösön kötöttség miatt igazi „csen”. A hatvani (József Gimnázium) 1943-ban. A népi nyvezésére indult országos mozgalom sémmentési akció dalmi ügyvé vált, támogatta. Az is vizsgálva lehetett tündíjas lettem, bírták volna a tan egy rajztanárom aki festőt, rajztan csinálni, azt hitte ehhez a művészet zalmam lett volna voltam magamhoz rom. Rajztanár több nem, s ez a elgített ki. Hete az irodalmi önkétem, s később volt számomra, h re magyar szak Egyzakosként sze 1955-ben, s a pályágy alakult, hogy szükségem másik

— A diploma hova vitte az útja, köze az '56-os nyekhez?

— A Tudományesztő Társulat nál kezdtem dolrukarjaim álltam it Ekkor — finoma megszűnt az állágyetemhez kötözvetlenül nem és még nem volttemen. A nevedik látványosan A budapesti Pet Kossuth-kört sze cenben, a körnek titkára, én pedig vezetőikára. 1957 Simonyi Úti Altanítottam, majd Géza, a magyar ra az egyetemre h deklódesem alá része volt Juháczogh Ákosnak tanszék vezetője főszervezője), (talan minden h legnagyobb hata tornak (aki szintmal foglalkozott kenységet is foly

— Hogyan, Alföldhöz, s mi rangos szépirodakorszakáról?

— Engem 1 Gábor hívott r Alföldhöz. Aki ideológiai kifoglyóiratot. Megje foglalása a népi föld nem egészében viszonyu kotókhoz, akike s — ki nem mon

Egy szerkesztő szolgálatetikája

— Mint nyilván sokan tapasztalták, lapunk interjúsorozatban „köszönti fel” az Alföldet, indulásának negyvenedik évfordulója alkalmából. Kiss Tamás és Márkus Béla vallomása után következzen Juhász Béla visszaemlékezése. Juhász Béla huszonnyolc éven át vett részt a folyóirat szerkesztésében. Illőnek látjuk kérdezni őt nemcsak a laphoz kötődő évtizedeiről, hanem indulásáról, iskoláiról, pályakezdéséről, kutatásairól, tanári tevékenységéről is.

— 1951-ben Heves megyéből kerültem Debrecenbe, az egyetemre, s itt maradtam. Csaknem negyven éve lakom a városban, s debreceninek érzem magam. Egy apró faluban születtem Gyöngyös mellett, Gyöngyöshalmajon. Apám falusi kovácsmester volt, három testvérem van. Abból éltünk, amit a műhely jövedelmezett. Szerény megélhetés volt, ezért vándorolnunk kellett, jobb munkalehetőséget keresve. A megye több településen laktunk, végül Vámosgyörkön kötöttünk ki. A vándorlás miatt igazi „szülőfalum” nincs. A hatvani (mai nevén) Bajza József Gimnáziumba kerültem 1943-ban. A népi írók kezdeményezésére indult akkoriban egy országos mozgalom, a falusi tehetségmentési akció. Ez ösztönöztetett meg, hogy a falusi tehetségmentési akció. Ez ösztönöztetett meg, hogy a falusi tehetségmentési akció. Ez ösztönöztetett meg, hogy a falusi tehetségmentési akció.

tának is tartottak. Mintha a népi vonalhoz sorolták volna a Bartaiskolát is, hasonlóan bírálták, pedig nem oda tartozott. Igaz, marxista sem volt, azzal szemben is őrizni tudta önálló szellemiségét. Pestről Debrecenbe küldték Szabolcsi Miklóst, hogy képviseljen — a marxista ideológia szellemében — súlypontot az ő szemükben talán provinciálisnak is minősített debreceni, hagyományosabb szemlélettel szemben.

Az irodalompolitika szorításában

— Ön tizenkét évig állt a lap élén. A legtöbbet az összes főszerkesztő közül. Milyen küzdelmet kellett vívni ahhoz, hogy a lap minél nagyobb mozgástérrel, önállósággal bírjon...? S mi az oka annak, hogy most megvált a vezetői posztjól?

— Az Alföldnél tíz évig rovatvezetőként dolgoztam, Kovács Kálmán mellett lettem helyettes főszerkesztő. 1978-ban kerültem a lap élére, s a megyei pártbizottsággal meglehetősen kemény csatát kellett vívnom személyi kérdésekben. Olyan elképzelésekkel álltak elő, amiket én nem tudtam vállalni. Aztán szerencsére 90 százalékban az én javaslataim valósultak meg. Az én szerkesztői listámon Görömbei András neve is szerepelt, de akkor őt tekintették a debreceni irodalmi ellenzék vezérének. A pártbizottság ragaszkodott ahhoz, hogy egy funkcionáriusuk is tagja legyen a

Amikor Szabolcsi megismerte az itteni gondolkodást, rájött, hogy az nem egészen olyan, amilyennek látták. Igaz, értékes tevékenységet végzett Debrecenben; egyebek mellett — a helyi hatalom erős ellenkezésével szemben — visszahozta Julow Vikort az egyetemre, személyes presztízst csinált abból, hogy rehabilitálja az irodalomtörténészt. Én akkoriban a Kossuth-gimnázium vezető tanára voltam, és szintén Szabolcsi Miklós kérésére kerültem vissza az egyetemre.

szerkesztőbizottságnak. Ezt sokáig nem tudtuk kivédeni.

A folyóirat — különösen az utóbbi időben — egzisztenciálisan fenyegetett helyzetben van. 1989-S mi az oka annak, hogy most megvált a vezetői posztjól? — Az Alföldnél tíz évig rovatvezetőként dolgoztam, Kovács Kálmán mellett lettem helyettes főszerkesztő. 1978-ban kerültem a lap élére, s a megyei pártbizottsággal meglehetősen kemény csatát kellett vívnom személyi kérdésekben. Olyan elképzelésekkel álltak elő, amiket én nem tudtam vállalni. Aztán szerencsére 90 százalékban az én javaslataim valósultak meg. Az én szerkesztői listámon Görömbei András neve is szerepelt, de akkor őt tekintették a debreceni irodalmi ellenzék vezérének. A pártbizottság ragaszkodott ahhoz, hogy egy funkcionáriusuk is tagja legyen a

JUHÁSZ BÉLA ÉVTIZEDEI

hívásokra újszerűen kell válaszolnia. Huszonnyolc éve veszek részt a szerkesztés munkálataiban, ez idő alatt a folyóirat több ízben alaposan megújult. Most is ilyen folyamatot tapasztalok.

— Mikor élte fénykorát az Alföld, mikor volt a legszínvonalasabb?

— Nekem túl sok közöm van az Alföldhöz ahhoz, hogy magam ítélem meg. Annyit azért mondhatok, hogy az ötvenes évek közepén mutatkozott az első látványos színvonal-emelkedés. Ugyancsak felívelésről beszélhetünk Mocsár Gábor irányítása alatt (annak ellenére, hogy ma már az is látható: Mocsár Gábor irodalomszemléletébe nem fért bele minden érték). Baranyi Imre idején az úgynevezett „ideológiai biztonság” került előtérbe (az is igaz, hogy a lap pusztán fennmaradásához szükségesek voltak „politikai biztosítékok”). Ezt a stabilitást szakmai értékekre Kovács Kálmán váltotta. Enyhültek az idők, bár még mindig politikai és nem szakmai fórumokon számoltattak el bennünket. Kovács Kálmán a kinevezésekor nem írt programnyilatkozatot, mint elődei, azt mondta óvatosan: a programot nem kinyilatkoztatni kell, hanem megvalósítani. Egyébként a megvalósított folyóiratszámokat könnyebb volt megvédeni, mint a programnyilatkozatokat. Ez bebizonyosodott a hosszú esztendőkről. Én sem tettem nyilatkozatot, viszont én írtam legtöbbet az Alföldről az Alföldbe, s ezekből a cikkek közül kiderülnek a szerkesztési elveim, megfontolásaim, hogy mit tartok értéknek, s mit nem.

„...megosztottam az energiámat”

— Ön nemcsak redaktori, hanem oktatói és kutatói tevékenységet is folytatott. Bár ezek lényegesen kisebb részt jelentenek az életében...

— Mindenekelőtt a szerkesztői tevékenység kapcsolódik a nevéhez. Kezdetben szerkesztője vagyok az Akadémiai Kiadó Kortársaink című monográfia-sorozatának is. A napokban jelent meg a 38. kötet, Bertha Zoltánnak Bálint Tiborról írott pályarajza. Tóth Dezső, Béli Miklós volt a szerkesztőtársam, ma pedig Rónay László. Meg akartam ebben a sorozatban írni a Szabó Pál-monográfiát, viszont időközben a szakmai és a közönségérdeklődés elfordult az efféle irodalmi jelenségektől. Szorgalmaztam a vidéken dolgozó irodalomtörténészek foglalkoztatását. Ha én kilépek, kilépek e szerepkörből is, s mindkét szerkesztő fővárosi lesz, a vidéki kollégáknak csökken a publikálási lehetőségük. A 38. kötetnek több mint harmadát vidéki irodalmárok írták, a legtöbbet debreceniek: Tamás Attila kettőt is (Weöres Sándorról és Illyés Gyuláról), Görömbei András szintén kettőt (Sinka Istvánról és Sütő Andrásról), Simon Zoltán ugyancsak (Benjámin Lászlórol és Örkény Istvánról), továbbá Imre László (Rákos Sándorról), Fülöp László (Pilinszky Jánosról), Bakó Endre (Kiss Tamásról), s lehet, hogy nem is említettem minden szerzőt, minden munkát.

— Az egyetemen vélhetően kevés időt tudott tölteni. Mi volt a tárgya az előadásainak, a szemináriumi foglalkozásoknak?

— Én a szerkesztési munkára hivatkozva soha nem kértem óradíjazást. A XX. századi magyar irodalomról adtam elő, és azzal foglalkoztam a szemináriumokon is. Leginkább a '45 utáni irodalom érdekelt, ezen belül is

inkább a próza, a regény és a novella „természetről” kutat-tam.

— Miről, kikről írta dolgozatainak legjavát?

— A népi írókról és a kortárs irodalomról írtam dolgozataim legtöbbjét: Szabó Pálról, Illyés Gyuláról, másokról. Ebből a „táborból” nem is Szabó Pál érdekelt leginkább, hanem Illyés. Hogy valamelyik jelentős alkotóról időtálló teljes arcképet tudjak rajzolni, ahhoz nekem ott kellett volna hagynom az Alföldet. A szerkesztői munkát, a kollektív műfajt azonban fontosnak tartottam.

— Lehet-e mondani, hogy szétforgácsolta az energiáját, az idejét?

— Úgy mondanám, hogy megosztottam. Túlságosan is megosztottam. Ez nem kis belső konfliktust okozott. Megírhattam volna a tervezett monográfiát, azon kívül két-három könyvet (így is megjelent egy tanulmánykötetem), de akkor nem vehettem volna ki a részem a folyóirat és a monográfia-sorozat szerkesztésének egyszerűsége és megtisztelő feladataiból. Az irodalomtörténeti kutatásokra, sajnos, csak töredék idő jutott. Mit lehetett ilyenkor megírni? Recenziót, esszét, tanulmányokat...

— Mik a tervei az elkövetkezendő — remélhetőleg számos — esztendőkre?

— Van még mondanivalóm a népi írók prózájáról. Feltett szándékom foglalkozni a '60-as évek regényirodalmával. Ennek az évtizednek a termése olyannyira elűt az '50-es és a '70-es évek hozadékától is, hogy külön minőséget jelent. Már aligha gondolhatok monográfiaírársra, maradok a tanulmány műfajánál. S persze nem váltam el egészen a laptól, a szerkesztői munkától sem.

Erdei Sándor

TARTALOMJEGY:

Bácsi Dénes
Háibó József
Gero János
Martin Andersen Nexø
Karl-Heinz Jukócs
Kulcsár Ferenc
Húza András
Szabó József
Szabó Pál
Thuróczy György
próza

Beyrei József
Buda István
Geothé
Harszthy József
Juhász Géza
Kiss Tamás
Nagy Lajos
Sz. Olejnyik
Pál József
Sebők Vilma
Tóth Endre
Varga Mihály
versek

Bügel József
Grundpierre Lajos
Kardos Pál
Kódár Zoltán
Mocsár Gábor
Pálffy István
Szács Éva
Tóth Ervin
Veress József
tanulmány

1990.
II. ÉVFOLYAM
I. szám
Január–Február

— A diploma megszerzése után hogyan vitte az útja, s volt-e valamilyen köze az '56-os forradalmi eseményekhez?

— A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat megyei szervezeténel kezdtem dolgozni, 1957 februárjáig álltam itt alkalmazásban. Ekkor — finoman fogalmazva — megszűnt az állásom. 1956-nak az egyetemhez kötődő eseményeiben közvetlenül nem vettem részt, már és még nem voltam ott az egyetemen. A nevem tehát nem fűződik látványosan a forradalomhoz. A budapesti Petőfi-kör mintájára Kossuth-kört szerveztünk Debrecenben, a körnek Fűr Lajos volt a titkára, én pedig a TIT-ből a szervezőtitkára. 1957-től másfél évig a Simonyi Úti Általános Iskolában tanítottam, majd 1958-ban Juhász Géza, a magyar intézet professzora az egyetemre hívott. Szakmai érdeklődésem alakulásában nagy része volt Juhász Gézának, Koczogh Ákosnak (a világirodalmi tanszék vezetője volt s az Építünk főszerkesztője), Barta Jánosnak (talán minden hallgatóra ő volt a legnagyobb hatással), Julow Vikornak (aki szintén világirodalommal foglalkozott, műfordítói tevékenységet is folytatott).

— Hogyan, mikor került az Alföldhöz, s mi mondható a mindvégig rangos szépirodalmi fórum korai korszakáról?

— Engem 1962-ben Mocsár Gábor hívott rovatvezetőnek az Alföldhöz. Akkoriban szigorú ideológiai kifogások érték a folyóiratot. Megjelent a párt állásfoglalása a népi írókról, s az Alföld nem egészen annak szellemében viszonyult ezekhez az alkotókhoz, akiket nacionalistának, s — ki nem mondva — antiszemi-

Halálbrigád volt? 1.

Az orenburgi gázvezeték építőinek „emlékeiről”

A „préri”, ahová menni kellett. Huszt, 1975. február, mínusz 29 fok

Vajon mi lehetett az oka, hogy az orenburgi gázvezeték építését a németek, a románok és a bolgárok nem vállalták? Valóban sejtettek valamit és ezért utasították el a „nagy üzletnek” kínálózó lehetőséget? S mi? Naivak voltunk, tudatlanok? Vagy gondolkodás nélkül csupán azért mondtuk ki az áment, mert a szovjet munkát nem lehetett, nem illett elutasítani? Most tíz esztendő távlatából kell megítélni, mi történt valójában, hogy a 69 haláleset és a sok beteg ember jelenlegi állapota összefüggésbe hozható-e az ottani körülményekkel. Isaszegi Béla, aki elindította a lavinát, az eddig összegyűjtött adatok alapján azt állítja, hogy van összefüggés. Vajon mi az igazság? Lehetséges, hogy valóban „halálbrigád” építette fel az orenburgi gázvezetékét? A népjóletti miniszter utasítására orvosszakértői bizottság vizsgálja ki azokat, akik 1975–79. között ott dolgoztak.

Pondrók a szárított gombában

Mikulca Sándor Debrecenből jelentkezett a felhívásra a 168 óra riportja után. Hogy miért?

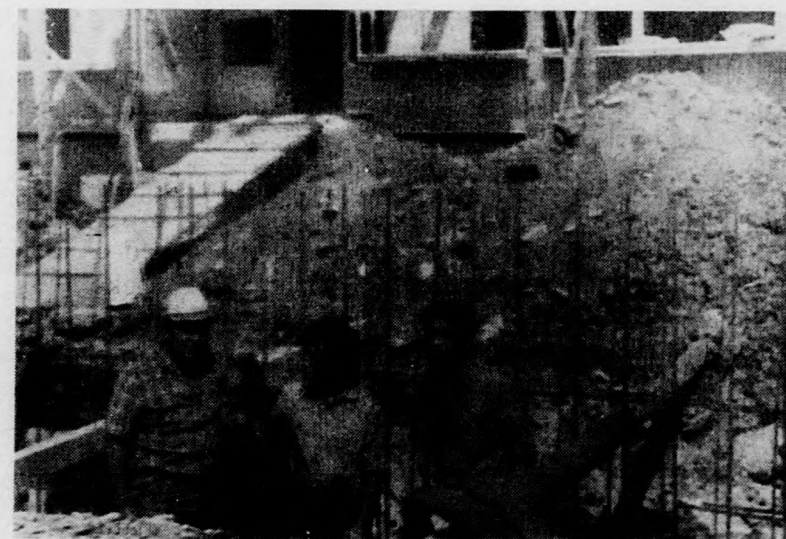
— Tudatni, hogy élek — már amennyire ezt életnek lehet nevezni —, kínlódva az ott szerzett betegséggel és nem tudom elfelejteni a nyomozó emlékeket. A vállalatotról, ahol harminc évet töltöttem el — innen, a Kelet-magyarországi Közmű- és Mélyépítő Vállalattól voltam odakint is 1975-től 1978 decemberéig, mint vasszerelő szakmunkás — csak annyit: nem hívtak engem nyugdíjas-találkozókra, nem kérdeztek meg egyszer sem, élek vagy halok. Addig jó fiú voltam, míg kint húztam az igát — állat módjára, mert embertelen körülmények között dolgoztunk —, aztán, mikor hazajöttem betegen és rokkantsági nyugdíjba kényszerültem, elfelejtettek, leírtak. Azt kérdezte nemrégiben az egyik művezető: Hát te élsz? Úgy hallottuk, meghaltál... Mikulca Sándor beteg, keserű ember. Ülünk a hűvös

verandán, és amíg mesél, mutatja a régi képeket, a kinttűtetéseket („Van itt minden, orenburgi emléklap, miniszteri, Kiváló Dolgozó, majd egyszer túladok rajta a zsbivásáron”), meg a temérdek orvosi leletet. Ó nem a bodorogcsányi állomáson volt, hanem Husztban, előtte (1971–72-ben) már megjárta Mongóliát.

— Nehéz, kegyetlen volt az is, de vállalkoztam újra, kellett a pénz. Idehaza 1900 forintot kerestem, ott meg — a teljesítmény függvényében persze — a dupláját kerestük az itthoni órabérünknek, plusz megkaptuk a hazai átlagfizetést. Akkoriban 12–13 ezer forint nagy pénz volt, de az, aki nem próbálta, ne irigyelje tőlünk. Öt-tíz százalékos levéttek, ha a legkisebb probléma volt a műszaki színvonallal, minőségi munkát kellett nyújtani. A vállalatunktól több százan voltak odakint, de nem mi, hanem a budapesti Petrober volt a fővállalkozó. Szinte minden nap lecsérleltek tíztizenöt embert, utaztatták haza.

— Miért? — Mert megbetegedtek. A vezetőket arra hívtakoztak, hogy a tüneteket — a reszketést, a hasmenést, gyomorfájást, véres székletet meg a többi — az italozás okozza. Nem lehetett ott annyit inni, hiszen nagy volt a szigor, úgy éltünk jóformán, mint a katonák. Tízkor volt takarodó, megnézhettem magam, aki késett, öt-tíz százalékos bérlévonás járt érte a havi keresetből. És persze, rendszeresen szondáztattak is bennünket. Amikor —

igaz, csak fél év múlva — nálam is jelentkeztek a tünetek, a kosztra gyanakodtam. Mert először megvolt a kalória, belekerült az ételbe az otthonról származó alapanyag, de csakhamar megindult a csencselés, eltűnt a sok jó. Egyszer szárított gomba főtt, ami tele volt pondróval. De hiába hívtunk össze emiatt egy gyűlést, nem volt eredménye, mert a konyhafőnök — a borsodi vendéglátótól volt odakint —, mint nagyhangú asszony és nagy „pártos”, mindenkit letörtölt. Amikor kijöttek a szórakoztatni bennünket a színészek, meg a kabarétréfában is „kihózták”: mit ettetek otthon, keféte? Hát azt ettük aztán már kint is a fene nagy jómodban. Kicsérlelték a szalámit füstölt birkanyelvre, benne volt a fű (mint tudjuk, a birka kérődzni szokott), mi meg dolgoztunk ilyen kosztal éjjel-nappal. Nem mertünk szólni, hisz könnyen ment, hogy hazacsapják az embert. Jött az Izvesztyija, meg a többi újság, jöttek riporterek itthonról is. Hát azok biztos azt hitték, mennyország itt az élet, mert csak a jót lehetett mondani. (Mint rangidős, egyszer én olvastam fel a szép, dicsőítő szöveget azon a gyűlésen, amit a XXV. szovjet pártkongresszus tiszteletére tartottunk. Odanyomta a kezembe a vállalati párttitkár, a közismert Répa elvtárs meg, az Országos Szakszervezeti Központból váltig biztatott. Én aztán olvastam — amúgy parasztosan —, hogy bár nem közös a nyelvünk, egyet akarunk, egyformán gondolkodunk.)

Balról Mikulca Sándor, jobb szélén Vasas János, aki meghalt, 40 évesen

A második évtől már vasárnap is dolgoztunk, de nem nagyon vettük észre az elszámolásnál. Nem volt ám melegedő, meg öltöző, mint Magyarországon, bekaptuk a reggelit és vittek a prérre. Több mint 30 fokos hidegben, körülkerítve, mint egy birkatábor. A laticell fagyos volt alattunk a lakókocsiban... Haza lehetett jönni szabadságra, de amikor egy kollégánknak meghalt az édesapja, azt mondta neki az egyik mérnök: Minek mennél, úgysem beszélsz már te azzal!

„Gazember-ségek mentek ott”

— Aztán maga is hazajött, betegem.

— Igen és akkor még úgy volt, hogy visszamegyek. Azt reméltem, hogy a harminc nap szabadság alatt kigyógyítanak. De hiába kerültem be a kórházba, nem tudtak a huszonkét nap alatt rendbe hozni. Huszonkét centiméteres vastagbélfelekélyt állapítottak meg, görcsös hasi fájdalom kínozta, véres, nyálkás székletet ürítettem. Nem engedtek vissza. Tengemlengtem a cégnél, könnyebb munkára tettek, de jóformán csak a WC-t jártam. El kellett menni rokkantsági nyugdíjba. Akkoriban hallottam, hogy az egyik fiatal kollégám, Vasas János — ugyanaz volt a baja, mint nekem, őt is hazaküldték — meghalt, s még abban az évben egy másik fiatal szaktársunk, Medgyessy Ottó is. Neveket nem tudok mondani, de már alig vannak a vállalatnál a kintiek közül. Betegen szenvednek vagy meghaltak...

— Az ön betegségét a nehéz fizikai munkával, túlfeszített idegállapottal, a rendszertelen étkezéssel szokták magyarázni. Miből gondolja, hogy esetleg más oka is lehet?

— Nem gondolok én semmit, csak azt tudom, hogy több mint tíz éve kutyául szenvedek. Puffadok állandóan, rántott leves a szilveszteri „pezsgőm” és úgy fájnak a csontjaim, mintha kalapáccsal ütnek. Most a gyomrom tájékán egy daganatféle keletkezett, kívülről is látszik.

— És a karján ezek a nagy göbök?

— Ízület, azt mondta az orvos. De tele van ilyennel mind a két lábam, sőt, van egy a hasamon is. Gazember-ségek mentek ott, higgye meg! Elnéztük, hogy a konyhafőnök kutyájának az etetésére külön embert fizettek. Vitte az autót a becsomagolt sajttal, szalámmal. Mi meg ettük a „kefét” és nagy kegynek számított, hogy egyáltalán ott dolgozhattunk. De sokszor mondtam magamban: Úristen az égbe, hogy tudod nézni ezt a sok betyárságot...

(Folytatjuk)

D. Karádi Katalin

Jövőkutatók az adósságválságról

Nemzetközi munkabizottság felállítását sürgetik

Ez év májusában Budapesten tartotta tizenegyedik világkonferenciáját a jövőkutatók nemzetközi szövetsége, a World Futures Studies Federation. A konferencia egyik központi témája volt a nemzetközi gazdaságot sújtó világméretű adósságválság kérdése, az egyre súlyosabb gondokat okozó globális problémával külön munkacsoport foglalkozott.

A szakmai berkekben ismert tudósokból, elméleti és gyakorlati szakemberekből álló szekció résztvevői a tanácskozás végeztével elhatározták, hogy közös gondolataikat egy felhívásban foglalják össze, amelyet eljuttatnak a világ valamennyi érintett országa kormányának. A dokumentum ötvenkét aláírója — köztük három magyar szakember — elhatározta, hogy felhívja a világ figyelmét azokra a következtetésekre, amelyek a konferenciának az eladósodás problémájával foglalkozó előadásából levonhatók. Ismerkedjünk most meg ezek közül néhányával.

A jelenlegi globális adósságválság az 1973-as olajárrobbanásból ered, amikor a „petrodollárok” milliárdjai árasztották el a nemzetközi pénzpiacokat. A nagy mennyiségű pénz a fejlett országokban a gazdasági recesszió miatt nem tudták felhasználni, s ezért — tekintet nélkül a megtérülés lehetőségére — nagyon alacsony kamatlábak mellett fejlődő és szocialistának nevezett országokba helyezték ki. Az erőteljes és hosszantartó nemzetközi eladósodás tehát a kevésbé fejlett országoknak a fejlett világtól való függését jelenti.

A hetvenes évek végétől a legfejlettebb országokban bevezetett szigorú monetáris politika miatt a kamatlábak különösen magas szintre emelkedtek. Ennek következtében az eladósodott országokból elkezdtek kiáramlani az erőforrások, miközben adósságaik tovább nőttek — így jött létre az azóta sokat emlegetett adósságválság.

Latin-Amerika esete jó példa az elmondottakra; a szubkontinens összes adósságállománya a hetvenes évek elején alig haladta meg a 30 milliárd dollárt, ám ugyanabban az évtizedben újabb 70 milliárd dollár áramlott a térségbe, majd 1987-ig 84 milliárd dollár, törlesztések, de főleg kamatok formájában elhagyta Latin-Amerikát. Ennek ellenére a térség országainak összes

adósságállománya napjainkra elérte a 400 milliárd dollárt.

A kilencvenes évtized fordulóján a fejlődő és az egykori szocialista országok összesen csaknem másfél billió dollárral tartoznak a fejlett világ egyes országainak. Ez az összeg lényegében nem más, mint a különlegesen magas kamatlábak miatt felhalmozódott kamat. Az adósságok növekedésének megállítása a jelenlegi körülmények között gyakorlatilag lehetetlen, hiszen a cél elérése az eladósodott országoktól évente mintegy százmilliárd dolláros külkereskedelmi aktívumot igényelne. Csakhogy a hitelező országok gazdaságpolitikája ezt nem teszi lehetővé, így hát az elmondottak miatt lényegében természetesen kell tekintenünk, hogy a probléma kezelése érdekében hozott intézkedések mindaddig eredménytelenek maradtak.

Az állandóan növekvő adósságállomány terhei gazdasági visszaesést, stagflációt és hatalmas társadalmi feszültségeket okoznak az eladósodott országokban. Ám a felhalmozódott hitelállomány a hitelező országok számára is kedvezőtlen, hiszen rontja az exportlehetőségeiket. Mindez tehát azt jelenti, hogy az adósságválság egyaránt előnytelen a hitelező és az adós országok számára, s ha a jelenlegi tendenciákban nem áll be jelentős, kedvező irányú változás, akkor nem kerülhető el a pénzügyi rendszer összeomlása. A pénzvilág nemzetközi szervezetei az adósságválság problémát külön-külön, országokonként próbálják kezelni, csakhogy az egyedi megoldások mindaddig hatástalanok maradnak, amíg nem sikerül megtalálni a globális megoldást.

A felhívás aláírói az elmondottak figyelembevételével arra a következtetésre jutottak, hogy a világméretű adósságválság kezelése, s végsősoron a probléma megoldása csak egy, közgazdaszokból, pénzügyi szakemberekből, jövőkutatókból álló nemzetközi munkabizottság segítségével képzelhető el. Úgy gondolják, hogy e munkacsoportban vegyenek részt mind az adós, mind pedig a hitelező országok gazdasági szakemberei, s együtt, közös munkával dolgozzák ki azt a programot, amely végül közelebb vihet a probléma megoldásához.

Horváth Árpád

A besze Hov a k

Kaba, július 3.
Az Agrárszövetkezetek
szervezetének tagjainak
szelése gyűlése.
Naplóban előre jelezte
ram a helyi kisgazdasági
deklarációját is.
Heten jöttek el a
kedvükért az előző
sította a napirendjét: előre jelezte
szervezet belső ügyeinek
követően került sor a
hatósági választásokra
szefüggő feladatok elvégzésére.
gyalására. Az első fél órát sem vették fel
a szünetben a közlés
hiába keresték, elbeszélgetés, az
lehetősége elmaradt.

De miről lett ez?
Az Agrárszövetség elnöke
retett volna mindenről.
Mindenekelőtt a választások
társadalmi választások
merülő feladatok elvégzésére
erre nem volt lehetőség.

Most döbent a
zán: harminc évvel ezelőtt
gazdaságban való munkám
ígérnek nekem a földet, hogy
gazdaságot csináljak, ha
pénzért, ha meg kellene
venni. Maguk a hektárig osztani
miből. Ha nekem adnak, akkor is.
Ez tam hétköznap, napi 14 órát? Tíz
dolgoztam. Ha én és meg tudom
adnom annyit, ha ládom a beindulást
miből megjelenjen magot vegyek
hoz, gépben meg gondolkodom.
Nyí, ha marad, messzenek. Ezt
eddig munkám, natnyilag meg lehetek,
de elkészültek ezeknek az embereknek
van a demorú vagyok, tudtam velük
megkérdezni, hogy ták-e honfitársaink
ne számítsanak forintos adómentes
lemre, hogy tud fizetni 43 százalékos
dalombiztosítást föld után adóztól fog az állami
különböző pénzeszközökét környezet
lesztésére. Ki venni a földet, meg
bérleti díjat?

Szerettem volna
dezni tőlük, hogy honfitársaimat
talanítani, mert a társ föld jövedelmét
tudom megfizetni.

A Vélemény
oldalainkon látnak
az ezekre a tényekre
ténye nem jelezte
tőség egyetemes
a társadalmi
tokról, események
sak cikkeiből a névvel és
foglalkozunk a közölt
emelésére.

A beszélgetés elmaradt Hová siettek a kisgazdák?

Kába, július 31-e 16 óra. Az Agrárszövetség helyi szervezetének tagjai megbeszélésre gyűlekeznek. A Naplóban előre jelzett program a helyi kisgazdák érdeklődését is felkeltette. Heten jöttek el közülük. A kedvükert az előadó módosította a napirendek sorrendjét: előre kerültek a szervezet belső ügyei és ezt követően került sor a helyhatósági választásokkal összefüggő feladatok megtárgyalására. Az első téma egy félórát sem vett igénybe, de a szünetben a kisgazdákat hiába keresték, eltávoztak. A beszélgetés, az érintkezés lehetősége elmaradt.

De miről lett volna szó? Az Agrárszövetség mit szeretett volna megvitatni? Mindenekelőtt a helyhatósági választások során felmerülő feladatokat. Sajnos, erre nem volt lehetőség.

Most döbentem rá igazán: harminc évi mezőgazdaságban végzett kemény munkám jutalmául nekem nem jutott föld, hogy farmergazdaságot csináljak. Jó pénzért, ha meg tudom venni. Maguk között száz hektárig osztanak, ha lesz miből. Ha nekem nem marad, akkor is. Ezért dolgoztam hetek óta, vasárnap napi 14 órát? Tovább gondolkodtam. Ha megkapom és meg tudom venni, el kell adnom annyit, hogy a családom a beindulásig valamiből megéljen — vetőmagot vegyek az induláshoz, gépben már nem is gondolkodom. Marad annyit, ha marad, ahová eltemessenek. Ezt örököltem eddigi munkám után. Pillanatnyilag még boldog is lehetek, de elkeserít az, hogy ezeknek az embereknek a kezében van a döntés. Szomorú vagyok, mert nem tudtam velük szót váltani, megkérdezni, hogy elmondják-e honfitársaiknak, hogy ne számítsanak 500 ezer forintos adómentes jövedelemre, hogy tudják-e, ki fog fizetni 43 százalékos társadalombiztosítást, ki fog a föld után adózni, hogy kikől fog az állam elvonni különböző pénzeszközöket saját környezetük fejlesztésére. Ki fogja bérelni a földet, miből fizeti a bérleti díjat?

Szerettem volna megkérdezni tőlük, hogy engem és honfitársaimat ki fogja kártalanítani, mert másfél hektár föld jövedelméből nem tudom megfizetni a fenti költségeket. Az állam ezt sem fogja felvállalni. Szerettem volna tőlük hallani, ha ezt csak üzletként gondolják a közepes és gyenge adottságú szövetkezetek, a mai felvásárlási árak mellett fogják-e tudni tőlük művelésbe venni, mert ha nem, a lecsökkent közös területen a tagság minimum egyharmada munka nélkül marad. Szerettem volna tőlük hallani, hogy parasztemberként éltek-e le az életüket, mert ha igen, ők tudják a legjobban, hogy a parasztság, a földet művelő tsz-tagok zöme még a másfél hektár földet sem tudja megvenni. Ők, akik negyven éven keresztül termeltek az ország kenyéréért, néha megalázó támogatással, napi nem nyolc órát dolgozva, milyen sors vár rájuk.

Szerettem volna megkérdezni, mi az oka, hogy elfeledtek egykori honfitársaikról, saját korosztályukról, a termelőszövetkezeti járadékosokról és nyugdíjasokról. Akikkel nemrég még együtt műveltek a földet.

Szerettem volna megkérdezni, mi lesz velük, értük, sorsukért, gyermekeikért és a mezőgazdaságban dolgozó több mint félmillió paraszttal, az ország kenyéréért érzik-e a felelősséget. Szomorú vagyok.

Nyugtalan vagyok — nem értem miért —, nem vártak meg bennünket, vagy féltek a megmérgetéstől? Pedig ígérték, és mi vállaltuk, hogy rájuk való tekintettel lerövidítjük saját megbeszélésünket. Nem értem, de gondolkodom — mennyien voksolnak még mellettük azért, hogy tehessék azt, amit korábban. Úgy éreztem eltökélt szándékuk visszavonni a cselédkort, a nyomort. Legyen újból sok ember számára fekhely az istálló; akinek cseléd az apja, legyen gyermeke is az.

Úgy gondolják, majd megoldják az ország gondját, kiviszik a szekeret a kátyúból. És végül szerettem volna tőlük megkérdezni, hogy az ország sorsa valóban rajtuk és csak rajtuk múlik-e?

Erdős József
Debrecen

A Vélemény, vita, ellenvélemény címet viselő oldalainkon nem a lap belső munkatársainak írásai látnak napvilágot, hanem olvasói levelek és az ezekre adott esetleges válaszok. A közlés ténye nem jelenti azt, hogy ezeknek a szerkesztőség egyetért. A lap kollektívájának véleménye a társadalmi, gazdasági jelenségekről, folyamatokról, eseményekről, problémákról a munkatársak kivételével olvasható ki. Hangsúlyozzuk: csak a névvel és lakcímmel ellátott küldeményekkel foglalkozunk. A továbbiakban fenntartjuk a jogot a közölt vélemények rövidítésére, részletek kiemelésére.

Döntse el a nép(?)

Ismét túlvagyunk egy népszavazáson, s ha minden igaz, várhatjuk a következőt, a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége által kezdeményezett.

A kormány még nem is pótolta a várhatóan 400 millió forintos kiadást, de már gondolkozhat a következők; hiszen oly sok lakosságot érintő kérdés van, amire hivatkozni lehet. S nyilvánvaló, hogy bizonyos szövetkezetek önmaguk szükségességét a népszavazáson keresztül is bizonyítani akarják majd. A mindenkori kormány kötelessége, hogy megoldja a népszavazásokat, mi pedig szídhajtuk egymás közt és a sajtón keresztül.

Félreértés ne essék, a lakosság számára súlypontos kérdésekben kifejezetten jónak tartom az alkotmányhoz tartozó részét, a népszavazás intézményét. Azonban — jóllehet, egyetértek a kezdeményezéssel, hogy a dolgozó és nyugdíjasok élet- és munkakörülményeit érintő kérdésekben hallgassák meg az érintettek véleményét — ezt viszont közvetlenül a munkahelyi vezetők szintjén végezzék. Hiszen az alulról építkező független szakszervezetek kezdeményezik a pozitív változásokat. A SZOT utód MSZOSZ is tárgyal a vezetőkkel rólunk — viszont nélkülünk. A szövetkezetek meghallgatják és az esetek többségében támogatják a vezetők véleményét. Elvégre a vezető is dolgozó.

Manapság sok érdek-képviselői szerv keresheti a megoldást, de politikailag érteletlenül. Sok tisztességes tanácsai és vállalati vezető nyugodtan néz a reá váró megmérgetés elébe, hiszen tudja, hogy munkájára ilyen vagy olyan beosztásban igény van. A szakszervezetek hozzájuk fordulhatnak. Ahol kell, ott pedig gyakorlati nyomatást a hatalmaskodó vezetőkre. Itt a lehetőség, bizonyítsanak!

Az MSZOSZ intézménye vállalatok dolgozóihoz fordult felhívással. A szervezett szövetkezeti alkalmazottak

hol vannak? Hozzájuk miért nem fordult? A népszavazási kezdeményezés szövegezése majdnem jó, de „kilátszik mögüle az íróasztal”. Most, amikor egyre inkább felvetődik a jövőtől való féltés, a privatizáción keresztül végrehajtott gazdasági átalakítás, miként képzelik el az ingyenes tulajdonhoz jutást? Szerintem rossz a gazdaságpolitikai megközelítések: a tulajdonformák megváltoztatásának eljuttatásáig, de ott leragadtak. Pedig a dolgozóknál ott van az értékes szellemi tőke. Ők még ezt nem nagyon tudják, pedig nyugati szakemberek próbálják erre felhívni a figyelmet.

Nem is olyan régen, sok üzem állított elő nyugati mércével megfelelő minőségű terméket és ezzel párhuzamosan gyártott rossz minőségűt a KGST-nek, sőt még rosszabbat a hazai piacokra. Úgy tűnik, az MSZOSZ azt gondolja, hogy kevés a józan magyar paraszti ész. Nem cselekszenek, hanem csak várják Japán és a Nyugat intő szavát ahelyett, hogy önállóan kezdeményezzenek.

Azzal a kérelem fordulok a szakszervezetekhez, hogy szervezőképességüket a munkahelyeken érvényesítsék, a pozitív gazdasági átalakítás és a dolgozók érdekében. A vállalati vezetők a dolgozók elé tűzzenek ki reális mennyiségi és minőségi követelményeket, tegyék mellé a megfelelő anyagi ösztönzést, biztosítsák a munkafeltételeket — és utána követeljenek. Amíg ez nem következik be, vesztélyes költéstanc a munkahelyi létbizonytalanság állandó emlegetése.

Valahogy így kellene gondolkodniuk. Gondolkozzunk el a következő népszavazás ürügyén így: saját zsebünkre — döntsön a nép!

Rónyai Lajos
a Szabad Demokraták
Szövetsége
Debreceni
Szervezetének tagja

Remény a reménytelenségben

Mottó: Reform. 1990. július 13. „Más magyarokról is tudni vél a 46 év után hazatért hadifogoly.”

Gyér tüzeknél a hófedte pusztákon, a tomboló szélviharban, farkasüvöltés, a forró sivatag perzselő melegében esedezett a szívük a szabadulásról.

A fogságból, a rabságból a láger lakói éjszakánként lélekben haza indultak mindig. Minden nap 46 éven keresztül és keserű volt az ébredés. Hadifogolytábor.

Urísten, hát mi volt az igazság? Hogy egy életet kellett végig szenvedni, a családát távol kételyekben gyötörni csak az alig pislogó reménybe kapaszkodva.

Urísten! Hol volt az igazság? Lesz most már béke valahára? A világban, az országban, az emberek lelkében. Megbékél-e a békétlenség? Igaz lesz-e az emberek szájában az igaz? Tud-e ember lenni, ember maradni ezután mindig minden körülményben az ember?

Messzi folyók, puszták, hegyek integetnek és kimondhatatlan vágy ösztökél: a menni akarás. Látni azt az utat, amelyiken apám menetelt 46 éven keresztül abban a vágyban, hogy egyszer a kislányt meg újra láthassa.

Erzem arcomon azt a sok keserű könnyet, ami kigördült a szeméből, amikor látni vélte a jéggeg dermedt vidékekről, vagy az izzó homoki világból az elérhetetlen otthon. A történelemnek sohajok útja lett a végtelen orosz puszták. Az elárvult szíveknek vajon mi lett?

„Muszka földön lassan jár a posta” — volt felírva a postai tábori lapokra, de emberi ész fel nem foghatja, hogy ennyire lassan. Egy egész emberi élet kellett, hogy onnan üzenet jöjjön, vagy talán aki még él, haza jöhessen. A kiskertem hátsó zugában elhúzódva a kerítésre könyökölve meg-megrándulnak vállaim. Sírok. Sírok ötvenkét éves és egy cseppet sem szegyelem a könnyeimet a sziporkázó naptól, a fáktól, a körömtöm süttő szélifókáktól.

Kifakult vállaltalan lelkemben görcsösen kínlódik a vágy, hogy imádkozzam. Imádkozzam azért, hogy csak egyszer mondhatnám ki azt a szót, hogy „kedves apám” és átölelhétném a vállát, amire nem emlékszem, hogy átöleltem-e kicsi gyermekkoromban és bemutatnám az asszonylányomnak, fiamnak „gyerekek itt van nagyapátok”.

Bodnár Gábor
Balmazújváros

Szövetkezés a tulajdon és érdekközösség alapján

A mezőgazdasági szövetkezetek működését, a magyar mezőgazdaság nagyüzemi struktúráját számos kritika éri az utóbbi időben. Az észrevételek nagyobb része politikai indíttatású, a véleményekben kevesebb a gazdasági, társadalmi, szociális megfontolás, mely az agrárprogramok értékét, egyensúlyát jelentős mértékben gyengíti.

A rendszerváltozás a mezőgazdasági szövetkezeti mozgalmat (a mozgalmat integrálódó tagi érdekeket) három alapvető ponton érinti. Megváltozott a hatalmi struktúra, a politikai, társadalmi intézményrendszer, napirenden van a tulajdonviszonyok átrendezése és számos jel mutat arra, hogy fokozatosan átalakul a szövetkezetek belső működési rendje, vezetése.

A hatalom eldőlt, a polgár a rendszerváltozás mellett döntött. A hatalmi ágak elválasztásának elméletén alapuló kormányzati mechanizmus kiépítése viszont még folyamatban van. Működik a demokratikusan megválasztott parlament, a győztes pártok koalíciójának megfelelő kormány. Hamarosan bekapcsolódik a rendszerbe a helyi önkormányzat, mely önálló hatáskörrel rendelkezik, mint „ötödik hatalom” kezdi meg működését.

Az érdekérvényesítés „alsó háza” meglehetősen zilált állapotban van. Az érdekvédelmi monopóliumok megszűntek. A régi szövetkezeteket a „-” terhe nyomja, az újak még most „lépnek színpadra”. A mai helyzet a kormányzati munka szempontjából is gondot okoz; nem folyamatos az érdekegyeztetés, nincs szervezett kapcsolat, az érintkezés hiánya a szándékok megértését is nehezíti. A szövetkezeti tagság érdekei ilyen feltételek mellett nehezen jutnak el a döntési pontokra — ezért jogos és indokolt a gazdasági, illetve politikai képviselő megerősítése.

A rendszerváltozás legmarkánsabb eleme a tulajdonreform, mely a mezőgazdaságban is a tulajdonviszonyok átrendezését, privatizációt jelent. A szövetkezeti tagság (és itt nincs különbség vezető és beosztott között) érdekei szempontjából ma a legfontosabb a tulajdonosi helyzetbe kerülés, a szövetkezeti tag tulajdonosi státuszának megteremtése. A tulajdon tárgya — a mezőgazdasági tevékenység sajátos viszonyaira való tekintettel — elsősorban a föld és a tevékenység folytatásához szük-

séges vagyoni eszközök birótlása.

Kétségtelen, ezen a területen éles a szembenállás. A privatizációval mindenki egyetért, de az egyes pártok (érdekvédelmi szervezetek) más-más társadalmi csoportokat akarnak tulajdonosi státuszba helyezni — többnyire az érdekek kölcsönös figyelembevétele nélkül, egymás rovására, a paraszti körben rövidre zárva a történelmi igazságtétést.

De miért fontos a tulajdon, a szövetkezet jövője, a tagság egzisztenciája szempontjából? Azt mondjuk, hogy a jövő szövetkezete a magántulajdonra, tagi vállalkozásokra épül. Vállalkozni pedig csak az tud, aki megfelelő termelőkapacitással és tőkével rendelkezik.

A szövetkezeti tag számára nem idegen a vállalkozás. A háztáji gazdálkodás valóban „átmentette” a paraszti gazda szemléletét. A tévesek mai gyakorlatában ma is egyre több tevékenységben jelen van a vállalkozói érdeklődés — így az emberek nagyobb részében van ambíció, van elképzelés az egyéni vagy társas vállalkozások megszervezésében. Ugyanakkor el kell fogadnunk azt a megállapítást, hogy „az ilyen felfokozott, tulajdonosi típusú érdeklődés a teljes kollektíva tekintetében belátható időn belül nem valósítható meg”. Ennek nemcsak közgazdasági, technikai akadályai vannak, hanem határt szab az emberek tulajdonosáiban rejlő különbség is. Azaz nem mindenki akar „kilépni” az általa megszokott, megfelelőnek tartott munkavállalói helyzetéből.

A szövetkezetben, a tagi érdeklődésben így továbbra is megmarad a hármas tagozódás (a tulajdonosi, vállalkozói és munkavállalói elem), de a hangsúly a jövőben már a vállalkozásra helyeződik.

„A tulajdonjog adja a hatalom jogát” és ez minden bizonnyal átforgalmazza a szövetkezeti vezetését, belső mechanizmusát, az emberek egymás közötti viszonyát. A korábbi formában a közös munkavégzés határozta meg a szervezeti kapcsolatokat, az együttműködés feltételeit. Az új, vállalkozásokat integráló szövetkezeti modellelben a két nagy „erő”, a tulajdon és a munka közötti új kapcsolat, új viszony jön létre. Csak valódi érdekközösség alapozhatja meg a szövetkezet jövőjét és teremti biztos egzisztenciát a tagság számára.

Karalyos Zsolt

XIX. debreceni dzsessznapok

A dzsessz: életforma

Aligha kell szakértőnek lenni ahhoz, hogy megállapíthassuk: a debreceni dzsesszfesztivál két-három esztendeje a válság korszakát éli. Országos jelentőségű politikai, társadalmi folyamatok csökkentik azoknak a táborát, akik ellátogathatnak a rendezvényre. Részben azért, mert a „szabadságfok” örvendős növekedésével a

volna el, hogy mind a koncepció, mind a művészi megjelenítés határfoka tekintetében legalábbis elfogadható legyen minden meghívott zenekar programja. A debreceni fesztivál múltja kötelez!

A tudósító számára a program egyik legkellemetlenebb meglepetését a nemzetközi mezőnyben is jegy-

Az, hogy a fesztivál jelentősen fölülmutta a tavalyi dzsessznapok színvonalát, a sztároknak köszönhető. A belga Philip Catherine triója igazolta a várakozást. A gitáros neve a hetvenes évek óta ismert: többek között a legendás Association P. C. zenekar alapító tagja volt, olyan zenészek társaságában, mint a holland zongorista, Jasper van't Hof, aki 1979-ben már ugyancsak járt Debrecenben. Catherine mostani triójának műsorát a modern swing lüktetése, s a tudatosan felfokozott zenei hatáselemek alapozták meg. Nem állt messze tőle a zenei humor sem.

A teljesítmény mindenképpen az idei fesztivál egyik legkiemelkedőbb produkciójává avatta Binder Károly zongorista és az indiai ütőhangszer-játékos Ramesh Shotham hangversenyét. Produkciójuk meghatározó eleme a harmónia, elsősorban nem zenei, hanem filozófiai értelemben. Avantgárd, a kortárszenebe, s a free-jazz világháza tartozó elemeket is használtak, de muzsikájuk központi gondolata jól érzékelhetően a humánus, s az elmélyülés igénye felé mutatott.

A zongorista Csík Gusztáv régen járt már Debrecenben. Diadalmasan tért vissza, s ebben oroszlanrésze volt partnerének, a világhírű bögős, Berkes Balázs hiánya. A fiatal Egri János tehetsége, de úgy tűnt: keveset tud még a művészi alázat dolgairól...

A Temesvárról érkezett Eugen Gondi trió hangszer-összeállítása (szaxofon, bögő, dob) avantgárd fel fogást sejtetett. Zenéjükbe azonban sikeresen csempésztek a blues és a swing elemeit. Szép pillanatokat szerzett a közönségnek a Nagyváradról meghívott Kadocsa együttes latin ihletű kamaramuzsikája is.

Jól ismert nevű zenekarban — Kis Rákfó — immár a harmadik generáció tagjai léptek fel az idén Debrecenben. Ifjú Szakcsi Lakatos Béla zongorista és Torma Rudolf bögős vezetésével valóban fiatal tehetségek a fesztivál egyik legérettebb koncertjével léptek meg a közönséget. Örökzöld slágereket adtak elő, egyéni értelmezésben, a mainstream stílus szellemében. Ihletett, szép produkció tanúi lehettünk.

téveszthető, föl nem cserélhető. A szabadság egy darabja. Lloyd a műfaj legnagyobb stílusértelmezővel játszott együtt, mégsem olvadt szét saját egyénisége: csak rá jellemző csapást válogott a fő irányok mentén. Zenéje összeköti a feketék mélyről fakadó, ősi erejét, a keleti ember meditatív nyugalmát, bölcsességét, s az európai lélek önmagát folytonosan kereső, de csak ritkán megtalálni képes összevisszaságát. A lélek rejtelmeit felfedező kalandozásait a debreceni estén különösen a svéd Bobo Stenson zongorista és a dán Palle Danielsson bögős segítette őt.

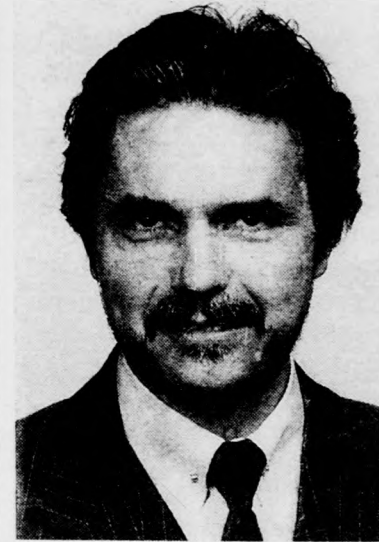
Lesz-e huszadik?

Lényegesen jobb volt hát az idei, a XIX. debreceni dzsessznapok sorozata a tavalyinál. Ha a tudósító nem lenne tisztában a koncertszervezés tudományának jó néhány esetleges mozzanatával, akár azt is állíthatná: a rendezvény megindult fölfelé a lejtőn. Az a tény, hogy idén a szerencse jobban a rendezők segítségére sietett, s néhány valóban kiemelkedő zenekart a vártnál olcsóbban sikerült szerződtetniük, még nem jelenti azt, hogy jövőre is garancia lesz erre. Sőt, ma még egyáltalán nem biztos, hogy jövőre lesznek-e dzsessznapok Debrecenben. Huszadik...

Bízunk benne, s reménykedjünk, de tudjuk azt is: ha a szervezőknek nem sikerül alapjaiban megújítaniuk koncepciójukat, könnyen végleg elhalhat a dzsessz a „Hortobágy mellyékén”!

Kiss Péter Ernő

Osztér Sándor új életet kezd

42 éves, 78 filmben játszott, tévéjátékokban és színpadon is voltak emlékezetes alakításai. Aztán otthagya a Nemzeti Színházat...

— Igen. 1989 szeptemberében felmondtam, tizenegy év után. Nagyon nehezen viseltem el, hogy nem kaptam olyan feladatokat, olyan szerepeket, mint amilyeneket ígértek.

— Most melyik színházban van?

— Egyikben sem. Egyelőre nem is kívánok színházhoz szerződni. Tévézem, rádiózom, vidéki fellépéseim vannak, szavalogok, énekelek... És azt is elárulhatom, jól működő üzleti vállalkozásokba kezdtem. De természetesen a színészettel nem hagyok fel.

— Könnyen felmondott?

— Nem könnyen mondtam fel. Nagyon megfontoltam. Bár az túlzás, hogy lelki válságba kerültem volna... Én egyébként soha nem élttem sértett, elégedetlen hangulatban. Persze értek bőven sérelmek. De ezt a pályát

nem lehet sértődötten csinálni! Abba belepusztul az ember... Nem hordok magamban tüskéket. De meg kell mondjam magának, engem egy szó nélkül elengedtek a Nemzetiből, semmit nem kérdeztek, nem tartóztattak...

— Amikor huszoneves voltam, én voltam Magyarországon a fiatal titán, a munkáshős, a történelmi hős, az ügyeletes „szépfüű”, akit nem lehetett levakarni a filmvászonról, a tévéből; a vízcsapból is Osztér Sándor folyt... aztán, ahogy az lenni szokott, újabb generációk, újabb arcok jöttek, mások mentek. És bár azt mondják, hogy a színész sokszor kortalan, de az biztos — az én példám is bizonyítja —, hogy egy huszoneves színész jobban, többet foglalkoztatnak, mint egy negyvenest... Valahogy úgy van ez, hogy a mindenkori újrakezdési ambíciókhoz jobban „pszészol” egy új arc, egy új színész, mintha azzal új lendületet venne egy életpálya, egy életsemlelet. Ez nem ritkán be is jön. Úgyhogy én végül is nem azt akarom mondani, hogy nekem most valamiféle generációs háborús érzetem van. Sőt, én ezt az egészet nagyon is normális dolognak tartom az életben. A baj csak az, amit én sérelmezek (és nemcsak én), hogy nálunk az elosztások általában nem szoktak igazságosak, nem szoktak sikeresek lenni...

Eöry Éva

Charles Lloyd (USA)

művészeti ágak megszűnnek a politikában csaldótt százerek számára talmi gyógyírt nyújtani, részben mert a gazdasági helyzet romlása miatt egyre kevesebben engedhetik meg maguknak a koncertek látogatását. Meg aztán két esztendeje vetélytársa is támadt a debreceni rendezvénynek: a kamarai fesztivál főként az avantgárd zenekarok híveit tartja távol.

Akad azonban olyan ok is, amelyről nemigen esik szó. Gyökeresen új megoldásokat kellene találni a fesztivál szervezésében, menedzselésében. A két hagyományos rendező, a Magyar Rádió és a Kölcsey Művelődési Központ lendülete lassult, anyagi lehetőségei csökkentek. Idén a Proton Hanglezkiadó szponzorálta a fesztivált. Eljött talán az ideje annak, hogy újabb, jelentősebb — akár külföldi — támogatókat keressenek a szervezők. Emlékezzünk arra, hogy a világ legtekintélyesebb rendezvényét, a Newport Jazz Festivalt hosszú ideig egy cigarettagyár támogatta.

Mélység és magasság

A sörkerti program mellett — amelyen négy dixieland zenekar lépett fel, kellemes szabadtéri zenét szolgáltatva —, négy helyszínen öt koncertre került sor. Sajnos, mindössze kettőnek a műsorát sikerült jól megszervezni, igaz, ezek Európa bármely fesztiválján megállták volna helyüket, hiszen hírnevüket igazoló sztárokat láthatunk. A másik három hangversenyen azonban jórészt olyan ismeretlen formációk léptek fel, amelyek nem öregbíthették a debreceni fesztivál utóbbi években megfakult hírnevét. A publikum teljes joggal várhatta

zett magyar bögős, Pege Aladár együttese szólógáltatta. Pege kiemelkedő hangszerez tudással rendelkezik, de zeneileg mintha hullámvölgyben volna. Lassan tíz esztendeje kísérletezik olyan formációkkal, amelyek az európai színvonal megközelítésének még csak a lehetőségét sem hordozzák magukban. Pege jó zenész, de kevésbé jó zenekarvezető, ezt be kellene látnia. Az együttes produkciója nélkülözötte az átgondoltságot, az érzelmeket.

A Deák Bill Blues Band és a Mini együttes ebben az esztendőben nem volt képes megérinteni a dzsesszt kedvelőket, a Bop Art zenekar teljesítményét pedig — a produkció kétségtelen kidolgozottsága ellenére — csöndes bukásként könyvelték el.

Lakatos Dezső szaxofonos, Vukán György zongorista és Kószegi Imre dobos a magyar dzsesszmuzsikások krémjéhez tartozik. Száryalásukat azonban érezhetően fékezte a megszokott bögős, Berkes Balázs hiánya. A fiatal Egri János tehetsége, de úgy tűnt: keveset tud még a művészi alázat dolgairól...

A Temesvárról érkezett Eugen Gondi trió hangszer-összeállítása (szaxofon, bögő, dob) avantgárd fel fogást sejtetett. Zenéjükbe azonban sikeresen csempésztek a blues és a swing elemeit. Szép pillanatokat szerzett a közönségnek a Nagyváradról meghívott Kadocsa együttes latin ihletű kamaramuzsikája is.

Jól ismert nevű zenekarban — Kis Rákfó — immár a harmadik generáció tagjai léptek fel az idén Debrecenben. Ifjú Szakcsi Lakatos Béla zongorista és Torma Rudolf bögős vezetésével valóban fiatal tehetségek a fesztivál egyik legérettebb koncertjével léptek meg a közönséget. Örökzöld slágereket adtak elő, egyéni értelmezésben, a mainstream stílus szellemében. Ihletett, szép produkció tanúi lehettünk.

gorista, Jasper van't Hof, aki 1979-ben már ugyancsak járt Debrecenben. Catherine mostani triójának műsorát a modern swing lüktetése, s a tudatosan felfokozott zenei hatáselemek alapozták meg. Nem állt messze tőle a zenei humor sem.

A teljesítmény mindenképpen az idei fesztivál egyik legkiemelkedőbb produkciójává avatta Binder Károly zongorista és az indiai ütőhangszer-játékos Ramesh Shotham hangversenyét. Produkciójuk meghatározó eleme a harmónia, elsősorban nem zenei, hanem filozófiai értelemben. Avantgárd, a kortárszenebe, s a free-jazz világháza tartozó elemeket is használtak, de muzsikájuk központi gondolata jól érzékelhetően a humánus, s az elmélyülés igénye felé mutatott.

A zongorista Csík Gusztáv régen járt már Debrecenben. Diadalmasan tért vissza, s ebben oroszlanrésze volt partnerének, a világhírű bögős, Berkes Balázs hiánya. A fiatal Egri János tehetsége, de úgy tűnt: keveset tud még a művészi alázat dolgairól...

Az amerikai Charles Lloyd szaxofonos a dzsessz egyik ma élő legnagyobb egyénisége. Ezt a zenét nem önmagáért, hanem — mint a legnagyobbak — az oly fontos belső rend kialakításáért műveli, minden eredményt szüntelenül tovább tökéletesítve. Őt hallgatva újra és újra eszünkbe jut: a dzsessz nemcsak zene, hanem első sorban életérzés, életforma. Semmi egyébbel össze nem

Bába Mihály:

Asztalos

Ritkuló, sárgásfehér haja közül kövéredő veritékcsópp tülekedett elő a műhelybe belopakodó napfényre. Neki-lendült, utat vágott, átiramodott pergamén színű homloka ráncain, és megtorpant bizonyos szemöldöke sővényében. A veritékcsópp odatapadt a pamacsához, makacsul, konokul. Gál Ferenc, az öreg asztalos nem törődött vele, toltta egyenletesen a simítógyalut, nézte az eléje göndörödő hártavékony forgács-tincseket, és árválkódva mosolygott, mint a dologtalan kappan. A fűrészporos pókháló gubancából egy sovány pók ereszkedett alá, hogy tiszta, villogó hálódarabkát szőjön, tiszta, szinte láthatatlan csapdát az utcáról betévedt légynek.

Gál Ferenc lesöpölte a forgácsot, egy pillanatra széles tenyerével simogatta a tükörsima deszkalapot, ujjai hegyében olyan bizsergést érzett, mint amikor a hosszú özvegységében a kínálkozó combon sikált le meg fel. Meglazította a satu csavarját, kivette a szalmaszöke deszkalapot, odatámasztotta a piszkos, redves, málladozó falhoz. Az utcáról behalatszott a szomszédos bércaszárnyán dolgozó kőművesek lármája; a borospincébe igyekeztek. Valamikor legénykorában, de még később, fiatal házas korában is, amikor már a három gyermek ott hancúrozott körötte, felesége rosszal-

ló tekintete ellenére minden délben és este nagyfröccsel öblítette le a fűrészport. Ezt a szokását akkor hagyta abba, amikor a hőzőngő, forró fejű kamasz fia ötvenhat ószén tizenöt évesen dobbantott, és csak hónapok múlva, már '57-ben adott életjelet magáról Ausztráliából. Felesége akkor lett igazán először beteg. Először és utoljára. Sohasem lett többet egészséges. Hogy is mondták az Ótcai szomszédok: halálosan belebetegedett abba, hogy az aranyos kis Ferike búcsú nélkül hagyta itt az anyukáját és hajózott át a nagy vízen. Egészsége, mosolya, jókedve úgy fogyott, mint madár csontjairól a hús, bőre meg ráncosodott, zsugorodott, mint a szaharai napon száradó zamárból.

Elcaplatott a henteshez, főtt fejhúst vett meg két szelet kenyeret.

A zsírtól csillogó bőrű, tokás hentes az örege csipített.

— Ne adjak inkább valami mást? Feri bácsi, hátha megosztja valakivel az ebédjét. Kacsintgatott.

— Nem osztom meg senkivel.

— Hát az ágyát? — bugyborékolat fel a nevetés.

— Olyan keskeny az már, hogy magam is alig férek rajta.

— A hentesnek remegett a tokája.

— Összeszugorodott, mint a pucikája?

— Össze — mordult.

Ké...
Ké...

Kékszilv...
itt is, ott...
Közleléb...
a fészek...
hamvas...

Már a cs...
kékszilv...
hol hara...
kipislog...
hogyan z...

Ráncos...
most ma...
vagyok...
zsupház...
zsupház...
kékszilv...

A dél-olasz...
ugyanazzal az...

A pultra dobt...
Nem szerette a...
kájára, mintha cs...
hájdarabot látna...
malacszeme elve...

A gyalupadra...
totta. Széket hú...
Vaktában tört le...
kapott be egy hu...
nekült az utcára...
lánya meg a veje...
ke volt, kiment F...
ba, a kicsi lány...
költözött. Egyed...
fűrészek, vésők...
hosszat heverne...
összeszedte, a h...
lábú szék is hiá...
után, a csuklott...
kében trónol a...
enyveslábasban...
penész.

A kicsi lány g...
dul Pestre, hogy...
homokot, kitaka...
hasznavehetetlen...
rendbe tegye a...
roljon neki. Felf...
ten túri, mint a...
pásokat az embe...
Olykor be-be...
csatok.

— Mester úr,

— Sort keríték...

lom.

— Mester úr,

Nem érek rá,

postás várom.

— Meglesz az

A postás jött,

nincs semmi.

Otthon soká...

székhez kövesed

Kiss Benedek:

Kékszilva-esték

Kékszilva-hamvas estéken
itt is, ott is madár csetteg.
Közelébe így közelít
a fészeknek
hamvas kékszilva-estéken.

Már a csönd hült madárfészek,
kékszilva-messzi estében,
hol harangszó szárnya alól
kipislogatva, elnéztem:
hogyan ziborgott, hogy szállt a fészek!

Ráncos kékszilva-estémbe
most madarak zuhannak belém,
vagyok verebekkel rakott
zsupházfedel. —
zsupházfedel én lettem, én,
kékszilva-estéken!

Most, hogy újra életre lesz a hitoktatásnak, örömmel tölt el, de ugyanilyen fontosnak tartanám, hogy ne csak Istenről prédikáljunk az ifjabb nemzedéknek, hanem az Emberről is legyenek párbeszédeink. Olykor az az érzésem, hogy az Ember azért alkotta meg az Istent, hogy elterelje önmagáról a figyelmet.

Ancsel Évát huszadik századi embervallás-alapítónak vélelem, aki szüntelenül az embert keresi, őt magyarázza, őt próbálja megfejteni, megérteni. Ezt a szorongatott, esendő lényt, aki nem állja fagatni az eget, az időt, a végtelent, az isteneket. Közélről nézi őket, olyan közelről, hogy érezni a szemek rebbenését, zavart pillantásait, a sóhajokat, az izgalomtól szaporább lélegzetet.

„Valamikor szerettem volna írni egy könyvet, amelyben egyetlen lélegzettel elmondom, hogy mit gondolok az emberről, de nem sikerült. Azt hiszem, ebből a kudarcból születek bekezdéseim” — vallja új kötetében a Száznyolcvankét új bekezdés az emberről címűben,

EMBERVALLÁS

amelyet a Százkilencvennégy bekezdés... előzött meg.

Lehetséges egy lélegzettel elmondani, mi végre van az ember, mi a fájdalma, mi pusztítja, mi tartja életben, miféle hitek és remények segítik a túlélésben? Aligha! Az emberről évezredek óta regélnek, gondolkodnak, mégis milyen keveset tudunk magunkról, a másiktól, s a többiekéről. Minden bizonnyal ennek a kevés tudásnak is szerepe van abban, hogy szüntelenül keressük a helyünket, hogy tele vagyunk szorongással, hogy nem értjük, félreértjük a másikat, hogy igazán még a mozdulatok jelentését sem ismerjük, a szavakat még kevésbé. Pedig ha nem fogunk többet tudni önmagunkról és másokról, nem leszünk képesek változtatni az életünkön, uralkodni viszonyainkon, továbbra is túrnunk kell, hogy mások határozzák meg sorsunkat, és tereljenek bennünket különböző utakra.

Gyakran tapasztalom, hogy az ember megismerésének megnyire gátat szab a magabiztosság. Sokan vannak, akik azt hiszik; ők mindenkit ismernek,

mindenkit kiszámíthatónak tartanak, nekik nem okozhat senki meglepetést. Rettenetesen emberi ez a gögősség! Nem hajlandó elismerni a megismerés korlátait, a valóság és az ember sokszínűségét, kimeríthetetlen-ségét. A magabiztos ember azt is elfelejti, hogy amit közvetlenül lát, az többnyire nem esik egybe a dolgok és a szereplők tényleges természetével. A gögös emberől is van mondanója Ancsel Évának: „A gögös embertől ne félj! Nem féltékeny és nem irigy: össze sem méri magát másokkal”.

Korunkban rendkívül aktuálisnak találom ezt a bekezdését: „Béklyóktól megszabadulni jó, de ha nem megy, meg kell tanulni szabadnak lenni béklyók között”. De képes-e erre a szabadságtól hosszú ideig megfosztott ember? Mi a szabadság másfajta hiányától is szenvedünk. Nemcsak a követelmények feletti uralmunkat vesztettük el, számunkra a nem cselekvés szabadsága is hiányzott. Élhet-e az ember szabadon eszmei, lelki, anyagi védettség

híján, egyedül, a társulni tudás képességeitől megfosztva?

„Az élet semmit sem titkol el olyan eredményesen, mint azt, amiért élni mégiscsak érdemes. De meg kell sérteni a titkát, át kell törni a biztonsági záraikon, és akkor már bosszút is állhat — elkéset vele”.

A biztonsági zárok áttöréséhez, a titkok léplezéséhez kellene többet tudnunk önmagunkról, a másiktól — az emberről. Naponta hallhatjuk: „Nem tudom, mi van velem”, „Nem értelek...”. Az emberek a csillagokhoz fordulnak, sarlatánokat fagatnak, pszichológusoknak fizetnek. Mégis egyre kevésbé leszünk képesek önmagunkkal szöbe elegyedni. Belső világunkba csak nekünk van belépőnk, behatolási előjogunk, nem engedhetjük, hogy holmi parafenomenok, varázslók uralkodjanak rajtunk. Ehhez kellene az embereknek segítség, mégpedig nem üzletszerű mentőakciók, hanem olyan aggodó szeretet, olyan megértő türelem és odafigyelés, mint amilyen Ancsel Évát.

Zágoni Erzsébet

A dél-olaszországi Főpapi Marinelli-harangöntőben, ahol 651 éve ugyanazzal az eljárással öntik a harangokat

Ecuador kincsei

A Szépművészeti Múzeumban Ecuador ősi civilizációjával ismerkedhet a hazai közönség a Föld és az arany című augusztus 26-ig nyitva tartó tárlaton, amelyet a kultúra iránt elkötelezett Ecuadori Központ Bank finanszíroz, s Dél-Amerika felfedezésének ötszázadik évfordulójára alkalmából vándoroltat, immár tavaly decembere óta.

Több mint száz agyagszobor, kultikus, használati- és dísz tárgy, ékszer, aranykincs van a vitrinekben. A területileg kis ország legrégebbi kultúráját, az ásátások lelőhelyéről elnevezett Valdívia kultúrát az időszámítás előtti 3500—1500-as évekre datálják. Ez a civilizáció az egész amerikai kontinens legrégebbi kultúrája, amely kerámiaművészetéről híres. A Valdívia-korszakban minden bizonnyal matriarchális társadalomban éltek az őslakók. Erre utalnak az agyagból készült Vénusz-figurák, amelyek a termékenységkultusz rítusainak, a varázsló gyógyításnak voltak a kellékei. Az ecuadoriak halászó-vadászó életmódot folytattak, s a Valdívia-korszak végén — a régészeti leletek tanúsága szerint — már is-

merték a földművelést. Házaikat földből, nádból és sárból formázták.

A következő évezred — i. e. 1200—i. e. 300-ig a Chorrea-kultúra szöke, amelyben egészen magas szintre emelkedett az ecuadori agyagszobrászat. Az i. e. 300-tól az i. u. 700-ig terjedő, törzsfőnökség korának nevezett korszakban is a szobrok rituális szertartások kellékei voltak. Stílusis jegyeiben a két korszak szobrászata mégis lényegesen különbözött egymástól. Ez utóbbi korszakban jelentek meg a félig állat, félig ember alakú szobrok. Ekkor készültek azok a füttyülőedények, amelyek az ábrázolt állat hangját vagy zenei hangot adtak a folyadék be-, illetve kiöntésekor.

Ebben a korszakban érte el csúcspontját a fémművészet. Az arany- és platínamedgmunkálás különlegességéről a kiállítás pazar aranylemezből, domborítással vagy filigránózással készült darabjai tanúskodnak: néhány különleges maszk, mitológikus alakokkal ékesített ruhadísz, többféle állatot ábrázoló függő, nyaklánc, mellédísz. (kádár)

Majmot ábrázoló füttyülő edény (Chorrea-kultúra)

Emberpár (i. e. 300—i. u. 800)

A pultra dobta a pénzt. Nem szerette a hentes, ha ránézett a tojkájára, mintha csöpögő zsirpácint, hasított hájdarabot látna maga előtt. Világoskék malacszeme elveszett arcában.

A gyalupadra dobta a csomagot, kibontotta. Székét húzta maga alá. Falatozott. Vaktában tört le egy falásnyi kenyert és kapott be egy húsdarabot. Tekintete kime-nekült az utcára, a postást leste-várta. A lánya meg a veje is, aki egy kisváros mérnöke volt, kiment Ferike után Kenguruországba, a kicsi lány meg tanítani a Nyírségbe költözött. Egyedül maradt. Azóta a gyaluk, fűrészek, vésők eltompultak. Sokszor nap-hosszat hevernek szanaszét, nincs kedve összeszedni, a helyére rakni őket. A törött lábú szék is hiába sóvárog a gyógyító kéz után, a csuklott karfájú fotel is egyre szürkébben trónol a sarokban, a dobkályhán az enyveslábasban meg jókedvűen tobzódik a penész.

A kicsi lány gyakran ír, néha meg felrándul Pestre, hogy felejtse egy kicsit a futó homokot, kitakarítsa a lakást, kidobálja a hasznavehetetlen, felesleges porfészkeket, rendbe tegye a szekrényt, hetekre bevásároljon neki. Felfordítja a lakást, de elégedetten túri, mint a szerelmes csipészeket, harapásokat az ember.

Olykor be-benyitnak a műhelybe a kuncsaftok.

— Mester úr, mikor lesz kész a szék?

— Sort keríték rá. A jövő héten megcsinálom.

— Mester úr, a múlt héten is ezt mondta. Nem érek rá, ostoba némbor, gondolta, a postást várom.

— Meglesz azért.

A postás jött, beköszönt, és intett, hogy nincs semmi.

Othton sokáig nézte a tévét. Mintha a székhez kövesedett volna. Az újság, a könyv

hamar kihullott a kezéből. Neki altató-szer volt. Csak Kenguruország (így nevezte magában Ausztráliát) térképének színei elevenedtek meg előtte, újjai ide-oda utaztak a zsírfoltos lapon, egyik várostól a másikig, mint egy vicinálison, amit pöfögő kis mozdony vonszol, és fél, remeg az ujjá, nedves lesz a szeme attól a gondolatától, hogy nem fut be vele az állomásra, ahol a gyermekei, az unokái biztosan várják.

Az asztalosműhelybe bezáporozó napsugárnyalókat árnyék vágta el. A postás tömzsi alakja. Kirúgta volna maga alól a széket, ha bírja, mert lobogó levél úszott feléje. A szőke, lompos bajsú, zömök ember már le is tette elé a levelet, és „további jó egészséget Feri bácsi” köszönéssel elviharzott. Reccsen, roppan nyomában a csend. Gál Ferenc asztalos felkapja a gyalupadasztalról a levelet. Szeme szinte elnyeli az arcát. Csupa szem, csupa tekintet most szürke, fűrészpóros arca. És hiába. Azt látja csak: adóbevallási ív.

Ezt kapta a gyermekei, az unokái levele helyett.

Lesöpörte a fogatlan ínyével el nem majsolt kenyérhéj- meg porcdarabokat, könyökét nekifeszítette a vastag lapnak, állát tenyerébe csúsztatta, óvatosan, mert félt, hogy kettéroppan a gerince. Hol tévedtem? Hol hibáztam? Hol, mikor követtem el azt a bűnt, amiért magányosságra ítélték véreből lett véreim?

Két könyöke meglazult, szétcsúszott, mint a jégre futott ostoba kisborjú lába.

Koppant a homloka a gyalupadasztalon.

A pók új, tisztán ragyogó hálója már ki volt feszítve.

Az ajtó becsapta a hirtelen feltámadt tavaszi szél.

Zörögtek a piszkos-poros, üvegtáblák.

Eöry Éva

ben és este szport. Ezt amikor a ötvenhat ott, és csak ott életelt akkor lett és utójára. s. Hogy is: halálosan ranyos kis anyukáját Egészsége, mint madár incosodott, rai napon

ejhúst vett

hentes az

mást? Feri az ebédjét.

ékolt fel a

gy magam

a pucikája?

A gondoskodás dimenziói

Gyermekrehabilitáció mozgássérülteknek

Egy levél került a kezembe. Olyan, amelyben egy bajban lévő szülő kér segítséget, összefogást a hasonló helyzetűektől. Idézem néhány sorát: „Kedves Ismeretlen Barátaim! Önökhöz hasonlóan nekem is van egy fizületi gyulladáspan szenvedő gyermekem és az ő betegségének eddigi majdnem négy éve alatt többször gondoltam arra, hogy segítséget jelentene, ha nyomasztó élményeim és gyakori gondjaimat meg tudnám osztani olyanokkal, akiknek a családját hasonló baj érte.”

Mióta olvastam ezt a levelet, motoszkál bennem a gondolat, hogyan alakul a hasonló sorsú családok élete itt, a megyében?

Olyanokkal beszéltem erről, akik hivatásuk révén közvetlen kapcsolatban állnak a beteg gyerekekkel. Így kerestem fel a gyermek-klinikán Vekerdy Zsuzsanna intézetvezető főorvost, s kérttem, beszéljen a sérült gyerekek rehabilitációjáról.

Évente 4-600 gyermek

— 1985 áprilisában kezdte meg munkáját Debrecenben az ország második Gyermekrehabilitációs Központja (GYRK), megindult a kicsinyek konduktív és fizioterápiás kezelése. A GYRK megnyitása már a központi idegrendszeri sérült gyerekekkel, illetve ortopédiai betegek, valamint krónikus belgyógyászati és fizületi, izomrendszeri betegségek miatt tartós rehabilitációt igénylő gyermekek ellátását is megkezdte.

Az elmúlt öt évben közel háromezer beteg jelentkezett központunkban foglalkozásokra. Évente növekvő számban 4-600 gyermek jelentkezik terápiára. A kisgyermek rehabilitációjában igen lényeges az, hogy 3-5 éves korra megállapítható: milyenek az értelmi képességeik? Az a cél, hogy az erős mozgássérült, de ép értelmű mozgását intenzíven megjavítsuk. Mikor elérik azt a szintet, hogy képesek önellátásra, mielőbb normál környezetbe helyezjük őket. Így például az óvodai szakcsoportból a többi egészséges gyerek közé, vagy a gyógy-pedagógiai iskolából a körzeti általános iskolába. Ehhez persze szükség volna az iskolavezetés megértésére, sőt, arra is, hogy abban az iskolában ahol 2-3 ilyen diák tanul, legyen egy pedagógus, aki szakismeretekkel rendelkezik a rehabilitációs munkában.

Arról is kérdeztem Vekerdy főorvost, hogyan látja a gyermekrehabilitáció jövőjét?

— A központ jelenlegi elhelyezési körülményei miatt a munkánk egyre nehezebbé válik. Ezért tervbe vettük egy megüresedett óvoda vagy bölcsőde átalakítását céljainkra. Ezenkívül a megyei tanács Kenézy Gyula Kórházának gyermekrehabilitációs bentlakásos, úgynevezett hoteltípusú osztályt létesítünk, ahonnan a gyermekek iskolába is járnak a kúra ideje alatt. A valóban

optimális megoldás azonban egy olyan száz férőhelyes komplexum kialakítása lesz, amelynek a fele a Pető-intézet módszerével működik majd. A másik ötven férőhelyen ortopédiai és belgyógyászati betegek rehabilitációját végezzük majd. A tervek jelenleg készülnek. Meghirdettük Az ifjúság egészségéért mozgalmat is, amelynek részeként alapítvány létesítését tervezzük Nyitott szív jelszóval.

Sikerélmények

Következő utam még a régi Debreceni idező utcáskákon, egy óriási zöldellő park előterében álló intézménybe, a Faragó Utcai Óvodába vezetett. Itt működik a város egyetlen olyan integrációs csoportja, amelyikben a 3-6 év közötti kicsinyek képességjavításával foglalkoznak.

Daróczi Lajosné vezető óvónő a következőket mondta munkájukról:

— Intézetünk 1984 óta foglalkozik mozgáskorlátozott gyermekekkel, mint ilyen, elsőként az országban. Vekerdy főorvosnő ötlete volt ez az óvodai szakcsoport. Az óvodában nyolc csoport van, egyben csak a mozgássérült gyerekekkel foglalkozunk. Ez természetesen nem jelenti azt, hogy a kicsik el vannak különítve, ellenkezőleg. A speciális csoportfoglalkozáson kívül együtt játszik az összes gyerek, étkezőjük, öltözőjük is közös. Ez igen lényeges, hiszen a sérült gyerekek részére akadálymentesség válik a beilleszkedés.

Arra is kíváncsi voltam, mi történik azokkal az iskolakezdőkkel, akik mozgásuk súlyos korlátozottsága (vagy azokkal, akik az előbbi mellett beszéd-, értelem-, és szo-

cializációkészségük sérültsége) miatt nem járhatnak a normál általános iskolába. Erről Majorné Szatmári Erzsébet, a Bárczi Gusztáv Általános Iskola és Diákotthon igazgatóját kérdeztem meg.

— Gyógy-pedagógiai iskolák vagyunk, ez a kiváltságunk általános fogalom. Hírszen nemcsak szellemileg fogyatékos gyerekeket tanítunk. Hozzájuk olyan tanulók tartoznak, akik valamilyen ok miatt speciális törődést kívánnak és így nem oktatathatók a normál iskolák tanterve szerint. Ilyenek például a súlyosan mozgássérültek is. A velük való foglalkozás állapotuk szerint különbözik. Vannak olyan tanulók, akik a budapesti Pető-intézetből és a szintén pesti Vildányi úti intézetből jönnek vissza iskolánkba. Ha mozgáskészségük kielégítő, akkor a körzeti illetékes iskolába továbbítjuk őket. Más a helyzet azokkal a tanulókkal, akikkel sérültségük miatt gyógy-pedagógusoknál kell foglalkozni. Ok mindennapi bejárók, s tanulmányaik végén más iskolák tanulóihoz hasonlóan vég bizonyítványt kapnak. Sajnos, vannak olyan súlyosan mozgáskorlátozottak is, hogy az ő nevelésük nem képzelhető el a többiekkel: egyéni foglalkozást igényelnek. Jelenleg egy külön státusú, nagy gyakorlatú pedagógus foglalkozik velük heti hat órában. Ennek pszichológiai hatása felmérhető, hiszen sok esetben a betegsége miatt beszélni képtelen kisgyermek óriási sikerélményhez jut: ha alapfogalom, is, de olvasni megtanul. Ez a heti hatórás képzés csak a mi iskolánkban van. De a mindennapos bejáró tanulókat rajtuk kívül fogadják a Kishegyési Úti Kisebítő Iskola, valamint a Pósa utcai Nagysándor-iskola is.

Vízválasztó

A 14-15 évesek legnagyobb problémája a továbbtanulás. Különösen „vízválasztó” ez a rokkantak esetében. Hiszen az eddigi intézmények vigyázó kezét már el kell engedniük. Jó példa erre, hogy a Bárczi Gusztáv Általános Iskolában tavaly végzett évfolyamból mindössze egy főt vettek fel szakmunkásképző intézetbe. Hogy mi lesz a többiek sorsa, az ebben legilletékesebbet, Gere Kálmánt, a Piremon igazgatóját kérdeztem.

— Vállalatunk, a Piremon korszakot kényszerít munkalehetőséget és szakmatanulást a mozgássérült fiataloknak. Jelenleg 1200 főt foglalkoztatunk (ez a létszám korlátlanul bővíthető), igen szerzeágazó területen. Ezek közül néhány: nyomda- és textilipar, műszergyártás stb. Tizenöt évtől alkalmazunk dolgozókat. Az ilyen korú fiataloknak képzést is adunk, együttműködve a szakmunkásképző intézetekkel. Igen lényeges dolog, hogy már általános iskolás gyermekeket is bevonunk: a kisebítő iskola mozgáskorlátozott tanulóit heti három alkalommal a vállalat autóbuszával politechnikai oktatásra hozzuk el.

Megkérdeztem Gere Kál-

mánt arról is, miként itéli meg a társadalom hozzáállását a rokkantak gondjaitól.

— Elsősorban a szemlélettel van baj. Ma a segítő-készség abból áll: segítik, mert muszáj. A humánus, a valóban segítő-készsé szándék olyan, mint a Máltai Szeretetszolgálat munkássága. A hatóság nem érti: itt azonos értékű, csak munkaképességükben megváltozott emberekről van szó, akik óriási akaraterővel törekednek arra, hogy életük ki-egyensúlyozott legyen. Ebben kell segítenünk.

Az eddigiekből kiderült, hogy a sérült gyerekekkel közvetlenül foglalkozók — orvosok, pedagógusok, szülők — mindent megtesznek a beilleszkedésük érdekében is. Az ő áldozatkész munkájukat a társadalomnak kellene a továbbiakban átvennie. Mert ha egy rokkant munkát keres, soha nem az a döntő, milyen a szakmai felkészültsége, hanem az első benyomás: ez az ember nem egészséges. És aki beteg, maradjon otthon.

De miért?!

Kerényi Zsolt

Napközben

Védőkesztyű

Bemegyek a háztartási boltba, a délutáni áruját kánikula nemcsak a vevőket, az eladókat is elbágyasztja. Bár a boltban nem olyan elviselhetetlen a hőség, a napok óta tartó hőhullám csak odaül a helyiség polcos rekeszeibe. Szóval bemegyek, s ahogy látom, nincs az a „lisztár-emelésnek” a hírére nekilódult forgalom. Egyedül vagyok, rajtam kívül közel s távolban senki. Illetve a személyzet. Köszönök, eme szertartásomhoz azonban nem akad partner. A „kezit csókolom” magányosan tétovázik a levegőben, aztán, mivel se egy adjon isten, se egy isten hozta, hát elkullogok némileg megszégyenülten. Ilyenkor persze én mindig zavarba jövök, s akár hiszik, akár nem, restellkedek. Nem tudom, hányadán álok magammal, kicsit az az érzésem, hogy a pokolba kívánnak, s magukban azt gondolják, „megint zavarja ez a mit-keres-it a körünket”. Persze mentegetem őket, s az egészet a szokatlan aszályra fogom. Van igazságuk — mondom magamban —, de ha már benn vagyok, csak felmérem a helyzetet. A pénztárosnő színes lapot olvas, a festékespult ifjú hölgye a szemét festi, a korosabb meg odébb matat be vásárló szatyrát rendezvén.

Mit lehet ilyenkor tenni? Állok. Kicsit elesetten, kicsit kiszolgáltatottan. Arra várok, hogy hátha megszán valaki. De nem. Senki nem zavartatja magát. Kiközi csinálja azt, amit elkezdett. Jó, hát akkor én is követem a példát. Idemegyek, odafordulok, megnézem a szappancímkeket, sorba veszem az épp kapható fogkrémeket, s mikor már úgy érzem, „lehallgatam” a magamét, megkérdem egészen csendesen: kérem szépen, tartanak-e védőkesztyűt?

A szemkihúzó épp egy ívet kanyarít halványlilával a szemhéj külső hajlatára, s hogy a műveletet el ne rontsa, hangszlyai közt óvakodva azt lehel: tartunk. Méltányolom az elmélyültséget — már azt ti., amelyik az arcápolás úde látványát kínálja — s mikor véget ér, folytatom a félbehagyott kérdés kiegészítéseként: kaphatnék talán?

— Nem — teszi le a szépítő rudacska az eladó.

— Nem? Az előbb azt mondta, tartanak.

— Persze. Most is azt mondom. Azt viszont nem mondtam, hogy van. Nincs.

— Elfogyott?

— El. Mindet elvették, nagy a keletje. Ilyenkor van a szezonja — teszi hozzá egy kis iróniával, amit én igencsak méltá-

nyolok, hisz ha már hiánycikk a védőkesztyű, legalább legyen egy kis humor-behuzata.

— Bizony — szól közbe a pénztárosnő — már ön előtt is el kellett küldenünk jó néhány vevőt, őszinte sajnálatunkra.

Meg tudom érteni — indulok vissza a kosárral, s akkor az egyik polcon, lass csodát: majd kiveri a szememet a halomba tornyosult védőkesztyű. Csak hát ugye fehér vagy inkább vajszerű lévén beleolvad a környezet színébe. Megtorpanok, s a féknek, úgy tűnik, csikorgása is van, mert az egész személyzet odabámul. Kiveszek egy pár védőkesztyűt, bele a kosárba, s indulok a kijárat felé.

— Egy pillanat — riad elém a pénztárosnő —, hát ezt meg hogy gondolja?

— Mit hogy gondolok?

— Csak úgy elvinné az árut? Fizetés nélkül?

— Milyen árut?

— A védőkesztyűt.

— De hölgyem — nézek rá elképedve —, az előbb állították egybehangzóan, hogy védőkesztyű nincs. Sőt, állításukat erősítendő, azt is mondták, hogy elküldték a vevőket.

— És ez? — bökk rá a kosárban lévő áru.

— Ez nem az. Ez csak érzéki csalódás. Az önök közönyének és a vevők iránt tanúsított undorának platóni megjelenése, nincs, nem létezik, így hát fizetni se kell érte.

Néz rám, s mert érzi, hogy kelepében van, a szokásos megoldáshoz folyamodik. Érdes lesz, spróddé válik, sőt egyenesen durván dobja a szavakat.

— Na most már oszt elég a halandzsázásból. Vagy fizet...?

— Vagy? — vágok közbe, s akkor már a többiek is ott vannak, s állnak az ajtó előtt, mint a született Cerberusok.

— Hölgyeim, hölgyeim — intem őket —, hova lett a humorérzék? Az előbb még nem volt védőkesztyű, most meg egyszerre az árát követelik, amit — természetesen — természetesen kifizettek, de a viselkedésük nem tartják egy kicsit, enyhén szólva, furcsának?

Kattan a pénztárgép, az összeg rendeztetik, s mikor azt mondom, hogy köszönöm, viszontlátásra, még csak válasza sem méltatnak.

— Meg vannak sértve...

Dramaturgia

A cipőboltban sem tombol a vásárlási láz. Ódöngünk, lézengünk, a kosarat néha meglejtjük, mint egy bágyadt légszavart. Szelet nemigen kavar, de a bőr jellegzetes szagát némileg megmozgatja. Az üzlet, polcos lévén, kínálja a mustrát. Számosban, minőségben, s ebből kifolyólag szinte kinek-kinek magánügye, hogy mit és hogyan vásárol. A szakmai segítség azonban még így sem elhanyagolható. Mert az az emberi láb fura és érzékeny szerkezet. Van, akinek a lábfeje hosszú és vékony, ellenben másnak széles és rövid. Na már most: a konfekció ugye ehhez nemigen igazodik. A konfekció átlagol. Ha úgy tetszik, általánosít. A vevő viszont egyedi. A saját igénye s önismerete szerint. Az ösztöne s a tapasztalata dönti el a kiválasztást. Már persze a számozott határon belül. Hacsak...

A hölgy, aki körül az eladó tüsténkedik, látszik, hogy nem ismeretlen. A viszony nem pusztán üzleti, amit abból is gyanítok, hogy... „kedvesem, hozom a másikat”. S hozza.

— Na?

— Hát — így a próba után — egy kicsit talán ez meg torokban.

— Semmi baj. Van még bent.

S van. Már érkezik is. Finom, légies, igazán formás a lábhoz simulva.

— Tetszik?

— Jó, jó — jön a bizonytalan lelkesedés, amiből ugye a jó eladó azonnal tudja: újat kell mutatni.

S mutat. Aztán megint újat, aztán még újabbat, s milyen a másik kuncsaft: vérszemet kap. Azt mondja a tüsténkedő eladónak: hölgyem, ha esetleg ami a kezében van. Megpróbálhatnám?

Csönd, még csak reakció sem érkezik. A vevő azonban nem hagyja magát. Újból megismétli a kérést. Szolidan, ám határozottan.

S akkor? Az eddig csupa kellem és bársnyos hang ráspolys lesz. Elutasító: „Ki vannak rakva a cipők a polcra, tessék azokból választani.”

— De — válik tétovává a kérés —, azok között nemigen talállok megfelelőt.

— Sajnálom — személytelenedik el a közlésmód —, nézzen jobban körül.

Kedvem volna betársulni a jelenetbe, de hát ez nincs benne a mindennapi forgatókönyvben. Csak szóváltás lenne belőle, sértődés, ha nem éppen kioktatás. Mert a mi kereskedelmi — eladói — dramaturgiánk túlságosan is egyhangú. Ha nem vagy ismerős, barát — nem fele — ez, az, akkor Hans Fallada híres regényemét átformálva: vásárlásodra magad maradsz. S ez, bárhogy is nézzük, nem valami felemelő érzés...

Boda István

A Moszkva föl álló, csaknem ötszáz éves Novoszpassztorban lelta halálát a több magyar jugoszláv és más...
Alekszandr M. belgrádi Borbána terjében számolt, hogy bár egy vé...
totta el a kutatás...
írások dokumentu...
ve túlélt tanúk sz...
szemlékezései a...
rult rekonstruáln...
tént 1936-ban és...
kolostor területé...
gára festett tég...
melynek ajtaját...
ötven éve lakato...
Az épület a...
iszapfürdője vo...
időkben világi...
nagyágok has...
forradalom ugya...
kolostort (ma a...
váltár egyik rész...
otthont), de a...
gőzzel dolgozot...
egészen a harm...
közepéig. Addig...
annyrá megtelt...
vai börtönök, ho...
kellett a szűfolt...
sere. Akkor ju...
valakinek, hogy...
célokat is szolgál...
S a tagokai, ny...
nyébeli börtön...
kezdve az örök...
gatták az ott...
szovjet, lengye...
jugoszláv és má...
gü kommunisták...
velük, hogy furd...
A rabokat teh...
reltek, s így vi...
Novoszpasszki...
dője, ahol má...
háromtagú sze...
— Vektózz! —
egyenként a bele...
ledobálták gönc...
— Furdés elő...
és magasságme...
közölték velük...
A súlymérés...
kapták a követ...
csot: — Akit hív...
magasságmérő...
A rabok béké...
tak, várták, hog...
litsák őket.

Halálgyár(?) egy moszkvai kolostorban

A Moszkva folyó partján álló, csaknem ötszáz esztendőős Novospasszkij-kolostorban lelte halálát a Kominintern több magyar, lengyel, jugoszláv és más nemzetiségű vezetője, munkatársa?

Alekszandr Melcsikov a belgrádi Borbának adott interjúban számolt be arról, hogy bár egy véletlen indította el a kutatást, ma már számos dokumentum, illetve túlélő tanúk szóbeli visszaemlékezései alapján sikerült rekonstruálni, mi is történt 1936-ban és 1937-ben a kolostor területén lévő sárgára festett téglapalotában, melynek adatait több mint ötven éve lakatok őrzik.

Az épület a kolostor iszapfürdője volt, s a cári időkben világi és egyházi magyságok használták. A forradalom ugyan bezárta a kolostort (ma az állami levéltár egyik részlegének ad otthont), de a fürdő teljes gőzzel dolgozott tovább — egészen a harmincas évek közepéig. Addigra ugyanis annyiira megteltek a moszkvai börtönök, hogy gondolni kellett a zsúfoltság enyhítésére. Akkor jutott eszébe valakinek, hogy a fürdő más célokat is szolgálhat.

S a tagokai, és más körnek belső börtönökben attól kezdve az örök sorra szöveggyűjtő az ott raboskodó szovjet, lengyel, magyar, jugoszláv és más nemzetiségű kommunistákat. Közölték velük, hogy fürdeni mennek. A rabokat teherautóra terelték, s így vitték őket a Novospasszkij-kolostor fürdőjébe, ahol már várta őket a háromtagú személyzet.

— Vetközz! — utasította egyenként a belépőket a személyzet első tagja. A rabok ledobálták gőnceiket.

— Fürdés előtt súlymérés és magasságmérés lesz — közölték velük.

A súlymérés befejeztével kapták a következő parancsot: — Akit hívnak, belép a magasságmérő helyiségbe. A rabok békésen álldögáltak, várták, hogy néven szólítsák őket.

Akit hívtak, belépett, s ott háttal kellett állnia a fal előtt lévő méterruddhoz.

— Húzd ki magad! — parancsolta a személyzet itt szolgáló teljesítő tagja.

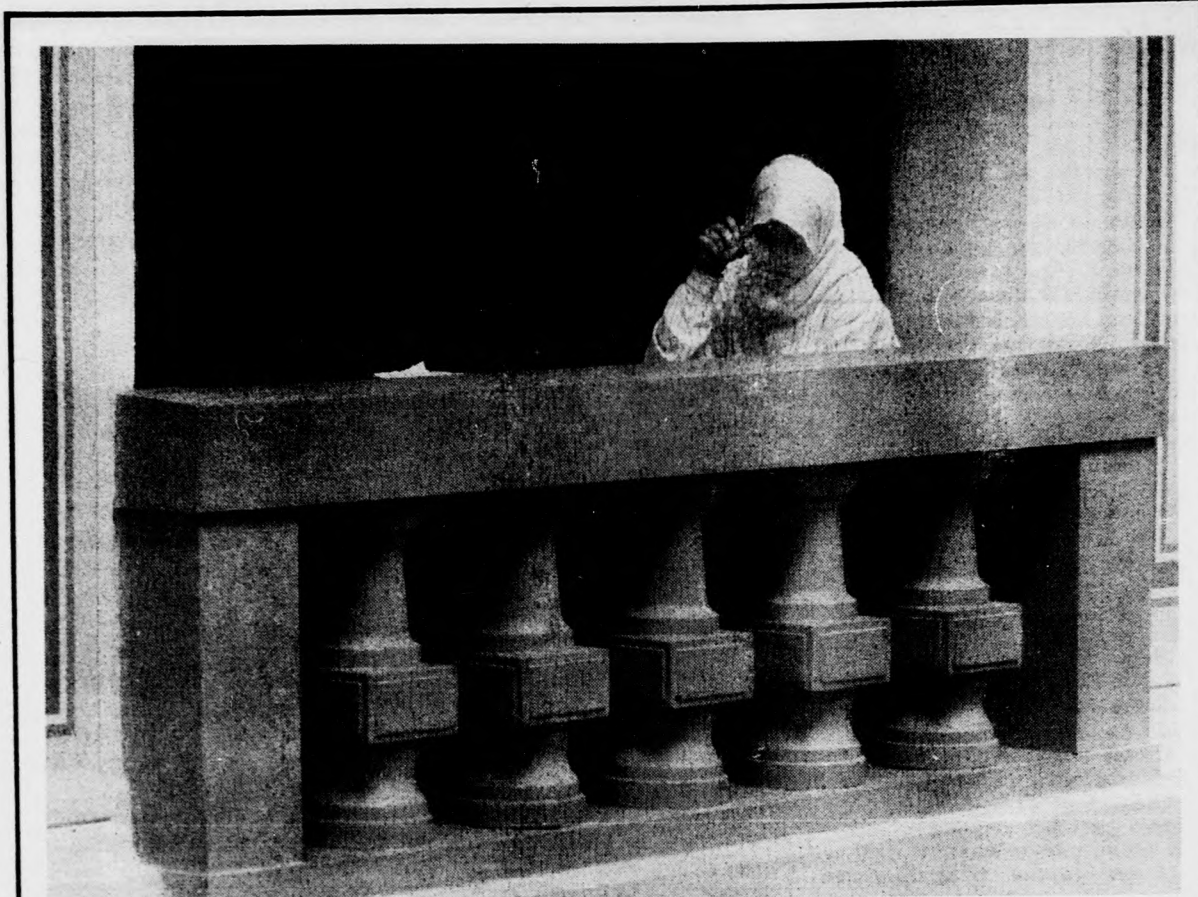
A szerencsétlen kihúzta magát. Abban a pillanatban a fából készült válaszfal hangtalanul kinyílt mögötte a kisablak, és a személyzet harmadik tagja, a mesterlővész, hangtompítós revolverből golyót eresztett a tarkójába. Az áldozat összeesett. Holttestét nyomban kicipeltek.

Jöhetett a következő áldozat. És másnap jöhetett a következő csoport.

A „fürdési nap” végén a sírásók nagy közös sírba dobták az áldozatokat a kolostor északi és nyugati falánál.

Most műszerekkel vizsgálják a terepet és ásatásokat végeznek. Találtak is több csontvázat, de egyiket sem sikerült felfedezni a koponyába hatoló revolvergolyó nyomát. Ezért mondják a hatóságok, hogy ezek nem a kivégettek, hanem az itt eltemetett szerzetesek földi maradványai.

A Memorial jugoszláv szervezete — amely a sztálinizmus áldozatainak emlékét őrzi — azonban nem adja fel. Szakértői azt állítják, hogy dokumentumokból név szerint ismerik az áldozatokat. Biztosan tudják, hogy közöttük volt a Kominintern több vezető munkatársa is. S mivel itt végezték ki, földelték el őket, testüknek is itt kell lennie a kolostor területén.

Az 1001 éjszaka meséi — „madzsarul”

(Fotó: Iklódy János)

Az albán káderdülő

Jóllehet Albánia több évtizedes elszigeteltség után nyitni kíván a külföld felé, a kommunista vezetők számára fenntartott „iltott negyed” Tirana szívében továbbra is el van zárva a fürkésző szemek elől. A Február 4. mártíriai útján lévő „káderdülő”, amely igen közel van a monumentális Lenin- és Sztálin-szoborhoz, nehézfegyverekkel felszerelt katonák, polgári ruhás ügynökök védik és a házakat kamerák pásztázzák. Az épületegyüttesben lakik többek között Ramiz Alia, albán párt- és állami vezető, illetve Enver Hodzsa özvegye.

Azok az emberek, akik már jártak ezekben a házakban, úszómedencékről, gondosan ápolott kertekről, nyugati márkájú televíziókról, süppedő szőnyegekről, valamint drága bútorokról számoltak be. A látogatók számára ezek természetes dol-

gok, de nem az egyszerű albánok számára. Ugyancsak a Február 4. mártíriai útján laknak a „kevesbé” jelentős párt- és állami alkalmazottak, akiknek lakásait egyszere — géppisztolyos — katonák őrzik.

A házak előtt parkoló autók láttán is következtetni lehet, hogy milyen fontos ember lakik ott. Az albán kommunista párt politikai bizottságának tagjai fekete Mercedesrel járnak, a miniszterek Peugeot-val. Csúpan összehasonlítással: az Albániába akkreditált diplomaták csak Volvót kapnak. Néhány lojális művész, író is élvezheti a kiváltságokat Albániában: rendelkezésükre áll a „káderkórház”, ahová viszont külföldi diplomaták nem tehetik be a lábukat.

Az előjogokat természetesen élvezhetik a politikusok gyermekei is. Így például az 1985-ben elhunyt Enver

Hodzsa csemetéi igen fontos állami posztokat töltenek be. Így Pranvera Hodzsa az ország egyik vezető építész. Egyike azoknak, akik közreműködnek a tiranai Hodzsa-múzeum megalkotásában; olyan futurisztikus épületről van szó, amelynek költségét a halandó albán állampolgár sohasem tudhatta meg. Ilir Hodzsa a tiranai építészeti intézet igazgatója, Sokol Hodzsa a posta vezérigazgatója, felesége pedig az ATA albán hírügynökség vezérigazgató-helyettese, és a pártlap kommentátora.

A jelenlegi pártvezér, Ramiz Alia gyermekei „egyszerűen élnek”. A politikus egyik lánya gimnáziumi zenetanár a diplomáciában, a sajtóban, vagy éppen a külkereskedelemben keresik a boldogulásukat. Ok még külföldre is utazhatnak, nem úgy mint az átlag albán, aki számára egy ilyen út eddig tabu volt.

A pápa hétköznapijai

II. János Pál pápa egy év múlva Magyarországra látogat. Addig is további utazások szerepelnek a tervében, legközelebb szeptemberben például tíz, bizonyára fárasztó napot tölt Afrikában. Az utóbbi időben éppen a túlzott munkavállalása kapcsán hallatszottak olyan vélemények Olaszországban, hogy a pápa fáradt. Ami végére is természetes lehetne, hiszen május 19-én betöltötte a 70. évét. S ha mindehhez hozzászámítjuk, hogy 1981. május 13-án az életére törtek, s a merénylet után bonyolult műtétet hajtottak végre rajta, nos, a test fáradása valóban indokoltnak tűnne. Mindezek után hogyan él a katolikus egyház irányítója? Személyes vallomást erről eddig nem olvashattunk. Corrado Manni, a pápa orvosa a Panorama című lapnak adott interjúban hajlandónak mutatkozott, hogy bepillantást adjon II. János Pál magánéletébe.

— Úgy hírlik, fáradt a pápa. Ön milyennek látta, amikor legutóbb találkoztak?

— Június 21-én láttam az otthonában és mondhatom, kitűnő formában volt. Ez valóságos csoda, hiszen 70 éves és a kíséretében lévő 40 esztendő munkatársai között volt olyan, aki útjuk során estére már holtfáradt lett, a pápa viszont nem.

— Mint orvos, mivel magyarázza ezt az energiát?

— A kilenc évvel ezelőtti merényletet és az ezt követő műtétet azért bírta oly jól, mert a hegymászóalkata segítette. A szervezete egészséges és erős, bár az évek során a motor már nem a régi.

— Javasolta ön, hogy csökkentse a sebességet?

— Egy alkalommal. Talán 1983-ban volt. Akkor azt mondtam: „Azért, mert a merénylet után újra felvállalta minden korábbi tevékenységét, nem kellene kimerítenie a szervezetét. Korlátozza a tennivalóit, dolgozzon valamivel kevesebbet.” Ő így válaszolt: „Még kevesebbet dolgozni!” És évődni kezdett velem.

— Ön ott volt a műtétnél, a Gemelli-klinikán is. Mire emlékszik?

— Egy epizódot említenék. A műtét után, június végén egy utólagos kezelésre bejött a kórházba. Összeült az orvosi konzilium. Megállapodtunk abban, hogy még egyszer be kellene jönnie a klinikára. Csakhogy ki mondja ezt meg neki? Csak nekem volt ehhez bátorságom. „Szentseges atya, jó lenne, ha az ősszel felkeresne, szeptemberben vagy októberben...” — mondtam. Mire ő azt felelte: „Ha a pápa beteg, maradjon kórházban, ha meg egészséges, engedjék haza.” En akkor kellő tisztelettel még hozzátettem, hogy a betegségen és az egészségen kívül létezik a felépülés állapota is.

— Az orvos vagy a beteg győzött?

— Nos, egészségesen akart távozni. Augusztus 4-én ismét megműtötték és tökéletesen felgyógyult.

— Igaz, hogy szigorú diétát tart?

— Abban a szerencsés helyzetben részesített több alkalommal is, hogy meghívott az asztalához. Így elmondhatom, hogy azt eszik, mint más, még spagettit is. Itt az ideje, hogy véget vessünk a mendemondának, a pápának semmiféle diétára nincs szüksége.

— Inyenc?

— A hangsúlyt a lengyel konyhára helyezi. Az apácák is lengyelek, akik főznek. Nagyon finomak a sütemények.

— Fogyaszt-e bort?

— Ez nem tilos. Fél pohárral iszik és nem többet.

— Van amit különösen kedvel?

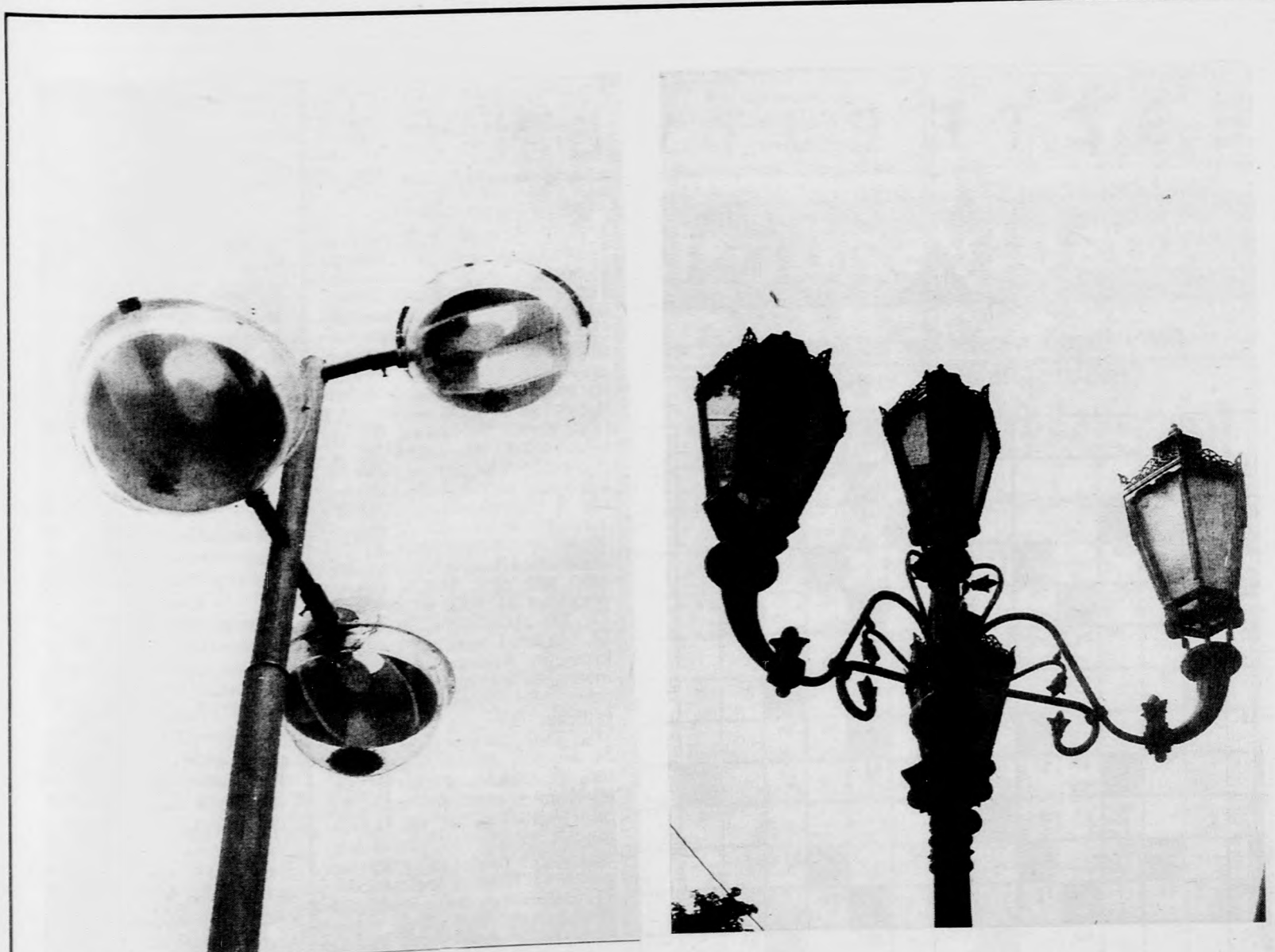
— Az étkezés nem jelent különös eseményt az életében. Őt más problémák foglalkoztatják.

— Önt orvosának vagy barátjának tekinti?

— A mi kapcsolatunk szívélyes, túllép a hivatalos kereteken. Az őszinteségen alapul. En nyílt ember vagyok és akkor sem használok álarcot, ha a pápánál vagyok.

— Ma is ellátja őt tanácsokkal?

— Voltaképpen nem. Az ő útjai meghatározottak és én azt kívánom, hogy sokáig munkálkodjon nemcsak a katolikus egyház, hanem az egész emberiség érdekében.

„HÁRMASBAN”

(Lek Gábor fotói)

EXPRESSZ

TANÁCSKÖZTÁRSASÁG úton 43 négyzetméteres, II. emeleti lakás 1,1 millió készpénzzel eladó. „Cash” jellegre a kiadóba. *48178/

HITELESÍTTET belkereskedelmi eladó. Irén u. 44. *48251/1*

BELVÁROSI tanácsi lakásom elcserelem - 2 szobás, konyha, nagy pincés - kisebbre, lehet vidéki is. Minden megoldás érdekel. Debrecen, Széchenyi u. 53. 6. ajtó. *48252/1*

ÉPÍTŐIPARBAN jártas betanított munkásokat felvesszük. Vincellér u. 6. VIII. 64. *48257/1*

UTCAI fél ház, két összkomfortos lakás külön is eladó. Bem József utca 4. Telefon: 24-817. *48263/1*

ELCSERÉLEM belvárosi, 64 négyzetméteres tanácsi lakásomat 1,5-2 szobás tanácsi lakásra, 55 négyzetméteresig. Síkné Kigyós Andrea, Vörös Hadsereg útja 77. IV. lph. 1. 2. *48266/1*

TÖRZSKÖNYVEZET nemet juhász és törpe schnauzer kölyökkutyák eladók. Malvin u. 8. *48283/

ÉPÍTKEZŐK, figyelme! Telepünkön kapható kedvezményes áron horganyzott cső, betonacél, ömlesztett oltott mészs, 250 Ft/kg. Acásdi úti Tűzép. Hajzsef. Telefon: 35-790. *48287/1*

MENYASSZONYI ruha, új, eladó, tartozékokkal. Érdeklődni: délután, Debrecen, Irén u. 39. *48288/1*

CITROËN Visa GTI, 105 LE, 190 km/6, 5 ajtós autó 650 ezer forintért. Telefon: 61-331, 16 órától. *48289/

ÁCSOKAT keresek ebési építkezéshez azonnali kezdéssel. Érdeklődni: 17-18 óra között, 66-319-es telefonon. *48292/1*

KÜLÖN álló szoba, konyha, spájz alberletbe kiadó. Hármashegy út 23. *48294/

KERTESZ családi ház eladó. Diadal u. 6. sz. *48295/1*

NYERGES IFA jó állapotban eladó. Nyírcsád, Dózsa u. 5. sz. *48297/1*

NOVEMBERI Favorit-utalványomat elcserelem augusztusban kiválthatóra. Különbözőt fizetek. Vincze Imre, Nagyhegyes, Hámán Kató u. 13. *48299/1*

ÚJ, NYOLCSZEMÉLYES sátor és 120 literes prés eladó. Tégláskert út 70., egész nap. *48300/1*

AZONNAL átvethető Favorit-kiutalás eladó. Micsunn u. 163. II. 4. *48301/1*

ELADÓ Angyalöld tér 11. IV. 60. alatti 29 négyzetméter alapterületű garzonlakás. Érdeklődni: a fenti címen, 8-17 óráig. *48327/1*

BURGUNDIA u. 20. alatti III. emeleti 1 + 2 fészobás, 55 négyzetméteres, hitelmentes, teljesen felújított szövetkezeti lakásomat sürgősen eladom. Telefon: 22-619, 18 órától. *48305/

10 TONNÁS IFA-szerelvényre gépkocsivezetőt keresek. Érdeklődni: egész nap, Szalma, Debrecen, Magtár u. 23. (Lenctelep). *48311/1*

0 KILOMÉTERES Wartburg Trans nyitott pontyvas Golf motorral eladó. Telefon: 30-862. *48315/1*

DAJKAKUTYÁT keresek, fizetek érte. Telefon: 30-472. *48316/1*

KELETI-FŐCSATORNA balmazújvárosi részén horgászhoz eladó. Érdeklődni: Wesselényi u. 37. I. 5. *48318/1*

LADA 2107-es kiutalás eladó, azonnal kiváltható. Telefon: 62-677. *48328/1*

3 SZÁLAS bébiórok megkímélt állapotban eladó „40000-ért” jellegre a kiadóba. *48334/1*

NULLA kilométeres Skoda Favorit eladó. Telefon: 17-532, 16 óra után. *48335/

TRABANT kombi, 2 éves, eladó. Debrecen, Kodály u. 12. fszt. 3., szombaton délután 4 órától. *48338/1*

NYÁRI VÁSÁR Fönix

Tartson velünk!

Augusztus 6-18-ig nyári vásár!

30-40%

engedménnyel kínálunk:

méterárut, lakástextilt, fehérneműt, divatárut, cipőt és konfekciót. Figyelje áruházaink és üzlethelyiségeink kirakatát nap mint nap.

Egy kedvező alkalom, amivel élni kell!

48320

Nyári vásár a Centrum Áruházban augusztus 6-ától.

Áruházunk ruházati osztályain 40-50% engedménnyel kínálunk fűdőruhákat, női ruhákat, férföltönyöket, férfi- és fiúingeket, szandálokat, dzsörzészövet méterárut, egyes törülközőket és még számos nyári ruházati terméket.

Keresse fel áruházunkat!

A nyár még tart, sőt lesz jövőre is!

48329

10 hónapos kínai munkára várjuk saválló AWIEC IV. A-B. minősítéssel rendelkező hegesztők jelentkezését.

Az önéletrajzot és a minősítés másolatot „Nagy fal” jellegre a kiadóba kérjük megküldeni.

47330

A Hajdúböszörményi Műszaki Ipari Kiszövetkezet felvesz kontírozó könyvelőt megfelelő szakirányú végzettséggel és lehetőleg számítógépes gyakorlattal.

Bérezés a gyakorlattól függően megegyezés szerint.

Jelentkezni lehet a szövetkezet személyzeti vezetőjénél: Hajdúböszörmény, Külső-Újvárosi út.

48312

Tisztelt Kisiparosok, Kiskereskedők, Magánvállalkozók! 1990. július 1-jétől nyugtát az Önök részére Hajdú-Bihar megyében az alábbi helyeken árusítunk:

Debrecen, Tócskerti tér 7.,
Debrecen, Kossuth u. 13.,
Berettyóújfalú, Móricz Zs. u. 1.,
Hajdúszoboszló, Bethlen u. 3.,
Hajdúböszörmény, Újvárosi u. 1.,
Hajdúdorog, Nánási u. 1.,
Püspökladány, Bocskai u. 23/1.

Nyugta itt kapható!

Figyelje táblánkat!

Mozgáskorlátozottak
PIREMON
Kisvállalata

47284

Nyári kedvezmény!

HIRDESSZEN A NAPLÓBAN!

Vállalatok, intézmények, közületek, rt.-k és kft.-k részére

keretes hirdetések megjelentetése esetén

1990. augusztus 31-éig

árendedményt adunk.

Egész oldalas hirdetésnél 25%,
féloldalás hirdetésnél 20%,
negyedoldalás hirdetésnél 15%
a kedvezmény.

Ha a fentiekelt eltérő méretű keretes hirdetésüket három alkalommal kérik megjelentetni 15%, ha négy vagy több alkalommal kérik, akkor 20% a kedvezmény ügyfeleink részére.

Hirdetésük nálunk a legeredményesebb, hiszen a közel 80 ezer példányban megjelenő napilapunkat 240 ezer személy veszi kézbe, így azt a megye egész területén, minden településén olvassák.

A kedvezményezés ideje alatt hirdetésük rövid határidővel, garantáltan a megrendelés beérkezésétől számítva

öt napon belül megjelenik!

Telefonhívásos megrendelésükért érte megyünk!

HIRDETÉSFELVÉTEL:
vállalatunk székházában
(4001 Debrecen, Tóthfalusi tér 10. sz.)
reggel 7.30-tól délután 18 óráig.

Várjuk kedves ügyfeleink megrendelését!

46785/1

GYÁSZHÍREK

Fájó szívvel tudjuk, hogy szeretett édesapám, apósom, nagyapám, testvéreim és jó rokonunk,

BEREI SÁNDOR

73 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. augusztus 6-án, hétfőn 10.30 órakor lesz a Köztemető 1-es számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Csapó u. 2. A gyászoló család. *48242/1*

Mély fájdalommal tudjuk, hogy szeretett édesapám, apósom, nagyapám, testvéreim,

id. ÓRI FERENC,

a MÁV Járműjavító nyugdíjasa 67 éves korában rövid betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. augusztus 7-én, kedden 14 órakor lesz a Köztemető 2-es számú ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Fényes udvar 7. szám. A gyászoló család. *48243/1*

Mély fájdalommal tudjuk, hogy szeretett férjem,

VERES ISTVÁN,

nyugdíjas, 56 éves korában hosszan tartó betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. augusztus 7-én, kedden 11 órakor lesz a Köztemető 2-es számú ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Dimitrov u. 20. sz. A gyászoló család. *48244/1*

Mély fájdalommal tudjuk, hogy szeretett férjem, apám, nagyapám,

HORVÁTH JÓZSEF,

egényi gazdálkodó, 67 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. augusztus 7-én, kedden 10 órakor lesz a Köztemető 2-es számú ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Mikepércs, Vörös Hadsereg u. 21. sz. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudjuk, hogy szeretett feleségem, édesanyám, nagymamám, testvéreim,

ZSIGÓ ANDRÁSÉ

Hortobágyi Ilona,

az Áchim András Utcai Óvoda nyugdíjasa 58 éves korában hosszan tartó betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1990. augusztus 6-án, hétfőn 12 órakor lesz a Köztemető 2-es számú ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Egyfokert 18. sz. A gyászoló család. *48248/1*

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feljuttattak halottunkat, öv. MOLNÁR MIKLÓSNÉ

Pajna Anna

temetésén megjelentek, ravatalozó kocsiról, virágot helyeztek, és mélyszégyenben résztvevő szülőket. A gyászoló család. *48241/1*

A Borsodi Vegyi Kombinát Rt. és a Borsod Volán

közös üzemeltetésében lévő új, korszerű (NSZK-s Kassbohrer gyártmányú) szigetelt, fűthető tartálykocsis szerelvényeivel átmeneti jelleggel fuvarozást vállal.

A szerelvény alkalmas folyékony élelmiszerek, élvezeti cikkek (bor, sör, étolaj, gyümölcsle stb.) és folyékony vegyi áruk állandó hőfokon történő szállítására. A tartály három önállóan funkcionáló résszel rendelkezik. Az egyszerre szállítható összmennyiség 20-26 tonna/szerelvény, az áru térfogatsúlyától függően.

Bővebb felvilágosítást ad telefonon vagy személyesen: Borsodi Vegyi Kombinát Rt. 3702 Kazincbarcika, Bolyai tér 1. sz. Telefon: (48) 10-211, (48) 11-211/14-45-ös mellék, Orosz Zsigmond főosztályvezető, 13-41-es mellék, Csikász Gábor üzemvezető.

48480

DOLGOZÓKAT ALKALMAZNAK

A Debreceni Kossuth Mgtsz almálé-üzeme az évi feldolgozási időszakra felvesz férfi és női munkavállalókat, villanyszerelő, lehetnek nyugdíjasok is. Egészségügyi könyv szükséges. Jelentkezés a reggeli órákban, Apafán, az almáléüzemben. *44901/3*

A Gáz- és Olajszállító Vállalat bereg-daróci kompresszorállomása felvett hirdető villamos és műszerész szakos mérnökök, illetve elektronikai műszerész részére. Lakás Vásárosnaményben megoldható. Jelentkezés: a kompresszorállomáson (4934 Beregdaróc. Pf. 1. személyesen az üzemvezetőnél, vagy telefonon (42) 13-800. *47571/3*

A Debreceni Háziipari Szövetkezet, Debrecen, Görbe u. 2-4. sz. azonnali belépéssel felvételre keres középfokú ruhaipari végzettséggel rendelkező szabászt és szalagvezetőt. Jelentkezés a személyzeti vezetőnél. *47856/3*

Gyakorlott Fűlász-képesítéssel rendelkező főkönyvi könyvelőt keresünk „Költésügyi intézmény” jellegre a kiadóba. *47861/2*

Debreceni Háziipari Szövetkezet, Görbe u. 4. sz. felvételre keres: szakképzett varrónőket, gépkötőket, kézi szövőszék-re szövőnőket. Jelentkezés a személyzeti vezetőnél. *47863/2*

Az MHSZ Gépjárművezető-kepző Kft. felvételre keres érettségivel és szakoktatói bizonyítvánnyal rendelkező vezetéstechnikai oktatókat. Jelentkezni lehet: Debrecen, Vágóhid utca 26. sz. alatt.

KÖZLEMÉNYEK

Utazási Iroda keres olasz nyelvű vizsgával rendelkező idegenvezetőt és utaskísérőt. Keresünk továbbá azoknak a szervezeteknek, vállalkozásoknak a jelentkezését, akik szervezett csoportos utazáshoz autóbusszal közreműködésükkel külföldi utaink lebonyolításában. A jelentkezést „Megbízható minőség” jellegre kérjük a kiadóba, a hirdetés megjelenésétől számított három napon belül. *48215/1*

Külföldi utazás indított Budapestre szeptember 15-én az Illes-koncertre. Érdeklődés és jelentkezés: IBUSZ-iroda, Debrecen, Vörös Hadsereg útja 11-13. sz. *48340/1*

IBUSZ ajánlatok: Ungvár: 1 nap autóbusszal, ebéd, részvételi díj 600 Ft/ft. Augusztus 10-étől minden pénteken. Szabadka: 1 napos, ebéd, részvételi díj 863 Ft/ft. Költőpénz 500 Ft. Augusztus 10-étől minden pénteken. Izstambul: 5 napos, török autóbusszal, félpanziós, városnézés, részvételi díj 7146 Ft/ft, költőpénz 2500 Ft, október 6-10. Jelentkezés: IBUSZ, Debrecen, Vörös Hadsereg útja 11-13. sz. *48341/1*

Gyári új Barkas B 1000-es zárt felépítmény- és alvázcserezt vállalkunk, amíg a készlet tart.

Autójavító Kiszövetkezet Debrecen, István út 149. Telefon: 11-390 47826

1990. AUGUSZTUS

A nő

Az elmúlt bajnokok 7. helyen végzett DV 1-es női röplabdacsapattal 17-én elkezdte készülést a szeptemberben induló bajnoki mérkőzésekre. Fodor Anta

A lányok jókedvű lalkozásaikat, hétfői

vezetésével e hét Vágóhid utcán tartott lalkozásaikat, hétfői rosi sportcsarnokba székelyüket. A szakvezetőtől értesülés szerint vált történet a játékosok. A válogatot és a csapó rábbi erőssége, Leisz szavonult, míg Sípó egyesület kiadta az egyik újoncának, az nek. Az ugyancsak ott Percesi Jolán kü szeretné folytatni futását, ám eddig nem kapott megfelelő a

SAL

A képen Adorján Zoltán legjobbnak választott keleti indulójának e

A női röplabdások is készülnek

Az elmúlt bajnokságban a 7. helyen végzett DVSC NB I-es női röplabdacsapata július 17-én elkezdte a felkészülést a szeptember végén induló bajnoki küzdelmekre. Fodor Antal edző

Kérdéses Tornoyosi Ibolya szerződötése, bár, minden valószínűség szerint továbbra is a vasutas csapatot fogja erősíteni. Erdélyből is érkeztek játékosok, közülük Timis Dorina már leigazolt a

Jánosik Andrea, Agócs Gabriella, Timis Dorina, Szabó Mónika és Vojth Ildikó.

A bajnoki nyitányra készülve a lányok részt vesznek a Szegeden augusztus közepén megrendezendő nem-

A lányok jókedvűen végzik a szabadban a ruganyosságfejlesztő gyakorlatot (Fotó: F. Szilágyi Imre)

vezetésével a hét végéig a Vágóhíd utcán tartották foglalkozásaikat, hétfőtől a Városi sportcsarnokba teszik át székhelyüket.

A szakvezetőtől kapott értesülés szerint változások történtek a játékos keretben. A válogatott és a csapat közötti erőssége, Leisztné visszavonult, míg Siposné az egyesület kiadta az NB I. egyik újoncának, az MVSC-nek. Az ugyancsak válogatott Percsi Jolán külföldön szeretné folytatni pályafutását, ám eddig még nem kapott megfelelő ajánlatot.

DVSC-be, míg a marosvásárhelyi Grusz Ibolya játékedényét a román szövetségtől várják. Mindketten romániai első osztályú csapatokban játszottak.

A bajnokságban előkelő helyen végzett junior csapatból négyen befejezték tanulmányukat. Kárándi tanulmányai miatt abbahagyta a sportolást, viszont Jánosik, Agócs és Rác a felnőtt csapatot erősíti. Jelenleg a játékoskeret a következő: Erdősné, Cimpocáné, Benyóné, Lőrinczné Sándor Csilla, Rác Márta, Tornoyosi Ibolya,

zetközi Fesztivál-kupán. Szeptember első két napján házigazdái lesznek a Topán-kupának, melyen svájci, olasz, két román és a kupavédő litván csapattal találkoznak. Ezenkívül résztvevői lesznek a Duna-kupa küzdelmeinek, melyet ez évtől új formában bonyolítanak le. Egy évben egy fordulóra kerül sor az idén a Cseh és Szlovák Köztársaságban. Szerepel még a programban néhány edzőmeccs, esetleg hazai és külföldi meghívás.

É. P.

Négyszer 4 - 1

A Kiri-Giri sikere Olaszországban

Hazánkkal ellentétben más országokban egyre csak nő a labdarúgás népszerűsége. Különösen a hagyományostól eltérő, de a játék szépségét jobban megőrző, s ezáltal nagyobb élvezetet nyújtó kispályás foci terjed viharos gyorsasággal. Európa számos „futball-országában” működnek klubok, egyesületek, melyek kimondottan csak kispályás csapatokat versenyeztetnek. Ebből következően egymásra épülő, a nagypályához hasonló bajnoki rendszerben játszanak a klubok. Egyik ilyen fellegvára a kispályás futballnak Olaszország. Már nem először adunk hírt arról, hogy a megyéből valamelyik csapat Itáliában járt, hogy megmérkőzzön a helyi, valamint a meghívott együttesekkel. Ezúttal a debreceni Kiri-Giri kispályás labdarúgócsapat sikeréről számolhatunk be.

Július 24-e és 29-e között második alkalommal rendezték meg Folignóban azt a nemzetközi kispályás labdarúgótornát, melyen a Kiri-Giri és a Barneval csapata indult. Rajtuk kívül egy belga és három olasz gárda alkotta a mezőnyt. A Barneval tavalyi második helyezése után ez évben esélyesként utazott ki, de végül a másik debreceni csapat lett a „befutó”, és hozta el a folignóiak által felajánlott díszes kupát. A torna eseményeiről a négy éve együtt futballozó együttes csapatkapitánya, Kozma Mihály tájékoztatott bennünket.

— A hat csapat előbb mérkőzéseket játszott, majd a csoportgyőztesek a másik csoport második helyezettjeivel játszották a helyosztókat. Minket a belgákkal és a kupavédő folignóiakkal osztottak be egy csoportba. Mindkét mérkőzésünket — ahogy a továbbiakat is 4-1-re nyertük. Mint csoportgyőztesek a másik csoportból

Még néhány pillanat és útjára indul a labda a döntőben, ahol a fehér mezés debreceniek diadalmaskodtak

fordieinkkel, a Barnevallal kerültünk össze, és őket legyőzve jutottunk a döntőbe. A másik ágról a szicíliai Messina csapata került velünk szembe, s bizony nem ígérkezett kellemes találkozásnak. Láttuk ugyanis előző meccsüket, ami inkább hasonlított egy krimire — kiállítások, verekedések, bíróüldözés tarkította —, mint sem sporteseményre.

— A 4-1-es végeredmény azt tükrözi, sikerült erőt venni félelmükön.

— Bár tartottunk tőlük, azért tudtuk, megfelelően megválasztott taktikával megverhetjük őket. Ez be is jött. A magyar és az olasz stílus közötti különbségre építettünk. Feltűnő volt ugyanis, hogy vendéglátóink inkább az erőnlétet helyezték előtérbe, sokat rohantak, míg mi nyugodt tempóban kigurigáztuk őket. Ami szokatlan volt még számunkra, hogy egy mérkőzésen a kapus mellett csak négy mezőnyjátékos szerepelhetett, tilos volt a test-test elleni küzdelem, hátulról nem lehetett szerelni, és a berúgást, a szögletet vagy a kapukirugást négy másodpercen belül el kellett végezni, mert

különben az ellenfél folytathatta a játékot.

— Milyen volt a torna hangulata?

— Erről megint csak azt mondhatom: számunkra szokatlan. Már a megérkezésünket követő edzésen tapasztaltuk, mennyire népszerű ez a sportág a városban. A helyi klub focipalán-táit ott sűrűtek-forogtak körülöttünk, autogramot kértek, a döntőt követően még a mezt is leszedték rólunk. A helyi újság naponta foglalkozott az eseménnyel, minket is bemutatott, tévéfelvétel is készült a játékról. A döntőt megelőzően szabályos show-műsor zajlott, zászlóforgató csoport részvételével, gyerekek előmérkőzésével, sőt, még a himnuszokat is eljátszották. Mérkőzésenként közel ezren voltak kíváncsiak a csapatok szereplésére, és óriási buzdítással fejezték ki szimpátiájukat a nekik tetsző csapat iránt. Szerénytelenség nélkül mondhatom, ebből nekünk is bőven kijutott, sőt, a döntő mérkőzésen fantasztikus hangulatot varázsoltak a mi tiszteletünkre.

(égerházi)

SALAKMOTOR

A képen vezető pozícióban látható Adorján Zoltán bizonyult ezúttal is a legjobbnak a hétközben megrendezett Keleti Profi Liga első bajnoki fordulójának egyéni versenyében.

Hétvégi sportműsor

Augusztus 4., szombat

Labdarúgás

Előkészületi mérkőzések: DMTE-pálya, 10.30 óra: DMTE—Tatabánya (Pataki). Balmazújváros, 10 óra: Balmazújváros—Rakamaz (Fazekas). Pályaavató mérkőzés: Józsa, D. Haladás-pálya, 17 óra: Józsa—Hajdú-Bihar megyei NB-s válogatott.

Díjugratás

Létavértesi lovaspálya délelőtt: kezdő lovasok stílusversenye, kezdő lovak stílusversenye, könnyű B kategóriás szám. Délután: nehéz kategóriájú felnőtt csapatverseny, valamint egyéni, közép- és nehéz kategóriájú verseny.

Augusztus 5., vasárnap

Labdarúgás

Kaba, 17 óra: Kabai Egyetértés—Tatabánya (Nyilas).

Díjugratás

Létavértesi lovaspálya délelőtt: kezdő lovak stílusversenye.

Rádi „Dani” az új edző

Augusztus 1-jétől Rádi István lett a DVSC birkózó szakosztályának vezető edzője. Remélhetően ezzel végre megkezdheti a felemelkedést a mélyponon lévő debreceni, illetve megyei birkózó sport. A régi-új szakvezető egyesületének vezetőségétől ígéretet kapott rá, hogy segítenek célja elérésében: a jelenlegi tömegsportos birkózásból a régi hagyományoknak megfelelő versenysportot teremteni a megyében.

Összel a csapatbajnoki rendszer a régi formában fog beindulni, azaz oda-visszavágó mérkőzéseken találkoznak a csapatok. A DVSC a keleti terület NB II-es bajnokságában indul a DSI-vel együtt. Az új vezetőedző már augusztus 6-án, hétfőn délután öt órától elkezdte a munkát a Vágóhíd utcai birkózócsarnokban, és minden DSI-s, DVSC-s birkózó megjelenésére számít, köztük a közelmúltban valamilyen okból a sportolást abbahagyó „öregekre” is.

(ép)

Tömegsportnap Józsan

A Debreceni Haladás felújított józsa pályájának ünnepélyes átadása alkalmából az egyesület egész napos rendezvényt szervezett, melynek fénypontja a délután öt órakor sorra kerülő pályaavató mérkőzés. Előtte 15 órától a jósai és a mikepércsi öregfiúk találkoznak. Mérkőzésükkel egyidőben az egyesület autós szakosztálya mutatja be versenyaútját. Ezenkívül szerepel még a programban lövészet, lovasbemutató, lehet kispályán focizni, és lesz lovaglási lehetőség is. Az egész napos rendezvényt vacsora és zenés összejövetel zárja.

Nagybányán a DVSC

Pénteken délelőtt a romániai Nagybányára utazott a DVSC NB I-es labdarúgócsapata, ahol nemzetközi tornán vesz részt. A hét végén sorra kerülő rendezvényen a hazai másodosztályú gárda mellett az ugyancsak másodosztályú Máramaros-sziget és a román élvonalban játszó FC Bihor szerepel még a tornán. Az előzetes megegyezés szerint szombaton az élvonalbeli csapatok ellenfelei lesznek a másodosztályú gárdák, hogy a döntőben a két legjobb találkozzon vasárnap.

ATLÉTIKA

Serdülő sikerek

A napokban rendezték meg a görögországi Drámában a görög—magyar—cseh-szlovák válogatott atlétikai viadalt serdülők számára. Az első hivatalos válogatott hármas viadalon a debreceni Kovács Csaba vezetésével részt vett magyar csapat a Cseh és Szlovák Köztársaság mögött a második helyen végzett messze megelőzve Görögországot. Válogatottunkban helyet kapott jó néhány debreceni serdülőkorú atléta is, akik meghálálva a bizalmat jól szerepeltek versenyszámaikban.

Debreceniek eredményei: Fiúk: 300 m gát: 4. Nagy 39,14 — távol: 1. Makó 7,16 m — súly: 3. Bodnár 17,18 m ... 5. Erdei 16,67 m — gerely: 3. Erdei 69,64 m.

Lányok: ötróba: 5. Lévai 3120 pont.

A fiú 4x400 méteres váltóban első helyezett magyar csapat tagja volt Szilágyi, míg Berta Beáta a lány 4x100 méteres váltó tagjaként szerzett ezüstérmét.

PÁRTHÍREK

Az MDF fülöpi szervezete falufórumra hívja Fülöp lakosságát, ahol a helyhatósági választásokkal és a parlamenti munkával kapcsolatos kérdésekre Komor Sándor, a 4-es számú választókörzet országgyűlési képviselője válaszol. A falufórum augusztus 5-én, vasárnap 15 órakor lesz a művelődési házban.

Augusztus 4-én, szombaton 19 óra 30 perckor kisgazda-nagygyűlés lesz a balmazújvárosi Veres Péter Művelődési Házban.

Augusztus 4-én, 15 órakor a létavérségi művelődési házban találkozhatnak az érdeklődők Nagy Ferenc József földművelésügyi miniszterrel és vezető munkatársaival.

Megalakult Nyírmártonfalván az Agrárszövetség helyi szervezete, melynek vezetője Simon Sándorné. Várják a belépni szándékozók jelentkezését.

A nyírmártonfalvi Agrárszövetség helyi szervezete augusztus 4-én, szombaton 17 órai kezdettel megbeszélést tart a helyi művelődési házban, ahol a téma a földtulajdonnal kapcsolatos álláspontok megvitatása, valamint a helyhatósági választásokra való felkészülés.

AZ MSZMP PÁRT-ARCHÍVUMÁBAN újra lehetővé vált a szakemberek számára a kutatás. Az MSZP megyei területi szövetsége és a Hajdú-Bihar Megyei Levéltár megállapodása nyomán újra megnyílt Debrecenben a Perényi utca 1. szám alatt, a földszint 2-ben a kutatószoba hétfőn és szerdán 8-tól 16 óra 30-ig, pénteken 8-tól 16 óráig az érdeklődők előtt.

Teljes napfogyatkozás Finnországban

A teljes napfogyatkozás megfigyelését tűzte ki célul az a magyarokból álló expedíció, amely a napokban tart haza háromhetes útjáról, s melynek tagja volt Zajác György debreceni csillagász is.

Az idén a teljes napfogyatkozás totális zónája Finnország területén húzódott végig. Hazánkban utoljára 1842-ben látszott hasonló jelenség és a következő 1999-re várható. A 27 tagú, hívatásos és amatőr csillagászokból, illetve érdeklődőkből szerveződött expedíció — vállalva a 8500 kilométeres utat — elébe ment az eseményeknek. Útjuk során több érdekes csillagászati jelenséget láttak, mint például fehér éjszakákat, éjfél Napot, napfogyatkozást és meglátogattak számos régi és új csillagvizsgálót, planetáriumot. Vardö szigetén megkoszorúzták Hell Miksa és Sajnovics János emléktábláját, amely az 1769-es megfigyelésüket hirdeti, amikor is a Vénusz a Nap előtt történő elhaladásából a Nap—Föld távolságot határozták meg.

Közlemények

Természetgyógyászati tanfolyam (8x2 óra) kezdődik augusztus 7-én a TIT-ben. Jelentkezni lehet a TIT-ben, naponként, délután 16-19 óráig (Vöröshadserg útja 45-47.). Telefon: 14-970. *47737/4*

Balesetveszélyes buszok

Életveszélyes derbi címmel jelent meg a szerdai Naplóban egy glosszám. „Ki a felelős azért, hogy egy autóbusz csak úgy egyszerűen elhagyhatja a kerekét?” — kérdeztem. Egy nappal később a szóban forgó 30-as busz vezetője felkeresett, és a következő meglepő tényeket közölte: — A Hajdú Volán Szoboszlói úti műhelyének szerelői július 14-én „üzemképes” minősítéssel adták át a buszt. Én a kerekék rögzítését ellenőrizni nem tudom, mivel azokat a több csavarral rögzített porfogók alatt erősítik az alvázhoz. Egyébként nem ez az első tévedése a szerelőknél. Több alkalommal kaptam már vissza a javításra küldött gépeket hibásan. Egyszer el is raktam a javítókönyv egy lapját, hogy baleset esetén igazolni tudjam: nem az én hibámból történt. A papíron ez állt: „A szervó szivattyú és a kormány kifogástalan! Más indokot írj, légy szíves, ha nem akarsz dolgozni”. A Hajdú Volánnál rá vannak kényszerítve az emberek, hogy rossz, olykor balesetveszélyes autóbuszokkal is kimenjenek dolgozni — mert különben csak 12 forint állásdíjat kapnak óránként és munkamegtagadásnak minősítik esetüket. Persze, a szerelők is nehéz helyzetben vannak, hiszen csaknem lehetetlen régi, sokszorosán felújított alkatrészekkel üzemképes állapotban tartani az autóbuszokat. A felelősöket nem köztük kell keresni. Egyre kíváncsiabb vagyok, hogy ki vállalja végül a felelősséget az esetért...!

n. t.

A csillagos égbolt augusztusban

A Nyilas és a Bak csillagkép határán egész éjszakán át megfigyelhető a sárgás Szaturnusz bolygó. Augusztus 5-én a Hold három fok távolságban látszik tőle. Már kisebb távcsővön keresztül is előtűnik szép gyűrűje. A Voyager-szondák felfedezé-

seként a Szaturnuszhoz ismertjük a legközelebbi holdját, szám szerint tizenhatet. Éjféltől a Kos és Bika csillagképek határán található az egyre fényesebb, vörös Mars. A Hold 14-én halad el mellette.

HUSZONNÉGY ÓRÁS NONSTOP VETÉLKEDŐT rendeznek augusztus 18-án 12 órától 19-én 12 óráig a püspökladányi művelődési központban. Vidám vetélkedők, éjszakai diszkó, hajnali strandolás várja a résztvevőket. Nevezni minimum tízfős csapatokkal lehet augusztus 10-ig a művelődési központban.

INGYENES RUHAOSZTÁST RENDEZ A SZETA augusztus 4-én 9 órától Debrecenben, az MSZP Perényi utcai székházában. Ugyanekkor önkéntes pénz- és természetbeni adományokat is elfogadnak a nélkülözők megsegítésére. A SZETA-nak szánt adományok az adóalapból levonhatók.

MDF-PIAC lesz augusztus 4-én, szombaton hét órától Debrecenben, a Tócskerti ABC mellett, ahol a Nyíregyházi Konzervgyár befojtjait kínálják kedvezményes áron, és a Délibáb Áruház melletti parkolóban, ahol a Barnevál olcsó termékeit vásárolhatják meg a kedvező áron kínált zöldségek, gyümölcsök mellett az érdeklődők.

KÖRNYEZETVÉDŐK TÁBORA nyílik augusztus 5-én, vasárnap 15 órakor a derecskei művelődési központban. A megnyitót Lovass Márton biológus Hajdú-Bihar élővilágáról szóló előadását hallgathatják meg az érdeklődők. Az augusztus 11-ig tartó tábor a helyi művelődési központ és a Községvédő és Szépitő Egyesület szervezte.

MOTTL ROMAN romániai festőművész kiállítása látható augusztus 1-jétől 12-ig a derecskei művelődési központban.

BLUES ÉS ROCK „N” ROLL-esteket rendez szombatonként 17 órától a Fűszeres Gondúzó Klubban (Debrecen, Perényi utca 1. szám, alagsor) a nyári ifjúsági szolgálat.

KÖZLEMÉNY. A Debreceni Állami Gazdaság Lencsetelep—Kondoros térségében az alma- és körtetáblákban augusztus 6-tól 31-ig permetezést végez. A vegyszer neve: Unifosz.

Kimerült a szociális segélykeret

A tanácsok szociális segélykeretei kimerültek, pótlásukról a Népjóléti Minisztérium csak abban az esetben gondoskodhat, ha megkapja a költségvetéstől kért 1,3 milliárd forintot - közölte Zám Mária, a Népjóléti Minisztérium helyettes államtitkára. Hozzáfűzte: egyidejűleg felkérték az Állami Számvevőszéket annak a vizsgálatára, hogy mi okozza a tanácsoknál a nagyarányú forráscsökkenést.

A szociálpolitikai segélykeret apadásának okát a minisztérium elsősorban a fokozódó inflációban, a tanácsok normatív finanszírozási rendszerében látja. Továbbá abban, hogy a bevezetett ápolási díjat is a segélykeretből fedezték. Ugyancsak a keretet apasztotta, hogy — a gyógyszer-igényelés kapcsán — többen igényelték a közgyógyellátott igazolványt. S végezetül a tanácsok a szociális alapokra fordítható összegből segítették a menekülteket is. (MTI)

Köszönet a táborért

A debreceni magyarságméreteti tábor rendezői: a Kölcsey Ferenc Tanítóképző Főiskola, a Magyar Demokrata Fórum debreceni szervezete és a Protestáns Köz-művelődési Egyesület helyi csoportja köszönetüket fejezik ki a megrendezéshez nyújtott támogatásért a Hajdú-Bihar Megyei Tanácsnak, a debreceni tanácsnak, a Hazafias Népfrontnak, a Cívus Rt.-nek, a Meteor Ruházati Kereskedelmi Vállalatnak, a Főnix Ruházati Kereskedelmi Vállalatnak, az Alföldi Nyomdának, a Pannonplast Műanyagipari Vállalatnak, a Biogal

Gyógyszergyárnak, a Tartó-sítóipari Kombinátnek, a Baromfi-feldolgozó Vállalatnak és a Hungária Biztosító Rt.-nek.

Keressük együtt!

A Debreceni Rendőrkapitányság keresi Csengeriné Horváth Katalin (1957. március 28.; Burai Katalin) Debrecen, Tanácsköztársaság utca 39. I/6. szám alatti lakost, aki június 29-én körülbelül 21 órakor az Apolló mozi előadásáról eltávozott és azóta tartózkodási helye ismeretlen.

Személyleírása: körülbelül 158 centiméter magas, feltűnően sovány testalkatú, barna, göndörített, rövid hajú, arca hosszúság, szeme fekete, orra a normálnál nagyobb, ívelt, szája kicsi, keskeny, álla hegyes, fülei fejhez simulóak, ezüst színű függőt hord.

Ruházata: Fekete, hosszú selyemszoknya, fehér hosszú ujjú polóing, fekete szövetcipő. Magával vitte barna színű valra akaszthatós táskáját, világítlevelét, személyi igazolványát. A rendőrség kéri a lakosság segítségét, hogy amennyiben a fényképen látható Csengeriné Horváth Katalinról bármilyen információval bír, úgy tegye meg bejelentését személyesen, vagy telefonon. (18-300-24-77, illetve 07.)

Nem emberrablók lövöldöztek

Augusztus 2-án kelt szárnya a hír megyénkben, hogy Hajdúdorog mellett az egyik tanyáról gyanús körülmények között eltűnt egy 31 éves fiatalasszony. „A hajnali órákban fegyverrel támadták meg a tanyát és rabolták el hiányos öltözetben a feleségem” — szöjt az aggódó férj bejelentése.

A gyanús körülményekre tekintettel a megyei rendőrfőkapitányság bűnüldözési osztályának nyomozói is részt vettek az eset kivizsgálásában, és a fiatalasszony felkutatásában — ami azonban nem vezetett eredményre a késő esti órákig sem. A tervek szerint pénteken még nagyobb erőkkal,

sőt: a légi rendészet helikoptereinek bevetésével folytatták volna a kutatást — de erre már nem került sor, mivel a harmadikára virradó éjszaka a fiatalasszony megjelent szülei hajdúdorogi lakásán. Az eddigi vizsgálat megállapította, hogy bűncselekmény nem történt. A fiatalasszony eltűnése zaklatott idegállapotrúra és családi konfliktusra vezethető vissza. Az ügyben a további — valószínűleg meglepő fordulatokkal szolgáló — vizsgálatot a hajdúánási rendőrkapitányság folytatja, melyről olvasóinkat tájékoztatni fogjuk.

Hőhullám Európában

Spanyolországban ötven meghaltak, Görögországban száz éve nem tapasztalt szárazság pusztít, Londonban pedig a rekordhősségben két napja „rendetlenkedik” a Big Ben, a parlament 130 éves toronyórája.

A légszennyezésnek, viharoknak, háborúknak ellenálló legendás óra szerdán pontban 16.20-kor leállt. A szakemberek három órai munkával kijavították a hibát, amit az évtizedek óta nem tapasztalt forróságnak tulajdonítanak, de csütörtökön ugyanabban az időpontban ismét megmunkácsolta magát Big Ben. Londonban csütörtökön 34 fokot mértek.

A spanyolországi Andalúziában június vége óta immár másodszor szökött a hőmérő higanyszála 44 Celsius-fok fölé. A térségben három halálos áldozata volt a hőségnek, két ember pedig az északnyugati Vigo városban lett a hőhullám áldozata.

Jóval 30 fok feletti hőmérséklet mértek a napokban Hollandiában és Franciában is. Görögországban a csapadék hiánya okozta egyre komolyabb gondokat: a vízhiány már Athén vízellátását fenyegeti. A hatóságok előkészületeket tettek, hogy szükség esetén óriás tartályhajókkal szállítsanak vizet a fővárosba, ha kifogynak a készletek.

Olaszországban az év első felében 40 százalékkal kevesebb csapadék esett az elmúlt harminc év átlagánál, és a nyári hőmérséklet is négy fokkal magasabb volt az átlagos 30-31 foknál. Portugáliában és Spanyolországban súlyos problémát jelentenek a szárazság nyomán keletkező erdőtűzek: Portugáliában június közepe óta 25 ezer hektárnyi terület vált a lángok martalékává.

Belgiumban hatóságilag betiltották a kertek öntözését, az autómósdást és a magánuszodák feltöltését, az angliai Colchester állatkertjének vezetői pedig azt kérték a látogatóktól, hogy hozzanak friss leveleket Tanának és Zolának, a két bébi elefántnak, mivel a szárazságban tönkrement az állatoknak szánt takarmány.

HÍRSZERKESZTŐ: NAGY TÜNDE

DOMONKOS, DOMINIKA NAPJA
A Nap kél 5.25 — nyugszik 20.16 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: Túlnyomóan napos lesz az idő, néha kissé megnövekszik a felhőzet, eső azonban nem várható. Az északi szél napközben gyakran megélemlül. A legmagasabb napi hőmérséklet 25, 28 fok között várható. (MTI)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Hétszázhuszonöt éve halt meg Simon de Montfort angol hadvezér, államférfi, Leicester grófja, III. Henrik gyámja. 1258-ban az oxfordi gyűlés által felállított ellenőrző bizottság elnöke, s egyúttal az ország legnépszerűbb embere lett — különösen az alsóbb rétegek örültek bölcs kormányzásának. A főurak annál inkább gyűlölték, s végül polgárháború robbant ki a királyt támogató főurak és Montfort között, aki mellé felsorakozott a polgárság és az alsó nemesség. Montfort győzött. Elfogta a királyt, s mint Anglia kormányzója és protektora, maga állt az ország élére. Ő hívta egybe a „parlamentet”, azaz az oxfordi országos gyűlést, amely végül is szentesítette a Magna Chartát. Henriket azonban fia, Edward kiszabadította fogságából, s az újra egybegyűlt királyi hadak 1265. augusztus 4-én, az Edward walesi herceg vezetésével vívott csatában legyőzték Montfort hadait. Ő maga is holtan maradt a csataterén.

HAJDÚ BIHAR

XLVII. ÉVF.183
ÁRA: 4,30 Ft
1990. VIII. 6. Hétfő

Kö

Kocsis Elemér püspök mé a költő mun

Szatmárcseke, 5., 11 óra. A per nem riasztotta a leiket és a mász zett érdeklődő Kölcsey Múvel pont udvaráról. román határ me ben, ahol Kölc tragikus halála zett, a költő s kétszázadik é ünnepezték.

Először a központ előtt emlékének — kö vakkal, versei r tásával, énekszo rának megkosz Kocsis Elemér püspök ünnepi áttekintés, érte a költő életútján fiatal korában magát az irodal szerzetével. — letésének 200 év lőjárt ünnepeljü kérdeznünk azt ma minket Kölc ve és példája ak lik eszméinek eg tikus, függetl

Hajdú-Bihari Napló

Főszerkesztő: Bakó Endre
Főszerkesztő-helyettesek: Culyás Imre Nagy Zsuzsa
Szerkesztőség: 4024 Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Telefon: 12-144, sportrovat: 12-152.
Kiadja a Hajdú-Bihar Megyei Lap- és Könyvkiadó Vállalat Debrecen, Tóthfalusi tér 10. Postacím: Debrecen, Postafiók 72. 4001. Telefon: 12-144. Telefax: 17-985.
Felelős kiadó: Szabó Irméné
Fényezés: Hajdú-Bihar Megyei Lap- és Könyvkiadó Vállalat.
Nyomás: Alföldi Nyomda, Debrecen. Felelős vezető: Szabó Viktor vezérigazgató.
Megrendelés száma: 0149.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkezelés posta-hivataloknál és kézbesítőknél. Előfizetési díj: egy hónapra: 105 Ft, negyedévre: 315 Ft, fél évre: 630 Ft, egy évre: 1260 Ft. Index: 25 627

ISSN 0133-1051